

2. 80 141

Wschedzenak

Protyka

sa Sserbow

na leto

1871.

Snakladom Macizy Sserbskeje.

W kommissiji J. G. Smolerja.

W tutym 1871. lécze po Khrystuſu, kotrež 365 dnjów wopſchija, liczi ſo:

wot ſtworjenja ſwěta	5820,	wot ſałoženja budyškeho tachantſwa	651
wot muſtajeńa juliańskeje protyži	1916,	wot ſpoczátka reformazije	354
wot czerpjenja a horjeſtacza Khrystuſoweho	1838,	wot naroda krala Jana	70
wot ſpoczátka kſceſezijantſwa we Eſerbach	851,	wot ſałoženja maczizy herbſkeje	23

Zyrkwinske létne ſnamjenja.

W porjebzenej Khehorjowej protyży	W starej juliańskej protyży.
X flota liczba	X
IX epakty	XX
IV wobwod ſlónza	IV
XIV romſke dańſte cziſto	XIV
A piſmit njeđzjelſki	C
9. haperl. jutrowniczka	28. měrza.
25 njeđzele po ſwj. trojizy do 1. abv. 25.	

Wot ſadu wjele njenaroſceje, tola to pať wot tehy wotwiſujuć, kajkež je naleto, hać je buche abo mokre. Tuto lěto ma wjele hrimanjow a ſylnych deſch cziłow a potajlim wjele rybow, ale mało ſornow.

Štyri létne czaſy.

Šapoczatk nalěcza:	21. měrza rano 1 hodž. 56 min.
= lěcza:	21. junija wječor 10 hodž. 26 min
= naſymy:	23. ſeptembra dop. 12 hodž. 45 min
= ſymy:	22. dežembra rano 6 hodž. 53 min

Saczmiczje ſlónczka a měſaczka.

W l. 1871 ſo ſlónczko a měſaczek dwaj krócž ſaczmítaj. Pola naſ budže přenje ſaczmiczje měſaczka wiđzene. To ſo ſtanje 6. januara a ſaczmiczje ſapoczńje ſo 10 hodž. 6 min. wječor a ſaſtanje w nožy 11 hodž. 36 min. Druhe ſaczmiczje měſaczka ſměje ſo 2. julija a je jenož w Auſtraliskej a połonskeje Aſiskej k wiđzenju. Přenje ſaczmiczje ſlónczka ſtanje ſo 18. junija a je na indiſkim morju, w Auſtraliskej a Nowoſcelandje wiđzicj. Druhe ſaczmiczje ſlónczka 12. decembra budže jenož w raniſkeje Aſrizy w połonskeje Aſiskej a w Auſtraliskej wiđzene a je totalne a traje 3 hodž. 24 min.

Štyri kwatembry.

W porjebzenej Khehorjowej a w starej juliańskej protyży		
1. měrza	} Reminiſcere } ſwj. trojizy } Kſchiza } Luzije	17. februara
31. meje		19. meje
20. ſeptembra		15. ſeptembra
20. dežembra		15. dežembra.

Jutrowna tabella.

1872: 31. měrza (pſch. l.)	1877: 1. haperleje.
1873: 13. haperleje.	1878: 21. haperleje.
1874: 5. haperleje.	1879: 13. haperleje.
1875: 28. měrza.	1880: 28. měrza (pſch. l.)
1876: 16. haperleje (pſch. l.)	1881: 17. haperleje.

W l. 1871 knježi Venus (♀).

Stolětna protyka praji, ſo ſu te lěta, w kotrychž Venus knježi, bóle mokre džiłi buche a druhdy khetro cjopte. Naleto poſdže pſchiudže, ale je jara rjane a hoji wſchitkim plobam. Hdž mokrota w nalěczu dołho njeje trala, dha w lěcže cjoplota ſlěduje; jeli ſo pať we nalěczu je dołho deſchczikoje wjedro, dha w lěcže buchota naſtanje, ſo bur mało kopow nawjaſa.

Njebjeſke ſnamjenja.

 boran,	 law,	 tſěłnit,
 był,	 knježna,	 koſoróžk,
 dwójnikaj,	 waha,	 wódnny mnž,
 raf,	 ſchorpion,	 rybje.

Abbreviatury abo pſchikrótschenja ſłowow.

○ ſlónczko,	ſſh. p. ſſhadjenje popołnju.
☾ měſaczek,	ſſh. d. ſſhadjenje dopołnja.
☉ Połny měſaczek,	kh. p. khowanje popołnju.
☾ Poſleni bėrtlit,	kh. d. khowanje dopołnja.
☉ Młody měſaczek,	hod. hodžina.
☾ Přeni bėrtlit,	min. minuta.
	* ſtónne wiłł.

Nashma je ſ wjetſcha cjopta a rjana; ale ſrjedž novembra ſemja ſamjerſnje a do hód wjazh njeroſtaje. Syma je pſchi ſpoczátku ſrěńjo bucha, pſchi kónzu pať mokra, ſo wulke deſchczikli cziłowjetam a ſlotu jara ſchłozja. Nalětni ſhw dyrbi ſo ſ czaſom wobſtaracz, dokełž jemu buchota ſchłozicž móže, ale kóždy hladaj ſo, ſo ſwoje žue mokroty dla bjeſ ſchłody domoj woſnje. Nož a pſchenza njebudžetej ſo jara berje radžicž; budžetej pať rjanej w ſlěmje.

1871. Januar,

wulki rózł,
ma 31 dnjow.

Mesaczkowe
pschemjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermantki
a
stótné wíki.

Tydzenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska December.	☉			Mjesične imamjenje	☾
	evangeljska.	katholjska.		šhad.	šhow.	h. m.		
1. tydžen. Text dop.: Jan. 4, 34—36; pop.: Romf. 8, 24—28.								
1 njedž.	Nowe lěto	Nowe lěto	20 4. adventa	8 6 4 1		fh. d.		
2 póněž.	Matcharja	Małarija	21 Julija	8 6 4 2		3 32		
3 wut.	Kaschpra	Anthera	22 Anastasija	8 6 4 3		4 39		
4 frjeda	Balzarja	Benediktty	23 Dagoberta	8 5 4 4		5 44		
5 šhtw.	Simeona	Telesfora	24 Had. a Jěv.	8 5 4 5		6 46		
6 pjatk	3 kralow	Swj. 3 kral.	25 Boži džen.	8 5 4 5		fh. p.		
7 sobot.	Juliany	Luciana	26 Bož. mač.	8 5 4 6		4 42		
2. tydžen. Text dop.: Matth. 3, 13—17; pop.: Galat. 3, 23—29.								
8 njedž.	1. n. p. 3 kral.	1. n. p. 3 kral.	27 n. p. hodž.	8 4 4 8		5 47		
9 póněž.	Ežesjiměra	Juliana	28 20,000 M.	8 4 4 9		6 58		
10 wut.	Zachariáša	Agathona	29 Njew. dž.	8 3 4 10		8 12		
11 frjeda	Mloysije	Hygina	30 Anisije	8 2 4 11		9 27		
12 šhtw.	Reinholda	Urkadija	31 Sylvestra	8 2 4 12		10 45		
13 pjatk	Hilarija	Biventija	1 januara	8 2 4 13		fh. d.		
14 sobot.	Felixa	Hilarija	2 Melanije	8 1 4 15		0 2		
3. tydžen. Text dop.: Matth. 4, 1—2; pop.: Romf. 12, 1—6.								
15 njedž.	2. n. p. 3 kral.	2. n. p. 3 kral.	3 n. p. n. l.	8 0 4 16		1 22		
16 póněž.	Erdmuthy	Marcella	4 Theofanta	7 59 4 18		2 43		
17 wut.	Antonija	Antonija	5 Malachija	7 59 4 20		4 6		
18 frjeda	Felicity	Pětr stol.	6 Tr. kral.	7 58 4 23		5 27		
19 šhtw.	Priski	Kanuta	7 Jan krčen.	7 56 4 25		6 39		
20 pjatk	J. Seb.	Fabiana a B.	8 Jurija kr.	7 56 4 27		7 41		
21 sobot.	Hanže	Hanže	9 Polymutha	7 55 4 28		fh. p.		
4. tydžen. Text dop.: Jana. 1, 35—46; pop.: Romf. 12, 14—31.								
22 njedž.	3. n. p. 3 kral.	3. n. p. 3 kral.	10 1. n. p. 3 kr.	7 54 4 30		6 13		
23 póněž.	Charity	Marije sub.	11 Theodos.	7 53 4 32		7 30		
24 wut.	Timotheja	Timotheja	12 Tatiana	7 52 4 34		8 45		
25 frjeda	Paw. wobr.	Paw. wobr.	13 Hermyla	7 50 4 35		9 56		
26 šhtw.	Polykarpa	Polykarpa	14 Zacheja	7 49 4 37		11 5		
27 pjatk	J. Ahrys.	Vitaliana	15 Paw. th.	7 48 4 38		fh. d.		
28 sobot.	Karol.	Juliana	16 Marcella	7 47 4 40		0 11		
5. tydžen. Text dop.: Jana. 1, 47—51; pop.: Romf. 13, 8—10.								
29 njedž.	4. n. p. 3 kral.	4. n. p. 3 kral.	17 2. n. p. 3 kr.	7 46 4 42		1 18		
30 póněž.	Abelgundy	Martinny	18 Athanas.	7 44 4 44		2 25		
31 wut.	Virgilija	Pětra z Noly	19 Makarija	7 43 4 46		3 30		

☽ Pošny
měř. 6. jan.
wjecz. 10 hodž.
13 minut. ma
jašne njebjó a
mjeršnjenje.

☽ Pošleni
běrtl. 14. jan.
rano 7 hodž.
21 minut. je
šymny.

☽ Młody
měř. 21. jan.
rano 1 hodž.
21 min. połaže
na sněh a
deszcz.

☽ Prěni
běrtl. 28. jan.
pop. 2 hodž.
4 minut. ma
wětr a sněh
a furjawn.

Stolětna
protyka.

☽ Wot 1. hač
do 3. bubže
pomročžene
njebjó a frě-
nja šyma; wot
4. do 6. wulke
deszczjstki; wot
7. do 9. frěnja
šyma; 11. de-
ščezjst; wot
25. hač do
fónza nještajne
wjedro, s wě-
trom, sněhom
a furjawn.

1. Lipst.
3. Bart (lane wíki.)
9. Račezj.
21. Budyščin*
23. Kinsbórk.*
30. Rumburg.

NB. W Nje-
šwacžidle su
kóždu přenju
frjedu měřa-
za, w Mina-
fale kóždu 1.
wutoru mě-
řaza, w Šalsch-
tromje kóždu
druhu wutoru
měřaza, w Ra-
teczach kóždu
třecju frjedu
stótné wíki.

Tež su we
Lubiju sa mě-
řazj junij,
september, no-
vember, dezem-
ber wošebne
stótné wíki po-
štajene. Těho
runja w Bisto-
pizach. Dny,
na kotrychž ho
džerža, bubža
psches nowiny
wošjewjene.

Wopomnjenja
hódné dnj.

1. nowe lěto.
2. Landtag.
6. Třjoch kral.
20. Fabiana a Sebastiana.
25. Pawoła wobročženje abo placži twaž.

1871. Februar,

mały różk,
ma 28 dnjów.

Męścackone
pścemenjenje.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Germanki
a
skótne witi.

Tydzień a dni	Porządźena protyka		Stara juliansta Januar.	☉		☽
	evangelsta.	katholsta.		śhab h. m.	śhom. h. m.	
1 śrjeda	Brigitty	Ignaca	20 Euthymija	7 41	4 47	4 43
2 śchtw.	Mat. wucź.	Śwęcźt Mar.	21 Triodieha	7 40	4 49	5 33
3 pjat	Blazija	Blazija	22 Timotheja	7 38	4 51	6 26
4 śobot.	Veroniki	Śandrija biśt.	23 Klemenca	7 36	4 53	7 13

6. tydzień. Tęxt dop.: Jana. 2, 23—25; pop.: 1. Kor. 9, 24—27.

5 njeđź.	Septuag.	Septuagesima	24 Septuages.	7 34	4 55	5 58
6 pónđź.	Dorotheje	Dorotheje	25 Rehor. th.	7 33	4 57	7 15
7 wut.	Richarda	Romualda	26 Xenofena	7 31	4 59	8 33
8 śrjeda	Honorata	Jana martr.	27 Jana Khr.	7 29	5 1	9 51
9 śchtw.	Apollonije	Apollonije	28 Euf. S.	7 28	5 2	11 11
10 pjat	Scholastiki	Scholastiki	29 Ignaca	7 26	5 3	11 11
11 śobot.	Eufrosiny	Jana Chryst.	30 Basila W.	7 25	5 5	11 11

7. tydzień. Tęxt dop.: Jana. 4, 3—15; pop.: 2. Kor. 11, 21—31.

12 njeđź.	Sezag.	Sezagesima	31 Mjas. póst.	7 23	5 7	0 31
13 pónđź.	Eulalije	Jordana	1 februara	7 21	5 9	1 52
14 wut.	Balentina	Balentina	2 Mar. wuc.	7 19	5 11	3 12
15 śrjeda	Faustina	Bruna	3 Blazija	7 17	5 13	4 26
16 śchtw.	Dnesima	Julianś	4 Jsidora	7 15	5 15	5 30
17 pjat	Konstanzije	Konstancije	5 Agathy	7 13	5 17	6 22
18 śobot.	Konfordije	Simeona	6 Dorotheje	7 11	5 19	7 2

8. tydzień. Tęxt dop.: Jana. 4, 9—13; pop.: 1. Kor. 13.

19 njeđź.	Estomibi	Quinquages.	7 Syropóst.	7 10	5 20	6 22
20 pónđź.	Lebrecht	Eucharja	8 Teofila	7 8	5 22	7 35
21 wut.	Postnizy	Postnizy	9 Charalam	7 6	5 23	8 46
22 śrjeda	Popjelna śrj.	Popjelna śrj.	10 Eufrosiny	7 3	5 25	9 55
23 śchtw.	Lazara	Pętra Datt.	11 Meletija	7 1	5 27	11 3
24 pjat	Matthiasa	Matthiasa	12 Nikefora	6 59	5 29	11 3
25 śobot.	Wiktoria	Wiktoria	13 Eulalije	6 57	5 31	11 3

9. tydzień. Tęxt dop.: Jana. 5; 5—18; pop.: 2. Kor. 6, 1—10.

26 njeđź.	Invocabi	1. njeđź. póst.	14 Quadrag.	6 55	5 33	0 11
27 pónđź.	Bolbr.	Leandra	15 Onesima	6 53	5 34	1 17
28 wut.	Matarija	Matarija	16 Pamfla	6 50	5 36	2 21

☽ Połny
męś. 5. febr.
pop. 2 hodź.
51 min. móję
wętr a śněh
pścinięcź.
☽ Połeni
bęrtl. 12. febr.
pop. 3 hodź.
49 minut. na
wętr a brośne
wjedro połaje.
☼ Włoby
męś. 19. febr.
pop. 2 hodź.
38 min. móję
jaśne njeđio a
mjerinjenje
pścinięcź.
☽ Pręni
bęrtl. 27. febr.
dop. 11 hodź.
28 min. połaje
na śymne a
beścziłojte
wjedro.
Stoletna
protyka.
Wot 1. do 7.
budźe beścził.
wętr a kurja-
wa; 8. jaśny
a śymny dźeń;
9. do 12. śněh
a beścził; 19.
do 22. śymny
wętr; 23. do
26. jaśne nje-
đio, rano łób,
w nozy śymny
beścził; 27. do
28. śymne a be-
ścziłojte, wę-
ścziłojte wjedro.

6. Ćufow.*
Zarow.*
8. Nabeberg.*
13. Śchorjełź.*
Caśyn.*
Pścibus.*
17. Kalawa.*
20. Nowośalź.
Wiskopizy.
Wojerezy.*
Brody.*
22. Djernaczi-
zy.*
Groźenħain.*
24. Jaśonźa.*
25. Trębule.*
27. Wiskopizy.*
Dražďħany.
Luboraś.
Zħaħań.*
Gródt.*
28. Barścził.*
Gróđziłścziłoj.

Wopomuzenja
ħódnę dnę:
1. Kralowśte
dawłt.
2. Śwęcźt
Marije.
21. Póśtnizy.
24. Matthia-
ħa.
Małi w fe-
bruar wjele ku-
rjawow, dħa
ħa zħle lęto je
wjele be-
ścziłojte.

1871. Měrź,

naletnik,

ma 31 dnjow.

Měšackowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermannt
a
škotne wki.

Tydženje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianska Februar.	☉		☽
	evangeliska.	katholiska.		šhad. h. m.	šow. h. m.	
1 hrjeda	Kwatember	Suche dny	17 Konstanca	6 47	5 37	3 22
2 šchw.	Amalije	Simplicia	18 Orthodoxa	6 46	5 40	4 18
3 pjatk	Kunigundy	Kunigundy	19 Archippa	6 44	5 42	5 6
4 šobot.	Sadriana	Adriana	20 Lea Kat.	6 41	5 44	6 46
10. tydžen. Text dop.: Luk. 9, 51—56; pop.: Hebr. 12, 1—6.						
5 njedz.	Reminis.	2. njedz. pošta	21 2. n. pošta	6 40	5 45	6 18
6 pónbz.	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 38	5 46	šh. p.
7 wut.	Perpetuy	Domascha W.	23 Klemensa	6 36	5 48	6 13
8 hrjeda	Filemona	Filemona	24 Polykarpa	6 33	5 50	7 34
9 šchw.	Rebeki	Franciska	25 Hłowy Jan	6 31	5 52	8 56
10 pjatk	Refutny	Anastafije	26 Theresije	6 29	5 54	10 19
11 šobot.	Rosiny	Eulogija	27 Porfyra	6 26	5 55	11 41

11. tydžen. Text dop.: Jan. 11, 1—16; pop.: 1. Pětr, 2, 21—25.						
12 njedz.	Duli	3. njedz. pošta	28 3. n. pošta.	6 24	5 57	šh. d.
13 pónbz.	Salom.	Nicefora	1 měrca	6 22	5 59	1 2
14 wut.	Abigaille	Mathildy	2 Theodota	6 20	6 1	2 18
15 hrjeda	Khrystofa	Longina	3 Eudokija	6 18	6 2	3 25
16 šchw.	Henrietty	Heriberta	4 Gerasima	6 16	6 3	4 20
17 pjatk	Herty	Patricija	5 Kanona	6 13	6 5	5 3
18 šobot.	Anselma	Cyrilla	6 42 martr.	6 11	6 7	5 35

12. tydžen. Text dop.: Jan. 11, 32—46; pop.: Romsk. 5, 1—6.						
19 njedz.	Katara	4. njedz. pošta	7 4. n. pošta.	6 9	6 9	6 1
20 pónbz.	Joachima	Joachima	8 Theofila	6 6	6 10	6 23
21 wut.	Bened.	Benedikta	9 40 martr.	6 4	6 12	šh. p.
22 hrjeda	Kasim.	Oktaviana	10 Kodrata	6 2	6 14	7 39
23 šchw.	Eberharda	Wiktorije	11 Sofronija	5 59	6 15	8 49
24 pjatk	Gabriela	Simeona	12 Theofana	5 57	6 17	9 57
25 šobot.	Marije pšcip.	Marije pšcip.	13 Nicefora	5 54	6 19	11 3

13. tydžen. Text dop.: Jan 11, 47—57; pop.: Romsk. 8, 31—39.						
26 njedz.	Guida	5. njedz. pošta	14 5. n. pošta.	5 52	6 21	šh. d.
27 pónbz.	Ruperta	Ruperta	15 Agapita	5 50	6 22	0 8
28 wut.	Angeliki	Sizta III.	16 Sabina	5 48	6 23	1 10
29 hrjeda	Eustach.	Eustachija	17 Alexija	5 46	6 25	2 9
30 šchw.	Guida	Kwirina	18 Cyrilla w.	5 44	6 27	3 0
31 pjatk	Detlawa	Balbiny	19 Josefa	5 42	6 28	3 42

☽ Počny
měř. 7. měrza
rano 4. hodz.
28 minut. po-
taže na symne
a wětskojte
wjebro.

☽ Počleni
běrtl. 13. měrz.
wjecz. 11 hodz.
9 min. móže
wětr a deszcz
pščinjesć.

☼ Młody
měř. 21. měrz.
rano 4 hodz.
50 min. pšči-
nješe symu.

☾ Přeni
běrtl. 29. měrz.
rano 7 hodz.
34 minut. po-
taže na nje-
wobstajne wje-
dro.

Stolětna
protyka.
Wot 1. do
7. měrza je wje-
dro symne a
wětskojte; wot
8. do 17. budže
jara syma;
19. wětr a šněh
s deszczikom;
20. a 21.
deszcz a syma;
wot 22. hacž do
kónca budže
jara njestajne
wjebro.

- 6. Stokpno.*
- Bitawa.*
- Rosbork.*
- 7. Bari* a
lane wki.
- Dobrotug.*
- 8. Rabeburg.*
- 13. Falsch-
trow.*
- Rychwałd.*
- Lubin.
- Estankow.*
- 15. Wóspork.*
- Ruhland.
- 20. Pofcziņa.*
- Rychbach.*
- Dubz.*
- Grabin.*
- 22. Zembr.*
- 27. Bistopizh.*
- Lubij.*
- Muzafow.*
- Wóšplint.*
- Lubin.
- 30. Kamienz.*
- Schorjela.*
- 31. Stara
Darbna.*

- Wopomnjenja
hódne dny.
- 1. Kwatemb.
 - 10. Pofutny
pjatk w S.
 - 12. Mchorja
 - 21. šopoczatt
nalecža.
 - 25. Mar. pšči-
powjedanje.
 - 31. Kralowsta
renta.

1871. Gaperleja,

jutrownik,

ma 30 dnjów.

Měřaczkowe
přeheměnjense.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Germanki
a
řkótne wiki.

Zndzenje a dny	Porjedzjena protyka		Stara julianska Měrc.	☉		Měřestě řnamjenje	☾
	evangelska.	katholska.		řřhad. ř. m.	řřhow. ř. m.		
1 řobot.	Theodory	Huga	20 Jana Scr.	5 39	6 30	☾	4 17
14. řybžen. Text dop.: Jan 12, 1—13; pop. Phil. 2, 5—11.							
2 njedž.	Balmarum	Bomoučzka	21 Waji	5 37	6 32	☾	4 45
3 póněž.	Darija	Darija	22 Basilija	5 34	6 34	☾	5 9
4 wut.	Ambrosij	řřfidora	23 Nikodema	5 32	6 35	☾	5 33
5 řrjeda	Magima	Vincenca	24 Gabriela	5 30	6 37	☾	řřh. p.
6 řřtw.	Seleny řřtw.	Zeleny řřtw.	25 Zel. řřtw.	5 27	6 39	☾	7 55
7 řřatt	Čřřchi řřatt	Wulki řřatt	26 Čichipjatk	5 25	6 40	☾	9 21
8 řobot.	Čřřlestina	Mansueta	27 Ruperta	5 24	6 41	☾	10 47
15. řybžen. Text dop.: Matth. 28, 1—10; pop.: 1. Petr. 1, 3—9.							
9 njedž.	1. řřwj. jutrow.	1. řřw. dž. jutř.	28 Jutrown.	5 22	6 43	☾	řřh. d.
10 póněž.	2. řřwj. jutrow.	2. řřw. dž. jutř.	29 Marka	5 19	6 45	☾	0 8
11 wut.	Zulija	Leona I. wulk.	30 Jana Klm.	5 17	6 47	☾	1 20
12 řrjeda	Eustorgij	Zulija	31 Hypatija	5 15	6 48	☾	2 20
13 řřtw.	řřustina	Hermenegilda	1 haperleje	5 12	6 50	☾	3 5
14 řřatt	Tiburza	Tiburca	2 Tita	5 10	6 52	☾	3 40
15 řobot.	řřaterna	Anastafija	3 Jos. a Reh.	5 8	6 53	☾	4 7
16. řybžen. Text dop.: Jana 20, 19—23; pop.: 1. Řřv. 15, 50—57.							
16 njedž.	Quasimodog.	1. řřnj. p. jutř.	4 Quasimod.	5 6	6 55	☾	4 30
17 póněž.	řřudolfa	řřudolfa	5 Theodula	5 4	6 57	☾	4 48
18 wut.	řřhryřřostoma	Čřřleuthera	6 Eutycha	5 1	6 59	☾	5 5
19 řrjeda	řřermog.	Leona IX.	7 Jurija	4 59	7 0	☾	řřh. p.
20 řřtw.	Čřřulpiza	Theotima	8 Domařa	4 57	7 1	☾	7 45
21 řřatt	Abolara	Anselma	9 Eupsycha	4 56	7 3	☾	8 52
22 řobot.	Sotera	Sotera	10 Terenca	4 54	7 4	☾	9 59
17. řybžen. Text dop.: Matth. 18, 1—7; pop.: Řřomř. 10, 8—14.							
23 njedž.	Mifer. Dom.	2. řřnj. p. jutř:	11 Miferic.	4 52	7 6	☾	11 2
24 póněž.	Alberta	řřidela	12 Basilija	4 49	7 8	☾	řřh. d.
25 wut.	Marka	Marka	13 Artemona	4 47	7 10	☾	0 2
26 řrjeda	řřleta	Marcellina	14 Martina	4 45	7 12	☾	0 54
27 řřtw.	Tertulliana	Anřřhima	12 Anistarch.	4 43	7 13	☾	1 40
28 řřatt	řřitala	řřitala	16 Achapija	4 41	7 15	☾	2 18
29 řobot.	Čřřbille	řřětra m.	17 Simeona	4 39	7 17	☾	2 47
18. řybžen. Text dop.: Jana 21, 20—22; pop.: 1. Petr. 2, 11—19.							
30 njedž.	řřubilate	3. řřnj. p. jutř.	18 Jubilate	4 37	7 18	☾	3 13

☾ Pořny
měř. 5. haperř.
pop. 3 hodžin.
12 min. mōže
řřjane nalěťne
wjedro přřhi-
njefčž.

☾ Pořfłeni
běřřl. 12. řap.
řřano 6. hodž.
41 minut. ma
řřněř a běřřčž
a wěřř.

☾ Mřodny
měř. 19. řap.
wjećž. 7. hodž.
53 min. pořaže
na čřoplřřche
wjedro.

☾ Přřeni
běřřl. 28. řap.
řřano 0 hodž.
37 minut. je
řřymny.

Stolětna
protyka.

Čapocžatt
haperřleje ma
řř džěla běřřčž,
řř džěla řřjany
čřař; 4. řněř
hacž do 14. řara
njestajne wje-
bro; wot 15.
hacž do řřonza
je běřřčž, řřněř
wěřř a mjer-
řřnjenje; 30. pař
řřo njeřřo wu-
řřařni a čřop-
řřota řřo řapoc-
čřnje.

1. Budyřřin*
Drtrand.*
Trěbule.*
3. Kulow.
Čařřyn.*
řřuboras.
Drtrand.
4. Warřřčž.
11. Čřčera-
řřom.
Džěže.*
15. Stara
Darřřna.*
17. řřinsbōřř.*
řřōřřomny.*
řřosporř.*
řřhocžebus.*
19. řřadeberg.*
20. řřubij.*
22. Drřjōwř.*
24. řřowosarřž.
řřikoras.
řřobry.*
25. řřrafow.*

Wopomnjenje
hōdne dny.

1. dawki řa
wopalnu poř-
řřadnizu;
9. jutrow-
niczka.
15. řřarřřonřřte
a řřemjefřřniřřte
dawki.
23. řřurija.
25. Marka.

1871. Meja,

róžownik,

ma 31 dnjow.

Měšackowe
přeheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermaniki
a
škólne wiki.

Dny	Porjedžena protyka		Stara juliansta Saperleja.	☉		Měšcke znamjenja.	☾
	evangeliska.	katholiska.		šhad. h. m.	šhow. h. m.		
1 pónďž.	Fil. a Jakuba	Fil. a Jakuba	19 Hermog	4 36	7 19	☼	3 36
2 wut.	Sigismunda	Sigismunda	20 Theodora	4 34	7 21	☼	3 56
3 šrjeda	Ršchiza	Ršchiz. nam.	21 Januarije	4 32	7 22	☼	4 17
4 šchtw.	Floriana	Moniki	22 Paraklyta	4 30	7 24	☼	št. p.
5 pjatk	Gottharda	Athanasija	23 Jurija w.	4 28	7 26	☼	8 18
6 šobot.	Jana wrot.	Jana wrot.	24 Sawwy	4 26	7 27	☼	9 46
7 njeďž.	19. tydžen. Cantate	Text dop.: Matth. 28, 4. nj. p. jutř.	18—20; 25 Cantate	4 25	7 29	☼	11 6
8 pónďž.	Ditricha	Mich. zjew.	26 Basilija	4 23	7 31	☼	št. d.
9 wut.	Beniany	Mehorja Naz.	27 Schimana	4 21	7 33	☼	0 12
10 šrjeda	Wiktorij	Antonia	28 Jasona	4 19	7 35	☼	1 5
11 šchtw.	Abolfa	Pia V.	29 9 martr.	4 18	7 36	☼	1 44
12 pjatk	Pankraza	Pankraza	30 Jak. jap.	4 16	7 38	☼	2 12
13 šobot.	Servaza	Servaca	1 meje	4 14	7 39	☼	2 37
14 njeďž.	20. tydžen. Rogate	Text dop.: Luk. 11, 5. nj. p. jutř.	2 Rogate	4 13	7 40	☼	2 56
15 pónďž.	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 12	7 42	☼	3 13
16 wut.	Sary	Jana z Nep.	4 Pelagija	4 10	7 43	☼	3 30
17 šrjeda	Boboka	Ubalda	5 Ireny	4 9	7 44	☼	3 46
18 šchtw.	Bože št.	Donjebj. št. 3.	6 Boži št.	4 7	7 46	☼	4 5
19 pjatk	Potenz.	Pětra Čolest.	7 Křiž nam	4 6	7 47	☼	št. p.
20 šobot.	Theresije	Bernardina	8 Jana theol.	4 5	7 49	☼	8 55
21 njeďž.	21. tydžen. Exaudi	Text dop.: Jap. št. 1, 6. nj. p. jutř.	9 Exaudi	4 3	7 50	☼	9 56
22 pónďž.	Heleny	Heleny	10 Simona	4 2	7 52	☼	10 52
23 wut.	Defiderija	Defiderija	11 Fokija	4 0	7 53	☼	11 40
25 šrjeda	Hany	Hany	12 Pankraza	4 59	7 55	☼	št. d.
24 šchtw.	Hurbana	Hurbana	13 318 wótc.	3 58	7 56	☼	0 18
26 pjatk	Bedy	Wylema	14 Isidora	3 57	7 57	☼	0 50
27 šobot.	Florenz.	Jana f. P.	15 Pachomija	3 56	7 58	☼	1 16
28 njeďž.	22. tydžen. 1. šwj. šwjatk.	Text dop.: Jak. št. 2, 1. sw. dž. šwj.	16 Swjatki	3 55	7 59	☼	1 39
29 pónďž.	2. šwj. šwj.	2. sw. dž. šwj.	17 2. sw. sw.	3 54	8 0	☼	2 0
30 wut.	Wiganda	Ferdinanda	18 Theodata	3 53	8 1	☼	2 19
31 šrjeda	Kwatember	Sučke dnj	19 Patrika	3 52	8 3	☼	2 38

☼ Počny měš. 4. meje wječž. 11 hodž. 49 min. móže rjane wjedro pšchinješć.

☾ Pošleni bčřtl. 11. meje pop. 3 hodž. 13 minut. po- ťaze na nje- ťtajne wjedro.

☼ Měš. 19. meje dop. 11 hodž. 35 minut. ma rjane wjedro.

☾ Přěni bčřtl. 27. meje pop. 1 hodž. 52 min. pšči- nješe wětr a desččž.

Stolětna protyka.

Wot 1. hačž do 7. rjane wjedro; 8. hri- manje a na to hačž do 17. desččž; 18. do 22. wětr, čjopje dnj; wot 23. do 29. šymne a wěšřkojte dnj; pšči kon- žu jako rjenje.

1. Bart.*
2. Kalezj.
3. Namjenjow.*
4. Wětoschow.
5. 2. Štyřkomo- row.
6. 8. Wojerežj.*
7. Radmjeržj.*
8. Luboras.*
9. Lufow.*
10. Žahaň.*
11. 10. Nowe M.*
12. 12. Kalawa.*
13. 15. Kamjeňž.*
14. Lubij.*
15. Subin.
16. 17. Žemr.*
17. 19. Pšchibus.*
18. Grodžišččž.
19. 20. Žitawa.*
20. 22. Wiktopizj.*
21. Kinsbork.*
22. Wšporf.*
23. Žitawa.*
24. Gašyn.*
25. Lubin.
26. Štantsknw.*
27. Šródf.*
28. 23. Baršččž.*
29. 24. Radeburg.*
30. 30. Kulow.
31. Wokbramožj.*
32. Žybalin.
33. Wopomnjenja hódne dnj.
34. 1. Kralowšte dawki.
35. Wakpora.
36. 10. Pořutny džej w Pr.
37. 12. Pankraza
38. 13. Servaza.
39. 25. Hurbana.
40. 28. Šwjatocž- nicžta.
41. 31. Petronelle.
42. Kwatember.

1871. Junij,

šmaziņš,

ma 30 dnjow.

Mēšacīkome
pīchemēnjenje.
Wjebro.
Stolētna
protyka.

Hermantī
a
skotne wīst.

Dņdjenje a dnj.	Porjēdžena protyka		Stara julianska Mēša.	☉		☽
	evangelsta.	katholsta.		šhād. h. m.	šhōw. h. m.	
1 šchtw.	Nikodema	Justina	20 Thalaleja	351	8 4	259
2 pjatt	Marcel.	Pētra a Marc.	21 Konstanc.	351	8 5	326
3 šobot.	Erasma	Kwirina	22 Basiliska	350	8 6	259

23. tņdžen. Tekt dop.: Jap. št. 2, 38—39; pop.: Romšt. 11, 33—36.

4 njeđi	Štm. šw. troj.	Maišm. troj.	23 1. n. p. swj.	349	8 7	954
5 pōndž.	Bonifaza	Bonifaca	24 Simeona	348	8 8	1056
6 wut.	Benigna	Korberta	25 Hlow. jan.	347	8 9	1142
7 šrjēda	Lufreczije	Lufreczije	26 Karpa	347	8 10	1142
8 šchtw.	Medarba	Božeho cšēta	27 Jana p.	346	8 11	017
9 pjatt	Prima	Prima	28 Nicetasa	346	8 12	043
10 šobot.	Dnofrija	Dnofrija	29 Theodora	345	8 13	1 4

24. tņdžen. Tekt dop.: Jap. št. 2, 42—47; pop.: 1. Jana 4, 16—21.

41 njeđi	1. n. p. šwj. tr.	2. n. p. šwj.	30 2. n. p. swj.	345	8 13	121
42 pōndž.	Basilība	Basilība	31 Hermiāsa	345	8 14	137
43 wut.	Tobiāša	Antona z B.	1 junija	344	8 15	154
44 šrjēda	Eliseja	Basilija w.	2 Nicefora	344	8 15	211
45 šchtw.	Wita	Wita	3 Luciana	344	8 16	230
46 pjatt	Engelberta	Kainera	4 Metrofana	344	8 17	253
47 šobot.	Lawry	Mikandra	5 Dorotheje	344	8 17	320

25. tņdžen. Tekt dop.: Jap. št. 3, 1—10; pop.: 1. Jana 4, 16—21.

48 njeđi	2 n. p. šwj.	3 n. p. šwj.	6 3. n. p. swj.	344	8 17	937
49 pōndž.	Gervaf.	Gervafija	7 Theodota	344	8 18	1020
20 wut.	Sylberija	Sylberija	8 Božidara	344	8 18	1054
21 šrjēda	Filipiny	Wlojstija	9 Cyrilla Al.	344	8 19	1122
22 šchtw.	Pomhajboha	Pawlina	10 Timoth.	344	8 19	1146
23 pjatt	Basilija	Agripiny	11 Batromja	345	8 19	1146
24 šobot.	Jana tščežen.	Jana tščežen.	12 Onofrija	345	8 19	1146

26. tņdžen. Tekt dop.: Jap. št. 4, 8—21; pop.: 1. Tim 6, 6—10.

25 njeđi	3. n. p. šwj.	4 n. p. šwj.	13 4. n. p. swj.	345	8 19	0 5
26 pōndž.	Jerem.	Jana Paw.	14 Eliseja	345	8 19	023
27 wut.	7 španzow	Labišlawa	11 Amosa	345	8 19	032
28 šrjēda	Lea	Leona II.	16 Tychona	346	8 19	1 2
29 šchtw.	Pētra a Paw.	Pētra a Paw.	17 Emanuela	347	8 18	124
30 pjatt	Paw. wop.	Paw. wop.	18 Leoncija	347	8 18	152

☽ Poņny
mēš. 7. jun.
rano 3. hodž.
16 min. ma
rjane wjebro.

☽ Pošleni
bērtl. 10. jun.
rano 1 hodž.
27 min. pola-
že na wētr a
šymu.

☽ Wtōdy
mēš. 18. jun.
rano 3. hodžin.
19. min. mōhš
beščež pšči-
nješē.

☽ Prēni
bērtl. 25. jun.
wječ. 11 hodž.
34. min. ma
jenat nještajne
wjebro.

Stolētna
protyka.

Mēšaz jutrij
ma pšči sa-
pocžatku jenat
rjane a cžopke
dnj; wot 21.
hačž do tōnza
druhdž hrima-
nja a beščežiki
naštanu, so
žane prawe
šmane šynowe
wjebro njeje.

5. Bistopizj.
Pizj.*
Ruhland.
9. Stara
Darbna.*

10. Lubin.*
12. Šhorjelž.*
Rychwałd.*
Grabin.*
Grošenhain*
Gubin.*
Lubnjow.
15. Lubij.*
Dtraud.

19. Šal-
šchtow.*
Hucjina.*
Muzakow.*
Luban.*
Drobn.*
Rumburg.

20. Rōškow.
24. Wjelecjin.*
Wōšlīn.*
26. Drajždžany
Golschīn.
Rychbach.*
Drjom.*
Luboras.*
Rosborf.*
Jarom.*

29. Šty Ro-
morow.
30. Kalawa.

Wopomnjenje
hōdne dnj.

8. Medarba.
27. Tpanzow.
30. Kralowsta
renta.

1871. Julij,

praznik,

ma 31 dnjow.

Měšacžłowe
přehmėnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protřta.

Hermanfl
a
škótne wtki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protřta		Stara julianska Junij.	☉		Měsije naměnjena	☾
	evangelška.	katholška.		řřhab. h. m.	řřhow. h. m.		
1 řobot.	Theodoricha	Theobalda	19 Judaša j.	3 48	8 18	☾	2 30
27. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 5, 16—21; pop.: 2. Kor. 4, 14—18.							
2 njeđz.	4. n. p. ř.	5. n. p. řw.	20 5. n. p. řw.	3 49	8 18	☾	řřh. p.
3 pøndž.	Kornelija	Euloga	21 Juliana	3 49	8 18	☾	9 32
4 wut.	Goldricha	Udalřifa	22 Eusebija	3 50	8 17	☾	10 13
5 řrežeba	Charlotty	Cyrilla	23 Agrippiny	3 51	8 16	☾	10 44
6 řřtw.	Jesaiasha	Dominiki	24 Jan. krřen.	3 52	8 16	☾	11 7
7 pñatř	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 53	8 15	☾	11 27
8 řobot.	Kiliana	Kiliana	26 Davita	3 54	8 15	☾	11 44
28. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 5, 35—42; pop.: 1. Pětr. 3, 8—15.							
9 njeđz.	5. n. p. ř.	6. n. p. řw.	27 6. n. p. řw.	3 55	8 14	☾	řřh. d.
10 pøndž.	Bořakřwala	Felicity	28 Cyrilla	3 56	8 13	☾	0 1
11 wut.	Pia	Pia I.	29 Pětra Paw.	3 57	8 12	☾	0 18
12 řrežeba	Hendřicha	Jana Gualb.	30 12 jap.	3 58	8 12	☾	0 36
13 řřtw.	Margarethy	Margarethy	1 juliya	3 59	8 11	☾	0 58
14 pñatř	Bonaventury	Bonaventury	2 Sukn. Mar.	4 0	8 10	☾	1 24
15 řobot.	Jap. bžel.	Hendřicha II.	3 Hyacinta	4 1	8 9	☾	1 55
29. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 6, 1—7; pop.: Romřř. 6, 3—9.							
16 njeđz.	6. n. p. řw.	7. n. p. řw.	4 7. n. p. řw.	4 2	8 8	☾	2 36
17 pøndž.	Alexija	Alexija	5 Athanas.	4 3	8 8	☾	řřh. p.
18 wut.	Eugena	Symforosa	6 Sisoasa	4 4	8 7	☾	8 55
19 řrežeba	Kufina	Vincenca	7 Dom. Ak.	4 6	8 5	☾	9 25
20 řřtw.	Eliařa	Kufiny	8 Prokopa	4 7	8 4	☾	9 51
21 pñatř	Prageřba	Prageřby	9 Pankraca	4 8	8 3	☾	10 11
22 řobot.	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 martr.	4 10	8 2	☾	10 30
30. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 6, 8—15; 7, 55—59; pop.: 1. Pětr. 2, 5—10.							
23 njeđz.	7. n. p. řw. tr.	8. n. p. řw.	11 8. n. p. řw.	4 11	8 0	☾	10 47
24 pøndž.	Řhřřřřiny	Řhřřřřiny	12 Prokla	4 13	7 59	☾	11 6
25 wut.	Jakuba	Jakuba	13 Gabriela	4 14	7 57	☾	11 28
26 řrežeba	Hany	Hany	14 Akwila	4 15	7 56	☾	11 52
27 řřtw.	Marthy	Pantaleona	11 Kwirina	4 17	7 55	☾	řřh. d.
28 pñatř	Pantaleona	Mařariya	16 Athenog.	4 18	7 53	☾	0 23
29 řobot.	Beatriřy	Marthy	17 Mar. Madl.	4 19	7 52	☾	1 6
31. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 8, 14—25; pop.: Romřř. 3, 12—17.							
30 njeđz.	8. n. p. ř.	9. n. p. řw.	18 9. n. p. řw.	4 21	7 50	☾	2 2
31 pøndž.	Florent.	Ignaca řoj.	19 Makřiny	4 23	7 48	☾	řřh. p.

☾ Pořny
měř. 2. jul.
pop. 2 hodž. 26
min. ma nje-
řtajne wjedro.

☾ Pořleni
běřřl. 9. jul.
pop. 1 hodž.
59 min. řěřřę
wjedro nje-
přřinjeře.

☾ Měřby
měř. 17. jul.
wječž. 6 hodž.
17 min. přřř-
njeře beřřę a
řřłncžne wje-
dro.

☾ Přėni
běřřl. 25. jul.
rano 6 hodžin.
41 min. pořaže
na ćpęke dnj.

☾ Pořny
měř. 31. jul.
wječž. 10 hodž.
6 minut. ma
řřane dnj.

Stolětna
protřta.

Přřři řpo-
ćřatřu je nje-
řtajne wjedro;
4. mřřř, pop.
řřmanje; na
to řjenje; 11.
beřřęřřil haćž
do 15.; 16. a
17. řřane wje-
dro; 18. do 26.
beřřęřř; 28. do
30. řřmanje;
31. řjenje.

1. Bjernacž-
řř.*
Suřřa.*
Stořpnjo.*

Kalawa.
Dubž.*
Trěbule.*

4. Bart.*
8. Lubin.*

10. Biřkopizřř.*
Rowořalž.
Džęę.*

11. Barřęę.*
17. Lubij.*

Polćzniza.*
Šęęřařřow.

18. Grođž-
řęęę.

24. Wřřporeřř.*
27. Řamjeňž.*

Wopomnjenje
hđdne dnj.

2. Marije do-
mapřřtanje.

13. Marga-
rethy.

22. Sapoćřatř
přřow. dn.

25. Jakuba.

26. Hany

1871. August,

znienz,

ma 31 dnjom.

Měřaczkowe
přeměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
řkótne wiki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Julij.	☉		Měřace namjenja.	☾
	evangeliska.	katholska.		řřhad h. m.	řřhov. h. m.		
1 wut.	Pětra w rjecz.	Pětra w rjecz.	19 Eliasa pr.	4 24	7 47		8 41
2 řejeda	Gustaba	Alfonsa	20 Simeona	4 25	7 46		9 8
3 řchtw.	Auguřta	Šchčžepana	21 Mar. Madl.	4 26	7 45		9 29
4 pjatř	Dominika	Dominika	22 Trořina	4 27	7 43		9 48
5 řobot.	Ořwalda	Uřry	23 Khrystiny	4 29	7 41		10 5
32. tydžen. Text dop.: řap. řř. 8, 26—38; pop: 1. řor. 10, 12. 13.							
6 ujedž.	9. n. p. řw. tr.	10. n. p. řw.	24 10. n. p. řw.	4 30	7 40		10 23
7 póněž.	Donata	Řajetana	25 Hermola	4 31	7 39		10 41
8 wut.	Severa	Cyriaka	26 Pantaleon.	4 33	7 37		11 1
9 řejeda	Eriřa	Řomana	27 Prochora	4 35	7 35		11 25
10 řchtw.	Řawrjeńza	Řawrjeńca	28 Kalinika	4 38	7 33		11 54
11 pjatř	Řermana	Sufanny	29 Siliasa	4 40	7 30		řřh. d.
12 řobot.	Řlary	Řippolita	30 Eudosija	4 41	7 27		0 31
33. tydžen. Text dop.: řap. řř. 9, 1—8; pop.: Řomřř. 2, 1—11.							
13 ujedž.	10. n. p. řw. tr.	11. n. p. řw.	1 11. n. p. řw.	4 42	7 26		1 18
14 póněž.	Eusebija	Eusebija	2 Ščepana	4 44	7 24		2 12
15 wut.	Řar. ř n. řř.	Řar. d. n. wž.	3 Isaaka	4 45	7 22		3 17
16 řejeda	Řořa	Řiachynřa	4 7 martr.	4 47	7 20		řřh. p.
17 řchtw.	Řiberata	Řiberata	5 Eusigna	4 49	7 18		8 16
18 pjatř	Auguřřiny	Řeleny	6 Sixta	4 50	7 16		8 36
19 řobot.	Řebalda	Řgapita	7 Domecija	4 52	7 14		8 54
34. tydžen. Text dop.: řap. řř. 9, 19—28; pop.: Řomřř. 1, 16—20.							
20 ujedž.	11. n. p. řw. tr.	12. n. p. řw.	8 12. n. p. řw.	4 54	7 12		9 12
21 póněž.	Anařtařija	Řranciřři	9 Mathiasa	4 55	7 10		9 32
22 wut.	Alfonsa	Řymřronija	10 Řawrjeńca	4 57	7 7		9 56
23 řejeda	Řacheja	Řilipa Veniz.	11 Eupla	4 59	7 5		10 24
25 řchtw.	Řartromja	Řartromja	12 Fokija	5 0	7 3		11 1
24 pjatř	Řudwika	Řudwika	13 Maxima	5 1	7 2		11 50
26 řobot.	Řannela	Řeřyřina	14 Kónce póst.	5 3	7 0		řřh. d.
35. tydžen. Text dop.: řap. řř. 10, 25—33; pop.: 1. řor. 4, 1—5.							
27 ujedž.	12. n. p. řw. tr.	13. n. p. řw.	15 13. n. p. řw.	5 6	6 58		0 51
28 póněž.	Řelagija	Řawřřřřyna	16 Pót. ruba.	5 4	6 57		2 6
29 wut.	Řan. řm	Řanowa řm.	17 Flora	5 7	6 55		3 26
30 řejeda	Řriřřta	Řořy	18 Nikona	5 9	6 51		řřh. p.
31 řchtw.	Řořuy	Řaimunda	19 Handřija	5 11	6 49		7 51

☽ Pořleni
běřřl. 8. aug.
řano 5 řobž.
13 min. přři-
njeře řjane
čjople dnj.

☽ Mřodny
měř. 16. aug.
řano 7 řobž.
51 minut. po-
řaje na deřčž
a řymne dnj.

☽ Přeni
běřřl. 23. aug.
přřip. 12 řobž.
25 min. přři-
njeře řjany
čjopty čřař.

☽ Pořny
měř. 30. aug.
řano 7 řobž.
49 minut. ma
njeřtajne wje-
bro.

**Stolětna
protyka.**

Wot 1. do
9. deřčž; 10.
řjany řžen; 11.
do 15. řařo
deřčž; 16. do
26. řjany čj-
ply čřař; na
to řačž do řón-
za lute deřčž-
řojte wjedro.

2. Řadeburg.*
5. Bndyřřin*
Rubin.*
7. Řulow.*
Řinsbörř.*
8. Barts.*

10. Šřy Řomoz-
row.
Rubij.*
14. Wofřrowyž*
Gubin.
Řahań.*
Šřtanřnow.*

15. Dobřofug.*
16. Řadeberg.*
21. Šhorjelž.*
Grabin.*
Gařřyn.*
Řuhland.
Řumburg.
Wěřřřow.

24. Řalřř-
řrow.*
Goltřřřin.
Řřdřř.*
25. Štara
Řarbna.*

26. Drřrand.*
28. Wofřpört.*
Řamjenjow.*

Rubań.*
Rubnjow.*
Řulow.*
Řřobny.*
31. Trěbule.*

**Wopomnjeńja
řádne dnj.**

1. Řralowřře
dawřři.
10. Řawrjeńza.
23. Řónž přřo-
wřř dnj.
25. Řartromja.

1871. September,

požnjež,
ma 30 dnjow.

Měšacžtowe
přeheměnjeje.
Wjedro.
Stołětna
protyka.

Germanfi
a
řótne wiki.

Tydjenje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianſka August.	☉		Měsjeće řnaměnjeja	☾
	evangelſka.	katholſka.		řhab. h. m.	řhow. h. m.		
1 pjatk	Egidija	Egidija	20 Samuela	5 12	6 45	☼	8 8
2 řobot.	Abſaloma	Matřima	21 Thaddeja	5 14	6 44	☼	8 25
36. tydjen. Text dop.: Zap. řk. 12, 1—11; pop.: Romřk. 7, 18—25.							
3 njedž.	3. n. p. řw. tr.	14. n. p. řw.	22 14. n. p. řw.	5 16	6 42	☼	8 43
4 pøndž.	Mojřařa	Řofaliře	23 Zacheja	5 18	6 39	☼	9 2
5 wut.	Nathanaeł	Albina	24 Eusebija	5 19	6 37	☼	9 25
6 řjeda	Magna ☾	Řeginy	25 Bartromja	5 20	6 36	☼	9 53
7 řctw.	Řeginy	Onesifora	26 Adriana	5 22	6 33	☼	10 26
8 pjatk	Mar. narod.	Mar. nar.	27 Pojmena	5 23	6 31	☼	11 9
9 řobot.	Sidoniji	Řorgonija	28 Mójzasa	5 25	6 29	☼	řř. d.

37. tydjen. Text dop.: Zap. řk. 13, 42—49; pop.: řilip. 3, 12—16.							
10 njedž.	14. n. p. řw. tr.	15. n. p. řw.	29 15. n. p. řw.	5 27	6 27	☼	0 1
11 pøndž.	Abrahama	Protá	30 Alexandra	5 28	6 24	☼	1 2
12 wut.	Bohumila	Guida	31 Marije p.	5 30	6 22	☼	2 10
13 řjeda	Amate	Materna	1 septembra	5 32	6 20	☼	3 22
14 řctw.	+ pow. ☾	Řřřiz. pow.	2 Anthima	5 33	6 17	☼	řř. p.
15 pjatk	řrideriř.	Řitodema	3 Babyla	5 35	6 15	☼	6 59
16 řobot.	Eufemije	Řorneliřa	4 Zacharias.	5 37	6 12	☼	7 18

38. tydjen. Text dop.: Zap. řk. 14, 11—18; pop.: Gal. 5, 26—6, 5.							
17 njedž.	15. n. p. řw. tr.	16. n. p. řw.	5 16. n. p. řw.	5 38	6 10	☼	7 37
18 pøndž.	Lita	Řanuarija	6 Řeginy	5 39	6 8	☼	7 58
19 wut.	Řenata	Eufřařija	7 Sapona	5 41	6 6	☼	8 26
20 řjeda	Řwatember	Řuche dny	8 Mar. nar.	5 42	6 4	☼	9 0
21 řctw.	Řateja ☾	Řateja	9 Joachima	5 44	6 1	☼	9 44
22 pjatk	Řoriza	Řamřicija	10 Menodory	5 46	6 0	☼	10 41
23 řobot.	Řheřle	Řolizeny	11 Theodory	5 47	5 58	☼	11 50

39. tydjen. Text dop.: Zap. řk. 14, 19—23; pop.: Ğřř. 3, 14—21.							
24 njedž.	16. n. p. řw. tr.	17. n. p. řw.	12 17. n. p. řw.	5 49	5 55	☼	řř. d.
25 pøndž.	Řleosařa	Řleosařa	13 Řorneliře	5 51	5 53	☼	1 7
26 wut.	Ğypřiana	Ğypřiana	14 Řřiz. pow.	5 53	5 50	☼	2 27
27 řjeda	Řof. a Ğam.	Řof. a Ğam.	12 Niketasa	5 54	5 47	☼	3 46
28 řctw.	Řjazřřta	Řjazřřtawá	16 Eufemije	5 56	5 45	☼	řř. p.
29 pjatk	Řiřřala	Řiřřala	17 Řofije	5 57	5 43	☼	6 30
30 řobot.	Řieronyma	Řieronyma	18 Eumena	5 58	5 41	☼	6 47

☾ Pořleni
běřřl. 6. řept.
wjecž. 10. hodž.
59 min. mōže
njeřtájne wje-
dro přřinjeřež.

☼ Mřody
měř. 14. řept.
wjecž. 7. hodž.
59 minut. ma
ř wjeřřřa řym-
ne a mřre dny.

☾ Přeni
běřřl. 21. řept.
wjecž. 6 hod.
2. min. přři-
njeře řjenišče
dny.

☼ Pořny
měř. 28. řept.
wjecž. 6 hodž.
34 min. mōže
řjane wjedro
přřinjeřež.

Stołětná
protyka.

Wot řpo-
čářka hač do
11. řjane wje-
dro; wot 17.
do 25. ř wje-
řřa řymne a
mřre dny; wot
26. do řonza
budže řařo řje-
nje. Želi je
Ğgidija řenje,
budže řctwři
njedže řa řo-
bu řjane wje-
dro.

1. Ğarřřež.*
2. Žitawa.*
4. Řinřbřřt.*
- Řořřow.*
- Řtořřnjo.*
- Řřočřebus.*
- Řřřibus.*
7. Řubij.*
8. Řalawa.*
- Řokřramežy.*
- Řužářow.*
11. Řiřřopizy.*
- Řowofalž.
- Řarow.*
13. Řemr.*
- Řadeburg.*
16. Řřjowř.*
18. Řamjež.*
- Řořřowž.*
- Řřřbach.*
- Řubin.
- Řiřřoras.
21. Řarř.*
25. Řiřřopizy.*
- Řojerežy.*
- Řubin.*
- Ğřřanknow.*
- Řřbule.*
27. Řokčuniza.
29. Řjeřečřin.*
- Řořřřinř.*
- Ğřořřřřřežjo.
30. Řuřřa.*

Wopomnjeja
řodne dny.

1. Ğapocřřřřř
řoitwř.
12. Řemřuřřa
hodžřřřa.
20. Řwatemb.
29. Řiřřřařa.
30. Řřalowřřa
řenta.

1871. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Měšackłowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škotne witi.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara juliansta September.	☉		☽
	evangelska.	katholska.		šřhab. h. m.	řřhow. h. m.	
40. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 15, 6—12; pop.: Eřř. 4, 1—6.						
1 njeđz.	17. n. p. řřw. tr.	18. n. p. řřw.	19 18. n. p. řřw.	6 0 5 39		7 5
2 pónđz.	Rabele	Rabele	20 Eustachija	6 2 5 36		7 26
3 wut.	Maximiana	Gerharda	21 Kodrata	6 3 5 34		7 51
4 řřjedba	Franziska	Franciska	22 Fokasa	6 5 5 32		8 22
5 řřwtw.	Blazida	Blacida	23 Jan. pod.	6 7 5 29		9 1
6 pjatt	Fidy	Bruna	24 Thekle	6 9 5 27		9 48
7 řřobot.	Eřřthery	Marka	25 Eufrosiny	6 10 5 25		10 44
41. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 17, 16—28; pop.: řřbr. 10, 38—11.						
8 njeđz.	18. n. p. řřw. tr.	19. n. p. řřw.	26 19. n. p. řřw.	6 12 5 22		11 49
9 pónđz.	Dionysija	Dionysija	27 Kalistrata	6 14 5 20		řřh. d.
10 wut.	Athanasija	Franciska z B.	28 Charitona	6 15 5 18		1 0
11 řřjedba	Cereona	Burkharda	29 Cyriaka	6 16 5 16		2 14
12 řřwtw.	Maximiliana	Maximiliana	30 Rehorja	6 18 5 14		3 31
13 pjatt	Kolom.	Eduarda	1 oktobra	6 20 5 12		4 50
14 řřobot.	Burkř.	Fortunata	2 Cypriana	6 22 5 10		řřh. p.
42. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 19, 1—11; pop.: Eřř. 4, 22—28.						
15 njeđz.	19. n. p. řřw. tr.	20. n. p. řřw.	3 20. n. p. řřw.	6 24 5 8		6 2
16 pónđz.	Hawla	Hawla	4 Hierotheja	6 25 5 5		6 26
17 wut.	Innozenza	Margarethy	5 Charitiny	6 27 5 3		6 57
18 řřjedba	Luf. řřczen.	Lufasřa	6 Dom. jap.	6 29 5 1		7 38
19 řřwtw.	Ferdinanda	Pětra řř Alf.	7 Sergija	6 31 4 59		8 33
20 pjatt	Wendel.	Wendelina	8 Pelagija	6 33 4 57		9 39
21 řřobot.	Wurřř.	Wurřřle	9 Jak. jap.	6 34 4 55		10 54
43. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 19; 23—40; pop.: Kol. 3, 14—15.						
22 njeđz.	20. n. p. řřw. tr.	21. n. p. řřw.	10 21. n. p. řřw.	6 36 4 52		řřh. d.
23 pónđz.	Severina	Severina	11 Filipa	6 37 4 50		0 13
24 wut.	Salomy	Rafaela	12 Proba	6 39 4 49		1 32
25 řřjedba	Wyleminy	Rřhryřantha	13 Kampa	6 41 4 47		2 49
26 řřwtw.	Hioba	Ewarista	14 Nazaretha	6 43 4 45		4 3
27 pjatt	Sabiny	Florencija	15 Euthimija	6 44 4 43		5 16
28 řřobot.	řřř. J.	řřřim. řřud.	16 Longina	6 46 4 41		řřh. p.
44. tydžen. Text dop. Jap. řř. 20, 17—38; pop.: 1. Pětr. 1, 22—25.						
29 njeđz.	21. n. p. řřw. tr.	22. n. p. řřw.	17 22. n. p. řřw.	6 48 4 39		5 29
30 pónđz.	Klaudija	Klaudija	18 Luk. řřv.	6 50 4 37		5 52
31 wut.	řřw. řřř.	Wolřřganga	19 Joěla prof.	6 52 4 35		6 20

☾ Pořřleni
běřřtl. 6. okt.
wjecřřor 6 řřobz.
21 minut. ma
ćjople dnj a
řřymne nozřř.

☉ Młody
měřř. 14. okt.
rano 7 řřobz.
9 min. pšři-
njeřře beřřćř.

☽ Přřeni
běřřtl. 21. okt.
rano 6 řřobz.
44 min. poťřže
na řřjany ćjaj.

☉ Poľny
měřř. 28. okt.
dop. 9 řřobz.
4 min. mōže
twětr a řřymny
beřřćř pšři-
njeřřć.

**Stolětna
protyka.**

1. a. 2. rje-
nje; 3. hřřima-
nje řře řřhľnym
beřřćřřřřom;
10. řřaćř do
29. řřjane mje
dwo; 30., 31.
řřněřř.

2. řřucřřina.*
- řřjernaćřřř.
- Katezřř.
- Dubz.*
- řřrabiny.*
- řřřřřny.*
- řřuborařř.*
3. řřrabiny.*
- řřřřřř.*
5. řřřřřř.*
7. řřubin.
9. řřřřřř.*
- řřřřřřřřř.
- řřulow.
- řřřřřřř.
10. řřřřřřř.
- řřřřřřř.
- řřřřřřřřř.
16. řřřřřřř.*
- řřřřřřř.*
- řřřřřřř.
23. řřřřřřř.
- řřřřřřř.*
- řřřřřřř.
- řřřřřřř.*
- řřřřřřř.
- řřřřřřř.*
26. řřřřřřř.*
28. řřřřřřř.*
- řřřřřřř.*
30. řřřřřřř.*
- řřřřřřř.*
- řřřřřřř.*

1871. November,

nasymnik,

ma 30 dnjow.

Měšaczkowe
přeměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
řtótne wiki.

Tydjenje a dny	Porjedžena protyka		Stara julianska Oktober.	☉		☾
	evangeliska.	katholska.		řřhad h. m.	řřhom. h. m.	
1 řrjeda	Wřchěch řřwj.	Wřchěch řřwj.	20 Arthimija	6 54	4 33	6 55
2 řřtw.	Wřchěch duřř.	Wřchěch duřř.	21 Hilariona	6 56	4 31	7 39
3 pjatk	Huberta	Huberta	22 Alberta	6 57	4 29	8 32
4 řřobot.	Řorle	Řorle Bor.	23 Jak. jap.	6 58	4 28	9 33

45. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 21, 8—14; pop.: Phil. 3, 1—11.

5 njedž.	22. n. p.	23. n. p. řřw.	24 23. n. p. řřw.	7 0	4 27	10 40
6 póněž.	Leonhardt	Leonharda	25 Marciána	7 2	4 25	11 52
7 wut.	Erdmana	Engelberta	26 Demetrija	7 4	4 23	řř. d.
8 řrjeda	Emericha	Godofreda	27 Nestora	7 6	4 21	1 5
9 řřtw.	Božidara	Urřina	28 Terenca	7 8	4 20	2 22
10 pjatk	Marcž. Luth.	Tiberija	29 Anastasija	7 9	4 18	3 41
11 řřobot.	Marcž. biřř.	Marcž. biřř.	30 Zenobije	7 11	4 17	5 3

46. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 24, 10—16; pop.: Phil. 3, 17—21.

12 njedž.	23. n. p. řřw.	24. n. p. řřw.	31 24. n. p. řřw.	7 13	4 15	řř. p.
13 póněž.	Arkadija	Stanisława	1 novembra	7 15	4 13	4 53
14 wut.	Levina	Klementiny	2 Axindina	7 17	4 12	5 31
15 řrjeda	Leopolba	Leopolba	3 Acepsima	7 18	4 11	6 22
16 řřtw.	Edmunda	Edmunda	4 Jana jap.	7 19	4 10	7 26
17 pjatk	Huga	Dthmara	5 Galaseta	7 21	4 9	8 41
18 řřobot.	Řehychija	Alřeja	6 Pawoła	7 23	4 7	10 1

47. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 24, 24—27; pop.: Gal. 6, 7—9.

19 njedž.	24. n. p. řřw.	25. n. p. řřw.	7 25. n. p. řřw.	7 25	4 6	11 20
20 póněž.	Emilije	Benigna	8 Michala	7 26	4 5	řř. d.
21 wut.	Mar. wopr.	Mar. wopr.	9 Onesifora	7 28	4 3	0 38
22 řrjeda	Čäcilije	Čäcilije	10 Ernsta	7 30	4 2	1 53
23 řřtw.	Klemenza	Felicity	11 Viktora	7 31	4 1	3 5
24 pjatk	Pokutny pjatk	Řhryřogena	12 Jana jařřm.	7 33	4 0	4 15
25 řřobot.	Katržiny	Katržiny	13 Jana Chr.	7 35	3 59	5 27

48. tydžen. Text dop.: Jap. řř. 25, 6—15; pop.: 2. Řor. 5, 1—10.

26 njedž.	25. n. p.	26. n. p. řřw.	14 26. n. p. řřw.	7 36	3 58	6 37
27 póněž.	Günther	Virgilija	15 Jap. póst.	7 38	3 57	řř. v.
28 wut.	Ruřřa	Řořřbena	16 Mateja	7 40	3 56	4 52
29 řrjeda	Waltera	Saturnina	17 Rehorja	7 41	3 56	5 53
30 řřtw.	Händrija	Händrija	18 Platona m.	7 52	3 55	6 23

☾ Pořřleni
břřřil. 5. nov.
pop. 1 hodž.
45 min. přři-
njeřře hrořřne
wjedro.

☉ Mřřody
měřř. 12. nov.
wječřřor 5 hodž.
58 min. přři-
njeřře řřjane
dnų.

☾ Přřeni
břřřil. 19. nov.
dop. 9 hodž.
36 minut. ma
deřřčřřiřřte
čřřařř.

☾ Pořřny
měřř. 26. nov.
2. hodž.
43 min. přři-
njeřře řřněřř.

Stolětna
protyka.

Wot 1. do 6.
wěřř a pomřř-
čřřene njeřřjo;
7. řřjenje; 9.
do 17. řřymne
deřřčřřiřřte
wjedro; 18.
panje řřněřř, řřiž
hačřř do hōd le-
ži a wulku
řřymu přřiřřo-
tuje.

1. Rome M.*
Hřřdł.
3. Stara
Darbna.*
4. Trěbule.
6. Nowořřalž.
Dražďjany.*
Gubin.*

Lubnjow.
Łufow.*
Kōřřborł.*

7. Bart*(lane
wiki.)
8. Kadeberg.*
9. Lubij.*

13. Ryřřbačřř.*
Stokpnyo.*
Pizň.*
14. Jafonza.*
27. Wōřřporł.*
Lubiň.
28. Šty Romo-
row.
Dobrořřug.*
29. Kadeburg.*
Žemr.*
30. Přřichibus.*

Wopomnjenje
hōdne dnų:

1. Kralowřře
dawki.
5. Řřermuřřa
bartřřa,
hucžinjanska,
řřlětnjanska.
12. Klufřřchan-
řřa,
rařřłowřřa,
minakřřřa.
24. Pokutny
pjatk w Š.
30. Han drija

1871. December, hodownik, ma 31 dnjow.

Mesaczkowe
přehemnění.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Hermanfi
a
škótné wíki.

Dydzjenje a dny.	Porjędzjena protyka		Stara julianska November.	☉		Mjesice imamjenja.	☾
	evangeljska.	katholjska.		řřhad. h. m.	řřhow. h. m.		
1 pjatk	Longina	Eligija	19 Abadiasa	7 43	3 55	II	7 21
2 řobot.	Aurelije	Pawliny	20 Reh. z D.	7 45	3 54	II	8 26

49. tydžen. Text dop.: Jer. 31, 31—41; řř. 100: Jan. 17, 3: pop.: Ľuf. 1, 67—75.

3 njeđž.	1. abventa	1. abventa	21 26. n. p. sw.	7 46	3 53	III	9 35
4 pónđž.	Borbory	Borbory	22 Filemona	7 47	3 53	III	10 47
5 wut.	Amořa	Sabasa	23 Amfilocha	7 49	3 52	III	12 0
6 řrjeda	Mikławscha	Mikławscha	24 Katřžiny	7 50	3 52	III	řřh. d.
7 řřtw.	Markwarda	Ambrosija	25 Klemenca	7 52	3 51	III	1 15
8 pjatk	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Jurija	7 53	3 51	III	2 33
9 řobot.	Agrippiny	Leofadije	27 Jak. m.	7 54	3 50	III	3 54

50. tydžen. Text dop.: řřf. 40, 1—5; Matth. 4, 1—2; pop.: Matth. 3, 1—10.

10 njeđž.	2. abventa	2. abventa	28 1. adventa	7 55	3 50	IV	5 21
11 pónđž.	Damasa	Damasa	29 řěčpana	7 56	3 50	IV	6 49
12 wut.	Epim.	Otilije	30 Handrija	7 57	3 50	IV	řřh. p.
13 řrjeda	Łuzije	Łucije	1 decembra	7 58	3 50	IV	5 4
14 řřtw.	řřfidora	Mikłasija	2 Habakuka	7 59	3 50	IV	6 17
15 pjatk	řřgnaza	řřhryřtyny	3 Sofrona	8 0	3 50	IV	7 39
16 řobot.	Ananiařa	Abelřhaidy	4 Bobbory	8 1	3 50	IV	9 3

51. tydžen. Text dop.: řřagg. 2, 7—10; 1. řřim. 2, 4—5; pop.: Ľuf. 3, 15—17.

17 njeđž.	3. abventa	3. abventa	5 2. adventa	8 2	3 50	V	10 23
18 pónđž.	Wunib.	Wunibalba	6 Mikławsa	8 3	3 51	V	11 41
19 wut.	Reinh.	řřelagija	7 Ambrosija	8 3	3 51	V	řřh. d.
20 řrjeda	řřwatember	řřuche dny	8 Patapija	8 3	3 51	V	0 55
21 řřtw.	Domascha	Domascha	9 Mar. pod.	8 4	3 51	V	2 7
22 pjatk	Beathy	Demetrija	10 Menasa	8 4	3 51	V	3 17
23 řobot.	Dagoberta	řřiktorije	11 Daniela	8 5	3 52	V	4 28

52. tydžen. Text dop.: řřf. 12, 2—6; 1. řřer. 4, 9. pop.: řřana 1, 15—17.

24 njeđž.	4. abventa	4. abventa	12 3. adventa	8 5	3 53	VI	5 36
25 pónđž.	Boži dž.	Boži džen	13 Eustraca	8 5	3 54	VI	6 43
26 wut.	2. řřwj.	2. řřw. hodow.	14 Thyřza	8 5	3 54	VI	řřh. p.
27 řrjeda	řřana řřřčžen.	řřan. řřap.	15 Eleuter	8 5	3 55	VI	4 18
28 řřtw.	řřew. džččži	řřew. džččži	16 řřagg. pr.	8 5	3 56	VI	5 13
29 pjatk	řřonathana	řřawita	17 Daniela pr.	8 5	3 57	VI	6 17
30 řobot.	řřawita	řřugenija	18 řřebastian.	8 5	3 58	VI	7 25

53. tydžen. Text dop.: řřf. 40, 27—31; řřř. 103, 8—18; pop.: řřana 1, 9—14.

31 njeđž.	n. p. hodž.	n. p. hodž.	191. adventa	8 5	3 59	VI	8 43
-----------	-------------	-------------	--------------	-----	------	----	------

☾ Pořřleni
břřřtl. 5. dec.
řřano 7 hodž.
35 minut. ma
řřymne dny.

☉ Młody
měřř. 12. dec.
řřano 4 hodž.
51 min. přřřř-
njeřře řřymu.

☾ Přřeni
břřřtl. 18. dec.
wjećž. 9 hodž.
31 min. pořřaže
na řřurřawu a
řřymu.

☉ Połny
měřř. 26. dec.
wjećž. 10 hodž.
24 minut. ma
mjerřřřurřenje.

Stoletna
protyka.
1. a 2. řřyma
řř kotrežž řřněřř
přřřřřđže; 9.
do 15. wulfa
řřyma; 16. řř no-
wa řřněřř panje,
řř řřymu přřřř-
njeřře; 23. dže
beřřčez a mjerřř-
řřurřenje řřařřa-
njo.

2. řřitawa.*
4. řřiřřkopizy.*
řřitawa.*
řřařřyn.*

5. řřart
řřane wíki.
7. řřubij.*
11. řřdžę.*
řřřřřřř.
řřitoras.
řřrobny.*

15. řřara
řřarbna.*
16. řřojereřř.*
řřřřřřř.*

18. řřulow.
řřuboras.
řřřřřřř.
19. řřarřřčę.*
20. řřuřřland.
21. řřuzatow.*

Wopomnjenja
hódne dny.

4. Bobbory.
20. řřwatem-
ber.

21. řřomascha.
24. řřatorřřiza.
25. Boži džen.
26. řřalowřřta-
renta.

Wuliczbowanie danie.

Rapi- tal.	3 Progent.		3 1/2 Progent.		4 Progent.		4 1/2 Progent.		5 Progent.		Rapi- tal.	
	l'itnie. tol. n'gl. np.	m'f'ac'nie. tol. n'gl. np.	l'itnie. tol. n'gl. np.	m'f'ac'nie. tol. n'gl. np.	l'itnie. tol. n'gl. np.	m'f'ac'nie. tol. n'gl. np.	l'itnie. tol. n'gl. np.	m'f'ac'nie. tol. n'gl. np.	l'itnie. tol. n'gl. np.	m'f'ac'nie. tol. n'gl. np.		
tolet	9	7/10	1 5/10	9/10	1 2	1 3 5/10	1 3 5/10	1 1/10	1 5	1 5	tolet	1
5	4 5	3 7/10	5 2 5/10	4 3/10	6	6 7 5/10	6 7 5/10	5 9/10	7 5	7 5	5	5
10	9	7 7/10	10 5	8 5/10	12	13 5	13 5	1 1 1/10	15	15	10	10
15	13 5	1 4 1/10	15 7 5/10	1 3 1/10	18	20 2 5/10	20 2 5/10	1 6 9/10	22 5	22 5	15	15
20	18	1 5	21	1 7 5/10	24	27	27	2 3 5/10	1	1	20	20
25	22 5	1 8 7/10	26 2 5/10	2 1 9/10	1	1 3 7 3/10	1 3 7 3/10	2 8 1/10	1 7 5	1 7 5	25	25
30	27	2 6 3/10	1 1 5	2 6 3/10	1 6	3	3	3 3 9/10	1 15	1 15	30	30
35	1 1 5	2 6 3/10	1 6 7 5/10	3 6/10	1 12	3 5	3 5	3 9 4/10	1 22 5	1 22 5	35	35
40	1 6	3	1 12	3 5	1 18	4	4	4 5	2	2	40	40
45	1 10 5	3 3 9/10	1 17 2 5/10	3 9 4/10	1 24	4 5	4 5	5 6/10	2 7 5	2 7 5	45	45
50	1 15	3 7 5/10	1 22 5	4 3 9/10	2	5	5	5 6 3/10	2 15	2 15	50	50
60	1 24	4 5	2 3	5 2 5/10	2 12	6	6	6 7 5/10	3	3	60	60
70	2 3	5 2 3/10	2 18 5	6 1 3/10	2 24	7	7	7 8 5/10	3 15	3 15	70	70
80	2 12	6	2 24	7	3 6	8	8	9	4	4	80	80
90	2 21	6 7 5/10	3 4 5	7 8 9/10	3 18	9	9	10 1 3/10	4 15	4 15	90	90
100	3	7 5	3 15	8 7 5/10	4	10	10	11 2 5/10	5	5	100	100
200	6	15	7	17 5	8	20	20	22 5	10	10	200	200
300	9	22 5	10 15	26 2 5/10	12	1	1	1 3 7 5/10	15	15	300	300
400	12	1	14	1 5	16	1 10	1 10	1 15	20	20	400	400
500	15	1 7 5	17 15	1 13 7 5/10	20	1 20	1 20	1 26 2 5/10	25	25	500	500
1000	30	2 15	34	2 27 5	40	3 10	3 10	3 22 5	50	50	1000	1000
5000	150	12 15	175	14 17 5	200	16 20	16 20	18 22 5	250	250	5000	5000

Wuliczbowanie, kał w'poko 1 punt p'ciudze, h'byż zentnał 1, 2, 3 haż 100 tol. p'cażi.
Zentnał ma 100 puntow; 1 tol. 30 n'gl., 1 n'gl. 10 np.

zent. fl.	punt. n'gl. np.	zent. fl.	punt. n'gl. np.	zent. fl.	punt. n'gl. np.	zent. fl.	punt. n'gl. np.	zent. fl.	punt. n'gl. np.	zent. fl.	punt. n'gl. np.	zent. fl.	punt. n'gl. np.	zent. fl.	punt. n'gl. np.														
																1	3	11	3	3	21	6	3	1	9	3	41	12	3
2	6	12	3	6	22	6	6	32	9	6	42	12	6	52	15	6	62	18	6	72	21	6	82	24	6	92	27	6	
3	9	13	3	9	23	6	9	33	9	9	43	12	9	53	15	9	63	18	9	73	21	9	83	24	9	93	27	9	
4	1	2	14	4	24	7	2	34	10	2	44	13	2	54	16	2	64	19	2	74	22	2	84	25	2	94	28	2	
5	1	5	15	4	5	25	5	35	10	5	45	13	5	55	16	5	65	19	5	75	22	5	85	25	5	95	28	5	
6	1	8	16	4	8	26	7	36	10	8	46	13	8	56	16	8	66	19	8	76	22	8	86	25	8	96	28	8	
7	2	1	17	5	1	27	8	1	37	11	1	47	14	1	57	17	1	67	20	1	77	23	1	87	26	1	97	29	1
8	2	4	18	5	4	28	8	4	38	11	4	48	14	4	58	17	4	68	20	4	78	23	4	88	26	4	98	29	4
9	2	7	19	5	7	29	8	7	39	11	7	49	14	7	59	17	7	69	20	7	79	23	7	89	26	7	99	29	7
10	2	—	20	6	—	30	9	—	40	12	—	50	15	—	60	18	—	70	21	—	80	24	—	90	27	—	100	30	—

II. Muličtomanje pračičinb žija abo metra, bđbž faryj falfi tobčž 1 np. bačž 1 tol. pračiči.

Šbžž faryj falfi tobčž plačiči:	bha pračiči žij abo meter.	Šbžž faryj falfi tobčž plačiči:	bha pračiči žij abo meter.	Šbžž faryj falfi tobčž plačiči:	bha pračiči žij abo meter.	Šbžž faryj falfi tobčž plačiči:	bha pračiči žij abo meter.	Šbžž faryj falfi tobčž plačiči:	bha pračiči žij abo meter.	Šbžž faryj falfi tobčž plačiči:	bha pračiči žij abo meter.
tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.
1	18	2	3	1	7	2	11	18	1	7	1
2	35	2	4	2	42	7	12	19	1	3	5
3	53	2	4	3	59	7	13	20	1	5	3
4	71	2	4	4	77	7	14	21	1	7	7
5	88	2	4	4	95	7	15	22	1	8	8
6	106	2	4	4	112	8	16	23	1	10	6
7	124	2	4	4	130	8	17	24	1	12	3
8	141	2	4	4	147	8	18	25	1	14	1
9	159	2	4	4	165	8	19	26	1	15	1
—	—	2	4	4	183	9	20	27	1	17	6
—	—	2	4	4	201	9	21	28	1	19	4
—	—	2	4	4	219	9	22	29	1	21	2
—	—	2	4	4	237	9	23	—	—	22	9
—	—	2	4	4	255	9	24	—	—	22	7
—	—	2	4	4	273	9	25	—	—	22	5
—	—	2	4	4	291	9	26	—	—	22	4
—	—	2	4	4	309	9	27	—	—	22	3
—	—	2	4	4	327	9	28	—	—	22	2
—	—	2	4	4	345	9	29	—	—	22	1
—	—	2	4	4	363	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	381	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	399	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	417	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	435	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	453	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	471	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	489	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	507	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	525	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	543	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	561	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	579	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	597	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	615	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	633	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	651	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	669	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	687	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	705	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	723	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	741	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	759	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	777	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	795	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	813	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	831	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	849	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	867	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	885	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	903	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	921	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	939	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	957	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	975	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	993	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1011	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1029	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1047	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1065	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1083	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1101	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1119	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1137	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1155	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1173	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1191	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1209	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1227	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1245	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1263	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1281	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1299	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1317	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1335	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1353	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1371	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1389	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1407	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1425	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1443	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1461	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1479	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1497	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1515	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1533	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1551	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1569	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1587	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1605	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1623	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1641	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1659	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1677	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1695	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1713	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1731	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1749	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1767	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1785	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1803	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1821	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1839	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1857	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1875	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1893	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1911	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1929	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1947	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1965	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	1983	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2001	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2019	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2037	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2055	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2073	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2091	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2109	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2127	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2145	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2163	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2181	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2199	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2217	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2235	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2253	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2271	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2289	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2307	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2325	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2343	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2361	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2379	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2397	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2415	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2433	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2451	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2469	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2487	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2505	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2523	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2541	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2559	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2577	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2595	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2613	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4	2631	9	—	—	—	22	1
—	—	2	4	4</							

1.

Někotre europiske fraje se swojimi wobydlerjemi a wjerchami.

1. Sakska ma 272 □ mil a 2,423,400 wobyd.; 13 millionow tol. lětnych wudawkow a 80 mill. tol. dołha. Kral Jan, rođz. 12. dezembra 1801; ženjeny s Maliju Augustu, bayerskej prynzešnyu, rođz. 13. novembra 1801. Dječci: 1. Bjedrich August Albert, rođz. 23. haperl. 1828; ženjeny s prynzešnyu Karolu s Wasa, rođz. 5. aug. 1833; 2. Marija Hilžbjeta, rođz. 4. februara 1833, wudowa njebo genuesiskeho wójwody Ferdinanda; 3. Bjedrich August Jurij, rođz. 8. augusta 1832, ženjeny s portugalskej prynzešnyu Hanu Mariju, rođz. 21. jul. 1843.

2. Pruska ma 6288 □ mil a 24,043,296 wobyd. 168 million tol. lětnych wudawkow a 435 mill. tol. dołha. Kral: Bjedrich Wylem I., rođz. 22. měrza 1797.

3. Awstria ma 11,306 □ mil a 35,553,000 wobyd.; 323 mill. tol. lětnych wudawkow a 2363 mill. tol. dołha. Křěžor: Franz Josef, rođz. 18. aug. 1830.

4. Ruska ma 90,134 □ mil (w Europje) a 61,325,922 wobyd.; 518 mill. tol. lětnych wudawkow a 2672 mill. tol. dołha. Křěžor: Alexander II., rođz. 29. haperleje 1818.

5. Franzowjska ma 9850 □ mil a 38,192,064 wobyd.; 567 mill. tol. lětnych wudawkow a 3760 mill. tol. dołha. Křěžor Napoleon III., rođz. 20. haperleje 1808, je jaty wotwjeđzeny do skafela, a njeje něč žadny wjerch — ale republika w Franzowsej.

6. Turkowjska ma 6302 □ mil (bewať 37,924 □ mil) a 11 mill. wobyd.; 106 mill. tol. lětnych wudawkow a 465 mill. tol. dołha. Křěžor: Abdul Aziz, rođz. 9. februara 1830.

7. Bayerska ma 1382 □ mil a 4,824,421 wobyd.; 49 mill. tol. lětnych wudawkow a 525 mill. tol. dołha; Kral: Ludwig II., rođz. 25. augusta 1845.

8. Würtembergjska ma 354 □ mil a 1,778,479 wobyd.; 12 mill. tol. wudawkow a 75 mill. tol. dołha. Kral: Korla, rođz. 6 měrza 1823.

9. Baderska ma 278 □ mil a 1,434,670 wobyd.; 11 mill. tol. wudawkow a 85 mill. tol. dołha. Wulko-wójwoda: Bjedrich, rođz. 9. sept. 1826.

10. Sěndželska ma 5762 □ mil a 30,157,473 wobyd.; 473 mill. tol. lětnych wudawkow a 5393 mill. tol. dołha. Kralowa: Viktoria, rođz. 24. meje 1819.

11. Španijska ma 9200 □ mil a 16,302,625 wobyd.; 184 mill. tol. lětnych wudawkow a 1507 mill. tol. dołha.

12. Portugalska ma 1786 □ mil a 4,250,508 wobyd.; 34 mill. tol. lětnych wudawkow a 326 mill. tol. dołha. Kral: Ludwig I. rođz. 31. oktobra 1838.

13. Italska ma 5166 □ mil. a 34,368,787 wobyd.; 262 mill. tol. lětnych wudawkow a 1922 mill. tol. dołha. Kral: Viktor Emanuel, rođz. 14. měrza 1820.

14. Romski bamž Pius IX., rođz. 13. meje 1792.

2.

Pomhaj Bóh wam!

„Wójna budže“, tuta satraschna powjesć so křjedž rjaneho praznika 1870 rosshěri a wot jeneho kónza Europiskeje, ha! zlyeho swěta, móže jedyn prajic, hač do drugeho rosleća. Runje hdyž měrný bur so hotowasche ložu klepac, so by rožku, na polach fra-wjazu pošyř, telegrafowe groty, pschi železnizach so wijate, jako najnowishe do wsheho swěta tu powjesć rosnješechu: „wójna budže“. Sa lud, kiž so na wy-foku politiku njewusteji, njebě nihdže na swěće žana mróczakta widžic, kotraž by na hrimanje pokasala. Dha, kaž s jasneho njebia bhyř na semju dhyri, na jene dobo hrosna powjesć wschitkich do stracha a do hrosy staji: „wójna budže“. Těhdy je někotražkuliž

buscha swój wóšjenasch nutrischo wuspěwala a někotryž-kuliž je sdychował: wóšje, ty swój lud domaphtasch, njewjedž naš do spytowanja, ale wumóž naš wot slesho. A wójna bu. Se wschej špěšnoscy so w Franzowsej a Němzach wscho na to hotowasche, so by tuta wójna so sterje lěpje sapočec a so s mozu wjesć hodžika. Widžic bē, so běchu Franzosojo se swojim křěžorom hižom dawno na dobru sšadnosć kałali, swój jēd sa-wisće a slesho njepopšćec a s něšajkim nadpadom na měrne ludy němšlich krajow wuplunhč. Štradžu běchu hižom wjele měšazow prjedy wschelate pschihoty činili. We wutrobje jēd, na jasytu mēd. Někotre njeđzele prjedy, hač so wot jich bofa pruslemu kralej wójna pschipowjedzi, mějesche franzowski minister Grammont tu šróškosć w drugej komorje franzowskeho šejma šlawnje prajic, so ničžo wjesćišche njeje, hač to, so

měr budže a bjes tym wont hižom proviant a muni-
 ziju do swojich trzejdziesiąt wożachu a wójska, pschi
 němstkich mjesach stejaze pomjetschachu. Ale pola naś
 běchu hižom dawno na tajki něčajki njesfutł se strony
 nascheho wječorneho fušoda wotečakowali. Hižom
 wjele lět sa sobu wjele tawšynt wojałow wobronjenych
 stejese, sčtož bě wobčežne dosč a wina wšchelach
 sfóržbow na to dunderste wojerstwo, a bě wščo tał
 srjadowane, so móžachmy bórny hotowi byč, hdy by
 naś njespšeczel nahle nadpanny; čyž. A hdyž bu něč
 wójna pschipowjedžena, dha so do městow a na wšty
 wojerste ordny rosečkachu a rezervistoj to kaž landwehristoj
 swoje sklužby, swoje domy, swoje žony a džěci wo-
 pusčezichu a l swojim regimentam storcžichu, so bychu
 so wojerstu futnju woblekli a swój grat, s kotrymž
 sebi w čašu mēca swój khlēb warbowachu, pluh a
 hamor, košu a šeleru, pjero a wahu s mječom a
 s tšēbu pschemēnili. Dokho njetrajese, dha so wulke
 čaži wobronjenych wójskow po wšchēch železnizach l fran-
 zowstkim mjesam wjesechu, a sa čaš džefacžich dnjow
 bě pola Rheina žyke němste wójsko šromadžene, ča-
 lajo na swojeho njespšecžela, hač by pschischoł. Haj,
 my derje prajimy, žyke němste wójska bě so tam
 seščko; pschetož, sčtož do teho čaša ničto njebē dolo-
 nječ móht, wščitke stawy němsteho luda pod jenej
 hłowu šjenocžič, to bě so nětko na jene dobo stako.
 S napšecža temu ležnemu njespšeczelej, kiž so s wje-
 čora na Němžow walicž hotowasche, so by, kaž wjele
 króč w prjedawšich lēstotekach, tež tón ras ič
 wurubil, so nětko wšcitke němste wječchowstwa a ludy
 šjenocžichu, so bychu so se šjenocženymi tozami woba-
 rali a w jenajkej myšli wojowali. Či we počnóznym
 swjastu, kaž te počonsche němste knježerstwa a ludy,
 — Prusžy a Saksžy, Meklenburgžy a Brunswikžy
 a wščitžy drusy s tyč mjenšich němstkich krajow runje
 tał kaž Bajeržy, Württembergžy a Badensžy — wščitžy
 swoje mječze wótsjachu, swoje kanony sapschahachu a
 swoje tšēby na khibjet bjerichu a s jenajkim hrimo-
 tatym hurrahwožanjom l Rheinej khwatachu, so bychu
 swojemu staremu njespšeczelej, kiž čyžse ič pod swoje
 knježstwo pschinjesč, nutskhod wobarali. Wójna bu a
 bje-wšchitkimi tutymi němstki wojałami czechnichu na
 tuta wójnu sobu šynojo a mužoj serbskeho a pólskeho
 luda. S Pósnanskeje a se Schlesynskeje pschindžechu
 či jeni, se sakskeje a pruskeje Łuzžy či drusy, — a
 njesbu to hubjeni wožazy, ale su či šami w němstkim
 wójsku, kotkiž swojeje šwērnosče, swojeje pschistojnosče,

šhrobkosče a wušchitnosče dla najšenischu khwalbu
 wužiwaju. Swoje horliwe „hurrah“ sobu sawołajo
 a pschemodženi wot dobrych pschecžow a modlitwow nana
 a maczerje, bratra a kotry, je někotra mēda serbska
 krej do daloseje zuby sobu čažnyła, so by Němžam,
 bjes kotrymž tu Šerbjo žiwjenje wjedu a s kotrymž
 dobre a še čašy džēla, nad ič hrósbnym njespšec-
 čelom dohnyč pomhala.

Wójna bu a naś, kiž s měrom doma wostacž mējach-
 my, bojosč a hrosa sapschija a wutrobna starosč
 tyščese. Tu staršči a mandželste se šylsami šrud-
 nosče a s njespočojnym duchom na šynow a mužow
 špominachu, kotkiž běchu jim božemje prajič dyrbjeli,
 njewjedjo, hač budža ič hdy sašo widžič. A nje-
 wjedjo, kał móže ta wēž wupannyč, hač so tež l nam
 ta wójska hara njespšibliži, bě nělotryžulkiž poškileny
 l šwarjenju na kralow a wšfotich w kraju, kotkiž
 tajtu wójnu šapocžnu. Haj dosč ič počza prawo-
 wacž s tym najwšchim w njebješach, so so do teho
 njepočkzi, ale wotpusčzi, so so tajke stanje. Wo
 prawdže, tehdy bě nusne so modlicž: njewjedž naś do
 špytowanja.

Wójna bu a te čyždy wojerstkich mēdoženzow a
 mužow s wulkej horliwosčeju a wutrobnosčeju na nju
 czechnichu a w swojich ryčach a špewach a we wobli-
 czach mužne dowěrjenje wobšwēdčachu, jako njeby žana
 semska mōž ič pschewinyč móhka. Powitani a postro-
 wjeni na wšchitkich fastanischčach železnizow, derje wot
 luda s jēdzu a s piežom wšchudžom fastarani, ič šhro-
 blosč a horliwosč rosčese, čim bliže l Rheinej pschi-
 hadžachu a buchu dobreje nadžije, so so jim ničto šheho
 stacž njemōže. O! so je so tehdy tež špominiko na
 to šłowo: njewjedž naś do špytowanja! A my šami
 wšchak, hdyž šmy šchylcheli wo tutej horliwosčzi něm-
 steho wójska a hdyž šmy čitali wo tutym mužnym
 dowěrjenju, kotrež žny lub, s wuwšacžom ič mačo,
 kotkiž ničto njewjedžichu hač šwaricž a lestromacž, nje-
 šmy my tuteje wójny dla l Wožu temu kralej wšch itlich
 kralow, so by dobre prawo a jeho bēdžerjow šakitał,
 dyrbjeli šdychowacž: njewjedž naś do špytowanja? Wójna
 bu a leđom bēščtej so dwje njeđželi minylej, jako bē
 so nasche wójsko pola Rheina seščko a tutu reku
 pschetročžiko, kotraž so kaž mēšnik bjes nami a naschimi
 njespšeczelemi wiže, dha přenje powjesče wot tam pschi-
 lecžachu, so su Franzowsojo pola Saarbrückena šbičzi,
 so je bitwa pola Weißenburga a Wörtha šbožomnje
 dohnyta, so je šławne a wjele wukhwalene wójsko Mat-

Małonowe rosehnate, a so pruski krónpryncz se swojimi wojakami s Pruskeje, s Bajersteje a s Württembergsteje sa njepščezelemi czéri. Njewjedz jich do spytowanja! Na wschitkich bokach so te dobywarste němste wójska hłubšho do Franzowsteje czisłcza, wogesiste hory pšče-
 kroczuja, žana reka, žana hora, žadyn doł, žadyn lěš, žana twjerdzisna jich njemoli, ani njesabžewa a sa mačo dnjow s nowa telegraf powjesčz wo krawnej bit-
 wje pola Mleka rosnješe, kotraž je tši dny traka a sbožomnje dobytka. Njewjedz jich, njewjedz naš do spyto-
 wanja, dyrbjachmy s nowa prajicž. Sašo stej so dwje njedželi minkej a pruski krónpryncz i lěwizy, sakski krónpryncz i prawizy a wošrjedža hłowna kwartira su dale bóle do přédka czahnyli a pola Sedana posleni kruč
 njepščezelesteho wójska, kiž bě wot thěžora Napoleona šameho a jeho generala Mał-Małhona nawjedowane, tał pobili, so je so dyrbjake jate dacž a Napoleon šam je jako jatn do naschich rukow panył. Sčlawne a krasne bě to dobyče a po zylm němstkim kraju so
 „viktoria“ tšeleske a so wješełoscž w illuminacijach městow šwězicšče. Sa krótki časž bě tał wjele sbožom-
 nyh bitwow bityh; žanu njebě nasče wójsko šhubiko; hždejž bě stupiko, tam bě s dobywarjom byko, wsču-
 dzomž bě njepščezeła sahnako. Wščudžomž běchu naschi wojazy musžy wojowali pornjo lawam napsčezitwo temu přejdy wulžy wulhwalenemu franzowstemu wójsku a pščežitwo tym džitim ludam s afrissteje pusežiny, na-
 pščežitwo Turkam a Rabylam, kotryhž běše Napo-
 leon šobu pšchwijedł. Naschi wojazy běchu swojich njepščezełow pšchemóhli, kotřiž se swojimi nowymi
 šašepot-tšelbami a se swojimi nowymi mordarskimi mitrailleurkami so běchu wudali, so wsčo sarasnyčž a
 stónzowacž budža, ščtož jim blisko pšchindže, woni běchu jich hrosnje honili a jatny wotwjedli. To jene franzowste
 wójsko, na 150,000 muži šylne, běchu se Sedana a to druže, runje tał wulke, s twjerdzisny Mleka do něm-
 stich twjerdzisnow a městow jate wotwjedli a tał buchu s knjesom nad wulkim dželom franzowsteho kraja. Hždyž
 pał běchu naschi tajke sbožomne dobyče dobytli, nje-
 dyrbjesče nam tudy do myšlow stupicž ščesta próštwa: njewjedz naš, njewjedz jich do spytowanja.

Alle hveda! pšches měru drohe běchu tute dobyče a kupjene a se žiwjenjom a s kwrju wjele tawšynt naschich wojakow sapłacžene. Wulke kuže krcwē te městna, hždejž
 běščtej wójsžy hromadu trječikej, posnamjenichu. Žyke wulke hromady mormnyh czelow wot šurawosče, s
 kotrejžž bě so na wobemaj bokomaj wojowako, šwēd-

čachu. Tam we wulkich rjabach ležachu, kotřiž běchu na bitwischczach swoju šmjerež namakali, rostorhani wot kulow, rostšeleni na stawach, s cžezlich ranow krawjo — a derje tym, kotřiž běchu na mēšče mormi wostali. Kaska je to žalostna czwila byla sa tyh, kotřiž su cžezžy ranjeni na semi leželi wot bolosčzow
 tščeni, semju s porštami drapajo. Wščitko je drje tał šrabowane, so bóršy po dolonjanej bitwoje a hiščeje hždyž wona traje, ranjeny h na mēšna do blislich domow
 abo do lazarehow nosča, so bychu so tam wobaleli. Alle někotryžkuliz je w kerkach a tam, hždejž ničto nje-
 pšchindže, wot kule trječeny panył a džen a nōž hjes pomozny ležeč mēł. Nany pala kaž woheň, jasył je prosty a so i džašnam pšchilēpja, šyma cželō tšchape a njeje tu žana dusča, kiž by pomhala, žana kapla
 wodny i wošchwjenju, žana šmilna ruša maczerje abo mandželsteje, kotraž by položenje postkicžila. Njewjedz
 mie do spytowanja, do njewērny a sazwnšlowanja, je tajki ranjeny drje štyšlnje wołacž šmēł. Sawjesče, my
 wschitžy, kiž šmy s mērom doma šedželi a ničto wot tuteho žalostneho wójssteho hubjenstwa njewidželi a je
 jenož s nowinow abo s listow naschich wojakow na-
 šhonili, my šami dha šmy wschitžy pšchi šebł myšlili: je dha temu trjeba, so so tajke stanje, je dha hiščeje
 Wōh živy, so tajke wotpusčezji? Derje nam, hždyž šmy pšchi tajkim smyšlenju pšchistajili: njewjedz naš do spytowanja.

Wōjna je hiščeje, hždyž so tute ryneczi pišaja a cžisłcza. Koko wokoło Parisa steji wjetšiki džel něm-
 steho wójska a wobl:hnje hordy Babel. Najwážnišče twjerdzisny Strašburg, Mleka a Toul su so poddate, teho runja tež
 Soissons, Ščlettstadt, Verdun a Neubreisach. Alle pščezo hiščeje nadžije so žyly franzow-
 sti lud, swojich njepščezełow se swojej mozu pšče-
 winyčž a šanicžicž. W Parisu su republiku šatožili a šphtaju so po možnosčzi wobaračž. Čži, kotřiž lud
 nawjeduja, na žane wafnyje mēr cžinicž njemyšla, ale wjele bóle se wšchelakimi kžemi a s lutej lešču woby-
 dlerjow žyłego kraja šczumawaju, so so njebychu poddali ale dale wojowali, a tał hiščeje traje wōjna a njeje
 možno prajicž, hždy naschi wojazy domoj pšchindu. Šyma so bliži a nasčemu wójsku s wulkimi wobczez-
 nosčžemi hrosny. Ničto njewē, tał wščitko wupanje, a teho dla so nam škusča, so sa naschich w žubje
 so štajnje modlimy: njewjedz jich do spytowanja, ale wumōž jich wot wsčeho škeho.

Tola pał mēr po wōjnje budže. Wēste je, so

jenož tajki mēr šo čjinič hodži, pšches kotryž šo te wulke woporny, kotrež šu šo s nasčeho boła pščinješke, w poknej mērje sarunaja a šo nam wěšty sawdawł dostanje, šo naš naschi nje-pscheczjelšo lohzy sašo nadpanhčz njemōža. Šdnyž pał mēr budže a s nim sašo lěpsche čjašy nastanu, hdyž w nasčich krajač bur a mēščyzan šo derje smējetaj, warba a wilowanje s noma rjenje ležēje, mōz a kħwalba nēmsteho šjenoczeneho luda roščē, tehdy hladajmy šo, šo do spytowanja njepanjemy. Tehdy njech lud hiščēže šwēru na straži steji, šo njeby šwētna hordosčz naš molika a njewēra naš sawjedka, šo žadyn sly nje-pscheczjel, jako čžert a šwēt a nasčeho čžeko wola naš njeby sludaka a do haniby a sčkody pščinješka. Wostajmy šo wsčeho škeho poškilenja a šwētneho bjesbožneho waschnja; wojujmy žyly lud s mozu wo to, šo byščtej dobrotu a šwērnosčz šo setkatej, prawdosčz a mēr šo wołosčatej, šo by šwērnosčz na semi rostka a prawdosčz s njebjesč hladaka, šo by tež nam tōn Knjes dobrotu čžinik, tał šo by nasč kraj šwoje pšody dał, šo by prawdosčz pšched nim sčta, hdyž šwoje nohi na sččežku nastaji. Strachota je pšches mēru wulka, šo po tutej wōjnje, hdyž šo nēmstli lud tał horlitwy a wutrobity a mužny je wupołasak, w kotrež wōn šwoje mjeno tał šławne po žylym šwēczje je sežinik, šo po tutej wōjnje stary nje-pscheczjel wsčeho ludžazeho sboža do pščenzy njerjad našyje a šo budže tež nasč berbłki lud do słaženja šobu cžehnjeny. Teho dla prošmy teho Knjesa: njewjedž naš do spytowanja — a wotpoložmy te skutki teje ežemnosčē a woblecžmy šo brōnje teje šwētkosčē, kħodžmy pōčžiwje jako wo dnjo, niž we wobžranstwiē a wopiktwiē, niž w komorach a nje-pōčžiwosčēzi, niž w šwarjenju a sawiščēzi, ale woblecžmy šo teho knjesa šesom Šrhysta.

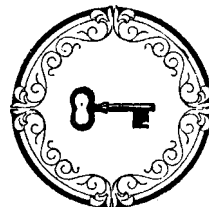
Ta wōjna, kotraž je była a hiščēje je, je šnamjo teje wōjny, kotraž nam wsčittim, jako wojakam Šrhystuškomyh je poručjena. Rōždy wot naš, kiž je džēčzo teho duča, ma stajnje wo křōnu mēra wojowacz a sčtōž njewojuje, křōnomony njebudže. Wsčitzy mamy šwojich nje-pscheczjelow, s kotrymiž we wōjnje byčz mamy. Čžert a šwēt a nasčeho čžeka wola naš stajnje nabēhaja, šo byču naš sludali a wot Boha a teho knjesa šesom Šrhysta wotwjedli. Wokolo naš a we naš wustupja sa žyke žiwjenje tute ške nje-pscheczjelste mozy a nam nasču mēru, nasč mēr, nasche sbože rubičz a sčahčz spytuja. Še wsčej lešču tuczi nje-pscheczjelšo naš nadpadaju, s lutymi kžemi naš jebaja,

še šwojim jedom nam sawdawaja — a my šmy šłabi ludžo, šo jim napscheczivo nještejimy, taž byčmy dħrbješi. Teho dla nam pšchisteji šo modlicz: njewjedž naš do spytowanja, a hdy byčmy ždny spytowani byli, pomhaj, šo byčmy wsčak najpošleby dobyli a pšchewinšli.

Njepraj pał ničto, hdyž je spytowany, šo Wōh jeho spytuje, pšchetōž Wōh nikoho k škemu nješphtuje, ale wopomni kōždy, hdyž spytowany budže, budže wot šwojeho škeho losčta cžehnjeny a wabjeny. Wjes spytowanja pał my wostacz njemōžemy. Kunje jako žadyn kōžnik ženje njemōže pračiz: njewjedž mje na morjo ani žadyn wojak: njewjedž mje do žaneje bitwy, tał tež my šo njemōžemy smintyčz, s nje-pscheczjelom čžafneho a mēčžneho sboža wojowacz a do spytowanja pščinčz. Teho dla nje-prošmy wo to, šo by Wōh naš ženje nješphtowak, ale wo to, šo by, hdyž twjerde spytowanja na naš du, nam pomhak, šo byčmy do njewērny, do haniby a do sazwyšlowanja nje-pschischli. Žane, kħiba čžlowiše spytowanje naš njenadenžē a Wōh je šwērny, kiž naš njebudže pšches nasche samōženje dacž spytacz, ale budže čžinicz, šo to spytowanje tajki kōnz dobudže, šo my je snječz mōžemy.

Budžmy dobreje nadžije; čžaf je sly, wōjna hiščēje je a my njewēmny, hdy a kał wona kōnz dostanje; potajne nam je, sčto nowe lēto, do kotrehōž stupimy, w šwojim klinje kħowa, ale tōn stary Wōh je žimy a wjedže šwoje knještwo se šwojim wsčehomōžnym šzeptarjom, a wōn je šwērny knjes, kiž naš pošlyni a sakhowa pšched slym. Tōn knjes pał teho mēra, baj wam mēr stajnje a na wsche waschnje. Tōn Knjes budž s wami wsčittimi. Pomhaj Wōh wam!

3.

Šudancžka.

Šdobna pšchisłuschnosčz pšchedženala je, šo na ħudancžkowe praščjenja, kotrež je do pšchidawka na lēto 1870 stajik, wotmolwjenje da. Tši ħudancžka šo tam

namaľaju. Prěnje wo tebi ryczi, luby cõtario, kiz ty morasch, wloczisch, bhjesch a je to wošebne powoľanje na swěczi, so tebi Bur rěkaja a by w kraju tón, na kotrehož ramjenjach najmjetšche wobczęnosće leža, kiz w počće swojeho woblecza sa jědž a dawł a schtož hewal šo trjeba, šo staracž ma. Stup šo tu, so tebje f woprědka wobhladamy a my chzemy twoje mjeno a twoje powoľanje stajnje f khwalbu posbēhomacž. Ale wobrocž šo; my chzemy tebje wot jad wobhladowacž, a tať f tebje nastanje ru b, f kotrymž bohaczi w městach swoje blida kryja a na nje staja, schtož by sa nich we swojim prjedawšchim schtalce wobstarat, pieczeni a mjašo se skotu, kotryž by formik, zaktu a khlēb, sa kotrejž by rožhu a pschenju pschihotował a wšchelate warjenja, kotrejž by naplahował.

Tola pať kōzdemu šo mjeno bura njelubi, woni šebi rad lěpsche a wošobnišche pschizypja. To šu knježa, kotřiz wjazy polow dhyli khěžnik, sahornik a bur wobšedža a šo wjetšcheje šdžekanosće khwala — dhyli tón, kiz je jenož do wješneje šchule khodzil. To šu czi šami na wšach a w městach, kotrymž trjeba njeje, so bychu šami pschi burškim džele ruku pschiložili, kotřiz jenož rostasuju a na to hladaja, so by šo wot najateho džekaczerja a roboczana wšcho derje wumjedko. Tajkemu rěkaja ratať a mōžesč šebi jeho wot sady abo f woprědka wobhladacž, wón wostanje tón šamty, kiz wón je, ratať. Wón šhadžuje šo w ratarškich towarštwach, so by šo wo naležnosczach swojeho powoľanja rosrhčjował, wón šedzi na wyšokim konju a njeje tola ničjo druhe, hačž bur. Wōh swarnuj, so bychmy to někomu sa ško wšali, hdyž wón šo ratarja mjenuje. Mjeno njeje, kotrejž pschistojneho muža cžini, ale schtož je w swojim powoľanju šwěrnny a pobožny a mudry a pschistojny, tón je nascheje khwalby hōdny.

Bur pať a ratať ma najbōle cžinicž f tymi šamnymi, wot kotrychž tšecze hubancžto ryczi a to šu žitne šorna. Š jeneho šymēntneho šornjatka wone w kōstlach muroštu, w jenej khěžžy hromadže bydla a po šdacžu, hdyž šestrawja abo šo šestarja, najhubjenišchi lōš wužiwaja. Š twjerdyymi žypami šo se swojich mērnnych khěžkow wubija, na to šow a tam mjetaja, hačž napošledk mkyński łameň je rosmłēje, cžlowšta ruka jato muhu je rostocžje, a šocžany mkyň cžlowškich abo šfocžaznych šubow je jato khlēb abo zaktu abo jato wonš f žyrobje pschihotuje. Něk pať pošluchaj na nowe hubancžto, a wopomni, šo mašch žpke dołhe lētko khwile, je šebi pschemyšlicž a šnadž tež wuhudacž:

Ačž praj mi tole, cžlowjeczje,
 Hačž njehubasch mje rjenje?
 Ja bēham, horje džerzi mje
 Pať tola ničtō ženje;
 Pať šymny šym, so wobšchłodža
 Šsej lubžo nohi, wušči;
 Pať cžopky šym, so cžinju ja
 Wšchu dobrotu wšchej dušchi.
 Pať šary šym, a khwala mje,
 Šo šym wšcho dobre pšodzil;
 Pať nowy šym a žakofšnje
 Mje šwarja, so šym šchłodzil;
 Pať dobry šym, pať hubjeny,
 Pať hrošny a pať rjany,
 Pať škorža, so šym jara šty,
 Pať krašny mjenowany;
 Ja nimo khwatam, wukuš mje,
 Ššym ja tež we wěcznosczi,
 Mje načž mudrje, prošcu cže,
 Šo pschindžesč ty f šbožnosczi.

4.

Šilža a Mišlawšch.

Mjane pšōdne dohy a wyšoke hory ma Šchlesynska tam, hdyž wona f Cžěškej mješuje. Šorny šu f cžornoselenyymi šchmrēkami kryte; jim f noham pať bōle jašnoselene kuťi a pola leža. Štrowa a dobra je woda, kotraž šo f horow žōrlki a šahony powodža, so na kuťach najrjenišcha trawa roscze a pola šu pšōdne, so na nich žito dobre žně dama. Wobhydlerjo šo derje maja a je tam wjele burškich kuťkow po dole rospšohenyh a njeje buram žana muša. Woni f Cžechami dobre šušpōštivo džerža a je jich wjele f cžěškeje narodnosče, so tať derje němšžy kaž cžěšžy rycža.

Na burškim kuble, kotrejž we pšōdnyh dole njedalošo Wadoma leži, bē šluzobna holza f mjenom Šilža Mišnarjež. Hačž je to jeje prawe mjeno było abo niz, to ničtō njemōžesche prajicž. Wona bē dživna holza a ničtō njewjedžišche, šwottal je. Wē to w nalēcju 1860 było, šo tam něchtōn wo durje šaklapny, hdyž wšchitžy sa blidom šedžichu a wječjerjachu. Bur f wōšnom pošladnywšchi widžesche holzu wonka štejo, kotraž mējesche brēmjeschto pod pažu a šo prajšesche, hačž njemōhča psches nōž pola nich wostacž. Še wšchaf to štare wašchnje w Šchlesynškej tať derje kaž w Šakškej a druhdže, šo pučžowarjo, kotřiz wjele pšenjes nimaja a radny w šorcžnje šo njefadžerža, na burow šo wobrocža a wot nich nōžnu hospodu w cžopkej hrōdži abo hewal

něhdye dostanu, tež wječzór něšto t jědži a rano schalku křofeja a druhdy někajki pjenezl na pucz. Wschistojne waschnje je to po Wožim słowje, kotrež pschitaje: „hospodujće rady“, a ja snaju burow w šerbškim kraju, kotřiz tajnu hospodliwosć džensnišchi džej wopofasuja runje kaž šo to w naranskich krajach w Arabiskej a Indiskej, w Rusowskej a Polskej stanje.

Sawschnitez Michal, kiz bě tu holzu psched wolnamni a burjemi stejo wohladał, na jemu próstwu wotmolwi: pój nuts, a hdyž wona nuts pschindže, kasasche jej, so dhrbi šo šobu sa blido šynhčz a šobu wječzerjecz. Burowa kwasche holzam, so dhrbja šo trochu hromadu šynhčz a tak šo ta zusa holza na to najnižšche město šyže.

Wschitzh dale wječzerjachu, ale wjele njerhčzachu. Wschitzh, kotřiz sa blidom šedžichu, dhrbjachu na tu zusu holzu pohladacž. Wona bě wulka, rěstna a rjana bjes woczi. Mału mějesche hubu, běle rjane suby a brunej woczi a někajke džiwne waschnje na šebi, so czi sa blidom šo nad njej dosčz nahladacž njemōžachu. Něšto tajke kaž semjanske bě na njej, jako by wona rostasowacž a niz poskuchacž a škužicž měla. Wschitzh šo po tajkim jara spodžiwachu, jako na praschenje bura, swoikal je a hdyž wona chze, wotmolwi, so je křuda holza, so jejnej starškej staj njebohej, a so pyta, hdyž by šo mōhla pschistajicž. Wjele šo jej hiščeje bur prasčesche, a na wscho wona se wsčej ponižnosčzu wotmolwi a jako wón bóle klubu praji: ty mōžesč pola naš wostacž, my runje škužobnu trjebamy, wona rjeknu: to by mi lubo bylo, dha njetrjebata ja dale wokoło běhacž a šebi škužbu pytacž. Pschi přědru czi drusčy čzeladnizh to njehachu wěricž, so mōhlo to wěrnno hčz, dokelž wona po šwojim napohladže a waschnju šo jim sčasche niz sa to narodžena hčz, so by dhrbjata škužicž. Za chzu na měšče prajicž, ščto wona bě.

Šilza Mitnarjez, kaž wona šo šama mjenowasche, bě džowka bohateho mlynka. Šaj! bohaty muž bě jejnu nan, kotremuž nan a macž běščaj wulke samōženje sawostajkoj. Wón bě wot njeju wjele schwarnych pjenjes a kubow herbował, so njebē mōžno to šlicžbowacž. Tutón mammon bě jeho hłowu s lutej hordosčzu šaflepil a wón nawuřny wulzh cžinicž se šwojimi pjenjesami. Šizom jako mlody hólz, hdyž bě pola wojakow, běšche wón pscheczimjath. Šdyž bě šo woženil, dha wón njewjedžesche, kał by šwoje pjenjes rosmjetał. Š wulzhcžinjenjom, s picžom a s hracžom wón šwoje tolekti rostulesche. Abo wón w korcžnje wschitkim, kotřiz tam běchu, dawasche horje škužicž s piwom, s palenzom a

winom abo wón šapocža haru a bijesche šo se wschitkimi a rosbi wscho, cžohož šo dōitny, so dhrbjesche na druhi džej to s rjantymi pjenjesami narumacž. Šdyž na wiki do města jědžesche, dha popořdnju tehele kulesche a wječzór křarth hrasesche, hacž napořledt w nozh šo s prošnej mōschnicžtu domoj wrōczi. Šdyž jemu do myšlow pschindže, dha wón wjele dnjom sa šobu w korcžnje šedžesche a kōždy, kiz tam nuts šandže, dhrbjesche šo t njemu šynhčz a s nim jěšcz a picž. Š tajkim žiwjenjom šo jama, a hdy by potna štoch była, wupřisni a mlynk dale bóle wolhudny, hacž runje jeho žona šebi wschitku mōžnu prózu hjerjesche, hrozazemu njesbožu wobaracž. Wona drje hžjom dawno widžische, kajki kōnz to wosmie, ale wona hanibh dla wschitko psched ludžimi šakryčz pytasche. Wona bě šebi napscheczivo woli šwojich staršich a pscheczelow mlynka wšala, s nadžiju, so šo polěpschi, něk pał, hdyž s nim dale hōrje stejesche, šo hanibowasche škoržicž a někomu ščto prajicž abo potasacž, so bohastwo wotebjera a pschitny šo tak hněwasche a tysčesche, so ščhori a wumrje. Wot teho cžaba šem pał šo to žhle hubjenstwo mlynka na jene dabo wolkry. Šdyž ščerb je, tam šo rapati šhromadžuja. Wěricželjo pschindžechu, sa tym šwojim hladacž; mlynk bu šwojeho dokha dla wobškorženy, jeho mlyn pschedatny a wón bě prošer. Šmejna dhrbjesche jeho žiwicž. Ženicžtu džowku wón mějesche a to bě niz jenož najrjenišča, ale tež najhordžišča holza. W přjedawšich lětach, hdyž pola mlynkz wschitko derje džěšche, by šo wona wjele křōcz ženicž mōhla. Pschetož jejneho bohastwa dla šo wjele mlodych hólzow sa njej prasčesche. Ale jej šo žadny njelubjesche a teho dla bu wona po žhlym kraju jako horda wuwolana. Šorda wona tež bě, ale to dhrbi jedny prajecž, žaneho džěla wona šo njehanibowasche. Wot mlodosče šem wona šahe stawasche, sa hospodarštwom šwěru hładasche a sa wschitko šo se wsčej wuschitnosčze stawasche. Žako bě macž wumrjeła, šo wona hiščeje křwilu prózowasche, so by to njesbože wot nanoweho doma wotwobrocžila, ale podarmo. Mlyn se wschitkimi ležomnosčemi bu pschedatny. Wona njeplakasche ani nježakosčesche, ale wono bě, jako by wonēmika a ludžo šo psche nju bojachu, pschetož wona stejesche husto w cžeztych myšlach pschi rězh, jako by šo w njej tepicž chžyła. Žaneho šłowcžta wona wjazh njerhčzesche, tež na nana wona nješwarjesche, ale jene ranje bě wona přecž a ničto njewjedžische, hdyž bě wostala. Šte hubh wješnych ludži drje wo tym rčzachu, so je do wody ščozika.

Woni sa njej we wschěch rělach a hatach wokólnosće phtachu, sa wschěmi schmrěkami na horach a w kěrkach hladachu, hacž njebychu jejne mormwe czěko namakali. Hilža pač nihdže njebė ł namakanju a po tajkim czi jeni prajachu, so hordosć wschaf pšched padom pšchinđže, czi druhy pač mēnjachu, so jedyn je, kiz horde holzy najradscho potajnje wotwjedže do swojeho kralestwa, mje-nizy czert šam.

Tak slė šo drje Hilzi njebė seschto, kaž šebi ludžo myšlachn. Ale wo prawdže slė myšle bėchu šo w njej hibafe. Zej bė wutroba czěžka, jako by mēhynski kamjen na njej ležaf; hnėwanje a hanibowanje bėschtej šo w njej horikej, wošebje hdyž widzišche, so ludžo jej to wokhubjenje popschejachu a šo jej šmėjachu. Šdy by tež wschitke pjenesty na šwėcže dostafa, dha njeby tola žane dobre abo pscheczelnawe šlowo prajicz mōhła. Tajta hordosć w njej tczesche — a pač tola ł kajtej poniznosću šo wona w swojej nusy ł Bohu temu knje-sej modlesche! Wopuschczena wot człowjekow a wot nich wušmėšchana wona šwoje zyke dowėrenje na teho knjesa staji. W dźėczazym rosryczowanju ł nim doby wona prawu radu, schto by cziniła. Žiwjenje šebi wfacž, wona sa wulki hrėch spōsna a teho dla wona wobšantny, daloko prjecž czahnyč, nėhdže šo pschistajicz a we šwėrnosći a poniznosći zushym ludžom šlužicz. Dolho wona šo njełombzesche, ale w bližšchej nozy šo na pucz da. Schtož drašty trjebasche, bė šebi do brė-mjeschka sawalika. Nikomu njebė žane škowczko wo tym prajika a bė do horow schła, so by šebi nėłajku šlužbu phtala. Tam w tym rjanym dole, hdyž Šawšchnikež Michaf šwoje burške hospodarstwo wjedzesche, bė wona ju namakala.

Pšchi prėdku Šawšchnikež Šanža, ta burowa, ł tym špokojom njebė, so bė jejny muž tutu zusu holzu pschi-stajik. Wona jeho wušwari, so bė jej tajku hordu a po šdaczu njełniczomnu dźowku na schiju pōšhnył. Zež czi druhy czeladnizy hrosnje na nju hladachu a šo kaž kury šadzeržachu, hdyž nėłajki zushy ptak do jich dwora pschileczi.

Dōrny pač Šawšchnikež Šanža ł wjekełosću spōsna, kajta wošebna a dobra dźowka Hilža je. Za wschitko, schtož czinicž a dźėlacž mējesche, ł wubjernej wuštajnosću a wuschitnosću wuwjedže; rady bje-wscheho kasanja sa wschitkim hladasche a ł czichim poniznym waschujom wschitko dźėko wobstara. To pač je kōzdej burowej jara witane a lubo, hdyž šama wscho wopomnicž a sa wschėm hladacz njetrjeba, pač tola žana lohyh tajku holzu, wo-

šebje we nėtczišchem czašu njewutrzeczi, na kotruž by šo spuschećez mōhła. Hilža pač bė jena tajta, kotraž po schtwōrtej kasni rady šlužesche a hušto wschitko hižom dohotowane mējesche, prjedy hacž bė jeje knjeni nėschto wo tym prajika. Š temu wona wot wjele rycžow njebė a ł nikim žane towarstwo njedzerzesche. Zež se šwojimi šobuczeladnikami wona wjele czinicž njemējesche. Rōšych wotrocžow, hdyž ł njej nėłaf žortowacz sphtachu, wona tak wotpołasa, so šebi žadny wjazy njeswėri, šo jej bližicz; a holzam bėsche wona we wschėm šlužobna a jim pšchi dźėle pomhasche, haj hušto to a druge, schtož bėchu sabhyke, sa nje se swōłnitwosću scžini, tak so jej wschitzy dobri bėchu.

Wo tym, schtož šmy wot Hilže a jeje pschistojneho šadzerženja tudy prajili, šo dźimacz njemōžemy, so wona šebi połne dowėrenje šwojeje hospoшы nadobu. Za ju w šwojim domje sa prėnju dźowku postaji a jej wschitko dźėko, kotrež šamej wobstaracz šo jej njechasche, pschewostaji, a hdyž bė jej wutroba nėhdže czěžka, wschitko jej pscheczelnawe wustorži. Teho dla pač šo wona jara na nju hnėwasche, so dowėrenje ł dowė-rjenjom njesaplaczi. Burowa by wschaf jara rada wje-džika, schto Hilža je. Wona teho dla na nju tufasche, haj napošledł šo ju šlawnje woprascha, swotkal je a to, kaž žony waschnje maja, abo ł pscheczelnymi abo tež se šwarjaznymi šlowami. Hilža pač na to ženje nicžo njewotmolwi, ale ł nėłajkim šdychowancžkom do boła dźėsche. Pola naš by wona drje wotmolwienie dacž abo šwoje wopišma abo šwoju šlužbnu knižku abo šwōj „heimathschlein“ potasacz dyrjafa. Polizaj by šo bōrny do teho tykal a njeby šo žandarnej nicžo sa-mjelećicz mōhła. W schlesynskich horach pač a na czėškich mjesach njeje to tak slė, kaž pola naš. Šdyž šo schto ł mėrom a pschistojnje šadzerži, dha šo žana duscha wo to nještara.

Jara šo ta hospoшы hnėwasche, so to, schtož by rad wjedžika, ł Hilže won krydnycz njemōžesche; pšchi thyt pač tola wjele na nju dzerzesche. Šdyž na wiski, hdyž žony kōzdu šobotu dźėchu, njemōžesche abo nje-chasche, dha pōšta wona Hilžu, so by tam butru a jeika abo twaroh pschedafa a schtož do domu šo trje-basche, jako kšofej a zolor a teho runja kupika. Hilža wschaf tež wschitko nanajšepje wobstara a w prawym czašu domoj pschidžže. Wona šo nihdže horje nje-dzerzesche a ženje do žaneje korežmy njełdbesche. Zež na pschafu ani na reje, hdyž šebi młodži ludžo šwoje šwjekełenje phtaja, wona njełhodzesche, kaž wjele ju tež

hólzy a holzy ł temu nufowacj a narhczecj spytachu. Pŝchi ŝapoczatku cji ŝebi myŝlachu, ŝo drje wona jenož ŝo klubu wobara, ale hdyž widžachu, ŝo wona tola na žane waŝhnje ŝo narhczecj njeda, woŝtajichu ju na pokoj. Pŝches to wŝchitko ŝebi Gilza bjes ludźimi dobru kħwalbu pōzcziwocŝe dobu. Bēchu pał tam wo wŝy a we wofolnoŝczi młodži hólzy, koŝiž ŝa rjanej a dobrej njewjeŝe phtachu. Někoŝi drje pŝchi tym na ŝamōženje a kruch pjenjes hladachu a chžychu, kaž ŝo to pola naŝ hiŝche dženŝniŝchi džen ŝtanje, wŝcho na dobo mēcz: rjanocŝj a dobrocziwocŝj a bohaŝtwo. Zola wē ŝo jara derje, ŝo tajzy nawoženje jenajŝe myŝlje njewoŝtanu a ŝo ičh wutroba ŝo pŝchi tym, hdyž na žentwu kħodža, pŝchemēni kaž ŝchlenza, koŝraž na wjedro pokafuje. Tał tež Gilza, hač runje bē kħuda a bjeswocŝi rjana a derje wukħwalena we wjedženju hoŝpodarŝtwo, doŝež lubowarjow namała, koŝiž ŝo ŝa njej praŝchachu, a ŝa njej kħodžachu, ŝo ŝ njej do rycžow dachu abo na kēmŝchazym puczu abo hdyž na wiki džeŝche abo hdyž hewał ju mōžachu nadeńež. Gilza pał wo žaneho nje-rodžeŝche; wona kōždeho ŝ pŝcheczelnym ŝłowom wotpołaŝa abo, hdyž ju na pokoj njewoŝtaji, jeho ŝ krutym ŝłowom wot ŝo wotkraŝchi.

Wjes tymi, koŝiž dobru a rjanu njewjeŝtu phtachu, bē młody bur tamneje wofolnoŝcze, kiž na wulle ŝamōženje njehladacŝe a hladacj njetrijebaŝche. Wōn bē ŝam doŝež bohathy a mējeŝche wot ŝwojeje maczerje ŝchwarne burŝte kħblo. Njany a ŝtrowy wōn bē, ł temu pilny a dže-łamy. Tōn domjazu hoŝpoŝu hižom dawno trjebaŝche a bē wŝchal hižom jow a tam pobhł, ale njebē žanu namał, koŝraž by ŝo jemu lubiła. Wōn hołzam njewērjeŝche, ŝo ŝu ŝwērne a pōcziwje, a bē wot nich tał wjele ŝteho ŝhŝchal, ŝo wōn, hdyž tež jena ŝo jemu ŝdaŝche, jało by ŝprawna była, ju na mēŝe ŝaŝo wopuŝchczi, tał rucze hač wona ŝ druhim pachokom nē-kaŝte pŝcheczelne ŝłowo porhčža. © nēkaŝtej ŝkūžobnej hołzu wōn ŝo njeby rad wodžik, ale Gilza ŝo jemu tola wubjernje lubjeŝche. Wona na ŝebi nēŝcho mē-jeŝche, kaž by młoda knježna była. To jenicžte bē, ŝo ničto wuhudacj njemōžeŝche, ŝwołkał a ŝchō wona je. Žabhñ džiwo njebē, ŝo wjeŝne žony a holzy, koŝrež bēchu na nju ŝawifne, kaž to wŝchudžom waŝhnje je, wŝchelle wot njeje wjedžichu. Někoŝe prajachu, ŝo je wona nēkaŝti wulki hrēch wobēŝčła, ŝwoje njemandželŝe džečžo ŝkōžowala, druhe, ŝo je wona młoda žona, koŝraž je wot ŝwojeho hroŝneho muža czeŝnyła, abo ŝo je burŝka hołza, koŝruz ŝu ŝtarŝchi ł žentwi, do koŝrež njeje ŝwo-

licz chžyła, nufowacj chžyli, a ŝchōž ŝebi hewał žony we ŝwojim loŝhŝwoje bēchu wumyŝlike. Dotelž pał Gilza jenaj pōcziwja, ponižna a cziheje myŝle woŝta, bēchu jej ŝ wjeŝcha wŝchitzy dobri, tež młodži wjeŝni hólzy a bjes nimi najbōle młody bur Mikławŝch. Žeho ležomnŝwa njefowachu ŝ Ĥawŝchnikež kħbłom a, hdyž te mŝchi abo do wŝy hič chžyŝche, dhrbjeŝche pola Ĥawŝchnikež nimo, hdyž Gilza ŝkūžeŝche. Wōh wē, tał to pŝchidže, ŝo wōn runje we tym cžaŝu, hdyž bē Gilzu ŝeŝnał, wo wŝy wjele wobŝtaracj mējeŝche a ŝo, ŝchōž bē ŝo prjedy porēdto ŝtał, tam huŝto po ŝchcžezh kħodžeŝche, hdyž njedaloko pŝchēd poŝleńzu wona ŝedžiŝche, bērnzy krajo abo ŝchathy płokajo. Pŝchi prēdnu wōn jenož jej „pomhaj Wōh“ prajo nima kħwataŝche, ale ŝa nēkoŝry cžaŝ wōn ŝtejo woŝta a ŝo ŝ njej do rycžow da. Žejne pōcziwje a ponižne waŝhnje ŝo jemu dale bōle lubjeŝche, ŝo ŝebi napoŝleđ wēžty bē, pŝchi-ŝtojniŝchu a lēpŝchu hoŝpoŝu njemōžeŝch doŝtač, hač tu. Tež Gilzi ŝo Mikławŝch ŝdaŝche ŝprawnje ŝmyŝlent a pēkny cžłowjeł byčž a to jej jara derje cžinjjeŝche, ŝo runje tōn ju njeŝazpi. Widžecj bē, ŝo wobaj ŝebi dobraj bēŝchaj, ale dale wonaj njepŝchidžeŝchaj.

Mikławŝch ŝebi wŝchitku mōžnu prōžu dawacŝe, Gilzu narhczecj, ŝo by ŝ nim na pivo abo na ŝchlenčžku cžiŝteho abo na reje do koŝczmy ŝchła. Wona pał jemu to twerđze ŝapowedži — a to jeho mjerŝacŝe. Žemu ŝo ŝdaŝche, jało by ŝo wona jeho hanibowala a wōn bē tola czeŝny bur, ŝ koŝrymž ŝo wodžicj by kōžda burŝka hołza ŝo wulku czeŝež djeržala. Wōn jej wot žentwy rycžeŝche a ŝo chze ju ŝebi bracj, ŝo trjeba jenož haj prajicj — ale wona ŝe ŝyloŝthmaj woczomaj na njeho pohladajo jemu žane ŝłowcžto njewotmolwi. Pŝches to wŝchitko bu Mikławŝch hñēwny a ŝty, ŝo ŝebi prjōđk wŝa, ŝo ŝo njecha wjazy ŝa njej praŝchecj, a tola ŝaŝo ŝa nēkoŝe dny jeho lubocj ł njej jemu žaneho mēra njewoŝtaji, ŝo ŝ nowa pŝchihadžowacŝe, ŝo by ŝ njej porhčžak. Ĥawŝchnikež Ĥanja ŝama, jejna hoŝpoŝa, ju ŝwarjeŝche, ŝo ŝo tał kħupje ŝadđerzi a ju narhczecj phtacŝe, ŝo by ŝebi Mikławŝcha wŝala a jeho njewotpołaŝala. Gilza pał tež tej ničjo na to njewotmolwi. Žej bē wutroba czežka. Někoŝru hōrku ŝhŝlu wona mjelcžo w ŝwojej komorzy wupłaka, nēkoŝru nutrnu modlitwu wona w czihej nozy ł Wōhu pōŝła. Wona bē Mikławŝchej wot wutrobzy dobra a hdy by wona ŝo ŝ nim ŝlubila, dha wŝchal by wona ŝaŝo ł ŝbožu pŝchicŝka. Žow bē wona jenož ŝkūžobna hołza a pŝches Mikławŝcha by wona czeŝna burŝka hoŝpoŝa byčž mōhła.

A pať tola, hdy by ſo to ſtać dyrbjało, dha by wona prajicź dyrbjata, ſchtó wona a ſchtó jeje nan je. To ſebi wona njewérjeſche, dokeľz bė ſebi wėſta, ſo Miłkawſch, hdy by wón to ſhonit, wo nju njebh rodbit. Wona ſebi myſleſche, ſo budže ſo Miłkawſch jeje hanibowacź, hdyh ńyſchi, ſo je jeje nan wopitk proſcheť, kotrehoź gmejna žimi. Něotra khuda holza ſo wjeſeli, hdyh bohateho muža krydnje, dokeľz ſo nadźija, ſo budže ſwojich khudhch ſtarſchich podpjeracź a jim na stare dny dobrotu cżinicź móz, ale dźećzo njerodnych ſtarſchich dyrbi ſo bojecź, ſo tej nowej ſwójbje, do kotrejeź ſtupi, hanibu njefćini. Hilza ſebi prajefche, ſo ſwojemu nanaj, hdy by ſo tudh ženika, na žane waſchnje njebh móhka pomhacź. A ſebi wona jeha njebh bracź móhka, dokeľz by wón jej a jejnemu muzej t wobćeżnoſeći a t hanibje byt a pjenjeſt jemu daricź njebh móhka, dokeľz by wſchitko pſchecżiniť a pſchepit. Hlaj! to je to pollecze, liź njeknicżomnych a njerodnych ſtarſchich trjechi, ſo woni niź jenoź ſamych ſo do hubjenſtwa a njefboža pſchimjeſu, ale ſo woni teź ſwoje dźećzi njefbożomne cżinja. Ach, Hilza bė jara njefbożomna. Wona by ſwoju ſkuzbu rad wopuschćiła a druhdže ſo pſchiſtajita, hdy by ſo bojecź njedyrbjata, ſo budža ludžo wſchitko ſte teho dla wot njeje rycjeć. Nikoho wona njemėjeſche, kotremuź by ſwoju ſrudobu a ſwoje potajne myſle domėricź móhka. Wſchitzy ju ſa hordu duſchu dzerżachu a ſa jara woboznu holzu, kotraž njewė ſchtó chze a jejna hoſpoſa jej druhdh praji, kať dha tola ſebi myſli, ſo je nėkajti jara hroſny a hrėſchny ſtutt wobefćka, kotrehoź dla wona ſameleći, ſchtó wona je.

Tať bėchu ſo lėta minhke a bė ſrjedź julija 1870. Hilza bė ſrudna, ale jenat ſwėrna w ſwojej ſkuzbjje; Miłkawſch drje ſwoje burſke dźeķo ſe wſcheť pilnoſćzu wothladowaſche, ale ſ wulkim njeloſchtom, dokeľz bė czeźteje myſle. Wėſche na ſynowhch žnjach a wſchitzy wo wſh mėjachu doſeť dźeķacź, ſo bychu ſ nimi hotowi byli, dokeľz ſo žito hiżom t žnjam bėlicź ſapocżinaſche. Dha na jene dobo teź tudh w Schleſhynſtej powjeſeť ſo roſſchėci, ſo je franżowſki kėżor pruſtemu kralej wóynu pſchipojedźit. Sa něotre dny ſo na landwehriſtow a reſerviſtow ordry roſnjeſechu, ſo dyrbja ſo t ſwojim regimentam podacź. Miłkawſch, liź bė reſerviſta pola kanonirow, teź jedhyn wjeczor poſdže ordru doſta, ſo ma ſo ſa tſi dny we Wrótkławju ſtajicź. Wulka bė ſrudoba, ſo młodgi mużojo ſwoje žony a dźećzi dyrbjachu wopuschćicź a na wóynu cżahnyć. Płatanje a žakofczenje bė wſchudžom, ale teź wulka

horliwoſeć ſo ſjemi, dokeľz lud wſchať ſebi nićzo bóle nježadafche, hacź ſo bychu njemėrni Franżowſojo, kotſiź na wóynu a ſtaženje ſwojeho nėmſleho ſuſboda myſlachu, hódne puki doſtati. Miłkawſch ſo tať, kať druſh, hotowaſche, ſo by w prawym czaſu, kať bė ſtaſany, t ſwojej brigadze pſchiſchoť a wſchitzy jeha ſuſbodo a dobri pſchecżelo jemu ſlubichu, ſo chzedza po móžnoſeći ſa jeha wėzu hladacź, jeha žně t polow domkhowacź a hdy by wón prjedy domoj njepſchiſchoť, ſaſo wſcho ſworacź a wobſchycź. Poſleni wjeczor khodzefche wón hiſchće jow a tam, ſo by ſwojim lubym ſnatym a pſchecżelam wutrobne boże mje prajit. Napoſledt ſaſtupi wón teź do Ħawſchniteź doma, ſo by ſo ſ nimi roſzojnowať. Žato bė ſo to ſtało, ſetka wón Hilzu na próſh poſleńzy. Hilza, rjekny wón t njej, luba Hilza, ty widźiſch, ſo ja do wóiny dyrbjju, a ſchtó wė, hacź ſo žiwy a ſtrowy t njeje domoj wróćzu; daj mi ruku a praj mi, hacź ſy mi dobra a hacź chzeſch, jeľi ſo ſtrowy domoj pſchińdu, moja žena być? Hilza jemu drje ſwoju ruku da, ale žane ſłowecźko njewotmolwi. Hilza, luba Hilza, proſchefche wón t nowa wutrobnje, rycź dha tola, praj mi, hacź ſo mi ſlubicź chzeſch, ſo bych wjedźit, na cżimž ſym. Ža njemóžu, wotmolwi wona. Ale Hilza pſchemyſli ſebi tu wėz; žel tebi budže, rjek jenoź haj, ja tebjje proſchu, dženſa, hdžeź ſo tu drje poſleni króć widźimoj! Ža njemóžu, rjeknu wona t nowa ſdychujo. Lubu ſłota Hilza, proſchefche wón dale, njepraj to tſeć raſ; wopomit, ſo mje ženje žiweho wjaży njewidźiſch, hdyh mje tajkeho wot ſo puſchćiſch; boże dla ja cze ſarocżam, rjek haj! Ža njemóžu, ſtonaſche wona. Nó, dha hladať ſo, ſchtó cżiniſch a ſawolwjej to pſched Bohom, ſawoła Miłkawſch a ſtoćzi prjecź. Njemėżna pať padže Hilza t ſemi, hdžeź ju poť morwu ležo namaſachu.

Nafajtra rano bėchu ſo wjeſni landwehriſtojo a reſerviſtojo na puć dali a wulka cżiſchina wo wſh kņejeſche. A dźeķu nićto žadyn loſcht njemėjeſche a tu a tam ſtejachu mużojo a žony a dźećzi. Cżi jeni płachu, cżi druſh troſchtowchu. Hilza do ſmjerećea ſrudna po domje wołoto khodzefche a ſylſy ſo jej t mocżow kulachu. Jejna hoſpoſa to derje widźiſche a ſebi myſleſche, ſo je ſo drje nėť t Miłkawſchom ſlubika. Teho dla ju wona troſchtowaſche, prajizy, ſo hiſchće tola žhle wėſte njeje, hacź wójna budže, ſo je mjele króć hiżom tajka nėkajta wójniſta hara naſtała a ſo je tola napoſledt mėr woſtať, ſo wſchať kóžda kulka w bitwje ſwojeho muža njetrejedi, ſo Miłkawſch

wſchał je ſtary doſeć, kiż mŕže ſo na ledźbu bracź, ſo ſo wſchał wŕſcze ſtromoſy domoſy wrŕczi a ſo potom rjany kwaſ budze. Tajte troſchtowanja nicźo njepom-hachu, wjele wjaźy Hilźa dale bole pkaſajo ſakofſejeſche: nŕ wſchał, wŕn wjaźy domoſy njepraſchidźe a ja ſhm teho wina. Ale mŕj Woźicźko, njeſh dha ſo wczera wjećzor ſ nim ſlubika, hdy ſtaj wonka hromadze ſteja-ſoj; wŕn je tola teho dla wczera wjećzor ł nam pſchi-ſchoł a je drje tebi ſwoje burſke kubko pſchipiſacź dał, prjedy hacź do wŕjny dze — praji Hawſchniteź Hanźa. Nŕ wſchał, rjeknu na to Hilźa, ja ſhm jemu prajika, ſo ja jeho nje wjeſta bheć nje mŕžu a wŕn je kaź ſa- zwoſlujo wote mnje ſchoł a žiweho ja jeho wjaźy nje- widoźu! Na to Hawſchniteź Hanźa ruźy wyſhe ſłowy poſbŕhnuwſchi ſawoła: ale mŕj Woźo, mŕj Woźo, ſh dha ty wrŕtna abo ſh ty morbarſka abo dźwŕka jeneho dracźa? nŕk dhrbju to wjedźicź, ſchtŕ a ſwŕttal ty ſh, praj mi to, hewał tebe ſ doma wuczŕrju. Za nje- ſhm wrŕtna, wotmolwi Hilźa, teź njeſhm žana mor- darſka a njeſhm ženje nicźo ſteho wobefſcha; ja ſhm dźećzo junu bohatyćh ſtarſchich, a ſchtŕ mŕj nan je cźinik, ſa to ja nje mŕžu. Schtŕ dha je wŕn cźinik, praſcheſche ſo nŕk Hawſchniteź macź; wŕn drje je nŕ- teho ſkŕnzował abo wopate pjenjeſy dźełak abo je do jaſtwa ſadźeny? Nŕ, wotmolwi Hilźa, nicźo tajte wŕn wobefſchoł njeje. Nŕſchtŕ pał tola dhrbi bheć, ſchtŕ tebi na pućzu ſteji, hudaſche Hanźa dale; hewał ſebi nje mŕžu wumhſlicź, ſchtŕ by tebe wabieć mŕhlo, taj- teho pachŕla, kajkiż Miłkawſch je, a kiż tebe lubuje a cze ſa žonu mŕcź chze, wot ſo połaſacź; twŕj nan drje je falſchnu pſchipaħa cźinik, abo ſo ſameho ſkŕnzował, ſo njeje czeſnje pohrjebany! Nŕ wſchał, rjeknu Hilźa, ja chzu wam wſchitko wupowjedacź. Na to wona ſo na ławku ſhje a ſ wutrobnyhmi ſłowami ſo wſcheho wuſna, ſchtŕ jej na duſchi leźeſche a ſchtŕ wy, lubi cźitarjo, hiżom wŕeće. S nutroſeću Hawſchniteź macź bŕ pſchipoſłuchala a hdy bŕ wſchitko ſhonika, nje- mŕžeſche ſo doſeć dźiwacź, ſo tajteje winy dla Hilźa Miłkawſchej bŕ ženſtwu ſapowjedziħa. Moje dźećzo, rjeknu wona, ty ſh drje trochu ħlupikojte! Sdy by Miłkawſch to wjedźik, kał ſ tobn ſteji, dha by cze lubjerady wſał. Czałaj! Mh dhrbimh jemu to ł wje- dźenju dacź, prjedy hacź wŕn Schleſhynſku wopuſchczi! Woźe dla niź, wotmolwi Hilźa, ja nje mŕžu, — a praſcheſche ju, ſo by ni komu nicźo wo tym njeprajika, ſchtŕ wona a ſchtŕ jeje nan je! A pał tola, rhyćeſche Hawſchniteź macź na to, ty dhrbiſch, — a Miłkawſch

dhrbi wſchitko ſhonieć, cźoho dla ſo jemu ſlubieć nje- chaſch; dźi a wobſtaraĵ ſwoje dźełko, ja budu ſo ſa wſchitko ſtaracź.

Hawſchniteź hoſpoſa bŕ ſprawna duſcha; jej Hilźa jeł cźinjeſche a na mŕeće ſawoła ſwojeho muźa, kotrenuĵ tu žhu naleźnoſeć prjŕdł kradźeſche. Teho nuſowaſche wona, ſo na druhi dzeĵ na puć do Wrŕtſkawja podacź a tam Miłkawſcha pytać a jemu wſcho wupo- wjedacź. Sdy pał Hawſchniteź wuj tam pſchidźe, bŕ Miłkawſch hiżom dale do Nŕmzow a ł Nheinej wotjeł! Hanźa pał ſwojemu muźej teje wŕy dla žaneho mŕra nje woſtaji. Hilźi wona nicźo njepraji, ale dźeſche ł ħnjeſej wuczŕrjeł a teho praſcheſche, ſo by na Miłkaw- ſcha pŕlny liſt napisał a w nim wſchitko wopisał, cźoho dla bŕ jeho Hilźa do teho czaħa wotpołaſala.

Tał ſo nŕſchtŕ njedzeł pominy; wot Miłkawſcha žana powjeſeć a žane wotmolwenje njedŕidźe. W nowinach pał piſachu wot ſboźomnyćh bitwow a doby- cźow, kotreź bŕchu ſo pola Saarbrŕckena a pola Wŕrtha a Weiſenburga ſtate a ſ wulkeĵ wjedźiwŕeću Hawſch- niteź nan, kiż bŕ prjedy ſam wojał dyl, nowiny cźita- ſche a ſwojim ludźom pſchi wjećzeri a pſchi wobjedze wo tym powjedafche, kał ſ wŕjnu ſteji.

Ženu njedzełu wjećzor bŕchu ſo pola Hawſchniteź jeho ſuħodźo ſeħli a ſedźachu na ławtach wokoło wul- teho dubeho bliħa, kotreź wo jſtwje ſtejeſche. Sħu- žobni hŕlzy a hŕlzy bŕchu teź doma woſtali a Hilźa w kućiku njedalofo wot ħachlow ſedzeſche. Hawſch- niteź nan bŕ najnowiſche nowiny wot ħnjeſa wuczŕrja doſtał, w kotryć bŕ bitwa pola Weiſenburga drobnie wopisaħa. Wŕn bŕ ſebi ſwoju brhlu na noſ ſtaĵil a cźitaſche ſwojim poſłucharijam wſchitko wot ſpoczaħa hacź do łŕnza, ſchtŕ tam ſtejeſche. Wopisaħe bŕ, kał ſu pod nawjedowanjom pruſkeho kŕŕnprynza pruſy ħrenadirojo a bajeryy ħŕlzy mŕto Weiſenburg najprjedy nabbŕhali, kał ſu pſched wrotami a na bliſkich hŕrtach a winizach pſchecźiwŕo Turkam a Franżowſam ſhlnje wojowali, kał je na poſledł artillerija ſ kanonami na to mŕto ħŕlaħa a ſo bliźe ł wrotam ſcźahnyħa, hacź ſu ſkŕŕcźnje njepraſcheczełjo zoſali. Wopisaħe bŕ dale, kał ſu ſo czi na jenej horje twjerdźe ſaħnyħi a ſo ſ gra- natami a ſ mitrailleurſami mŕznie na nŕmſke wŕjſko dali, kał ſu ħrenadirojo tu horu ſchtŕrmowali a ſ kajkeĵ horliwoſeću a muſkeĵ ħrŕbkoſeću ſu ſo nŕmzy pŕſchzy na njepraſcheczełow walili a hacź wjele ſtow ł prawizy a ł lŕwizy wot kułow trjeheni ſu paħyli, ſ jenajkeĵ mozu a wobſtajnoſeću do pŕedħa ħnali, a ſo Franżow-

sojo su naposlebl' czelac' dyrbjeli. Wopisane tež bē, ka' je jena pruska batterija, hdyž je so na horje stajila, wot sady byla nadpanjena a so je wjele woja'kow ranjenych a morjenych. Powjedane bē wot tych taw-syntow, kotřiž bēchu tam w swojej krwi leželi, kajle jakofne rany bēchu mēli, ka' su s dželā do lazarethow wotwojeseni, mormi pa' sa někotre dny do wul-tich jamow pohrjebani.

S tschepotanjom a s hrosu bēchu wschitzy pschi-pokluchali a někotra šylficzka bē so mužam s woczow wuronika a žony, kotrej pōdla bēchu, p'afachu. Psche-tož runje w tutej bitwe bēchu so te schlesynske regi-menty sobu wobdželicz' mēli, w kotrychž synojo a mužojo se wšy stejachu. Sawšchnitez nan sam, hdyž bē s czi-tanjom hotow, wsa brylu dele a tržejše febi nēščto s woczow, sčtož njebē pēf' ani p'och, ale šylficzka. Bohu budž dža', praji wōn swojej ruzy styniwšči, nafschi wojazy su mužy wojowali; šwalba a cžefč' budž jim, so su ta' twjerdže napšchecziwo stali temu stemu hrosnemu nješcheczelej. Wutroba so we mni wješeli, hdyž pomnju na tu horlivosč' a na tu wutro-bitosč', kotruž su sjewili. Me cžezka je mi tež wutroba, hdyž febi na te wulke wopory pomyšlu, kotrej je febi tuta bitwa žadala. Wōh budž hnadny tym, kiž su panjli a wofšew a troščtu' tych wbohič' ranjenych, kotřiž so něko s wulktimi bolosčemi bēdžicz' maja.

Wschitzy pschitomni bēchu tych samych saczucow a myšlow pokni, woni sdychowachu a lōždemu to pra-schenje na wutrobje ležesche, hdy bych jenož wjedzik, ka' je so mojemu šynej, ka' je so temu a temu šeschko, hacž je morjeny abo ranjeny abo žiwý a strowý. Dotho woni hiščezje hromadže šedžo wot tuteje bitwy ržezachu a pschezo s nowa dyrbjesche Sawšchnitez wuj to a druhe s nowinow cžitacž a wschitko po možnosči wulkadowacž.

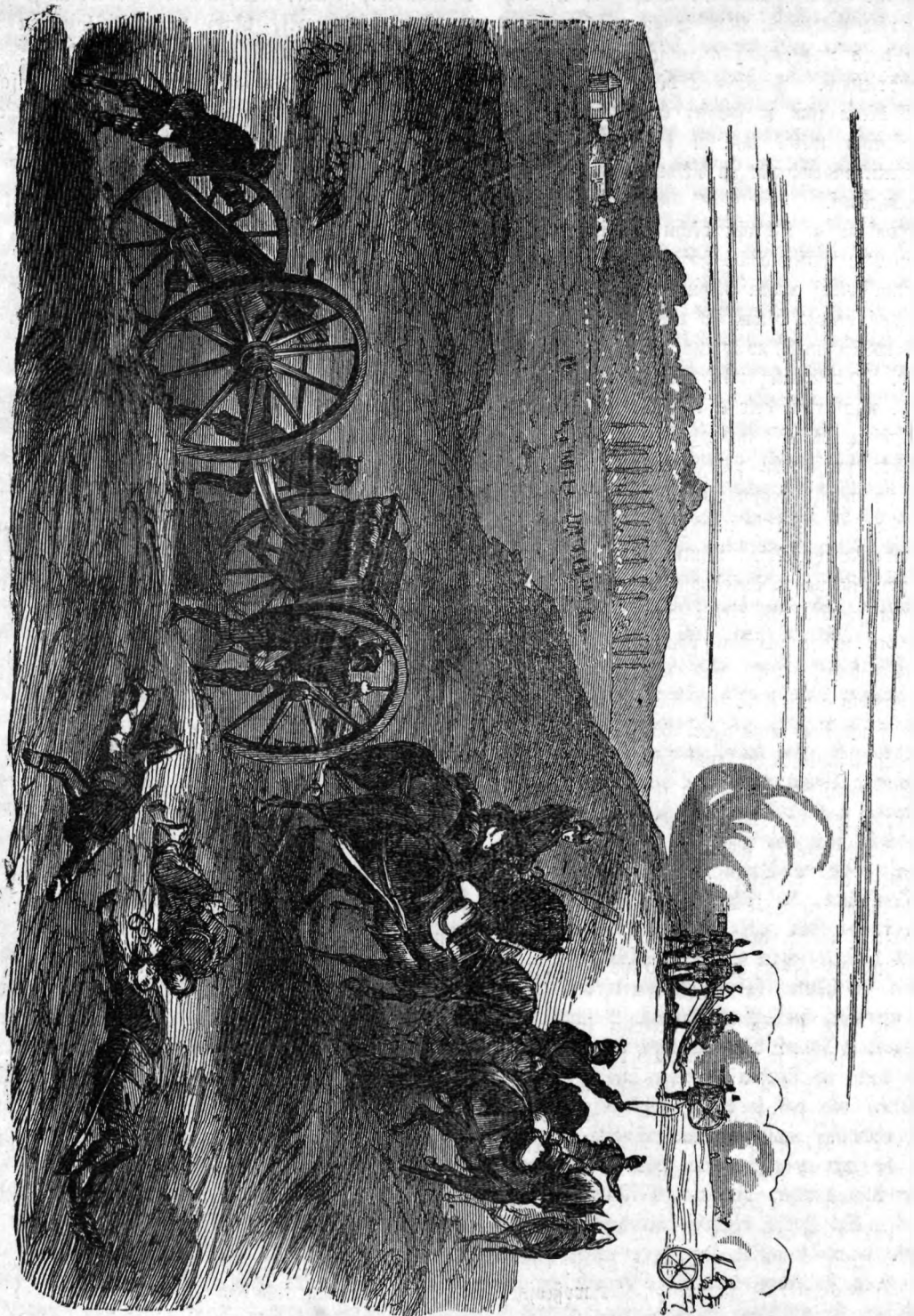
Šizom tehdy, hdyž bē so na artilleriju spomnito a wot teho cžitako, so bu je na batterijawot sady nad-panjena a so je wjele tych kanonitrow ranjenych a morje-nych, so w lucziku, hdyž Šilza šedžisše, šylne pla-tanje štyščez' da. Woblecžo do schōrzucha šawalene a na kolena polhilenā so wona smērowacž njemōžesche. Wona na Miškawšča spominajo bē febi wēsta, so je tam tōn sobu byl' a so tam abo mormy leži abo so je na šmjercž ranjeny. Wutroba cžyšče so jej ros-tamacž a hčuboka šrudnosč' bē ju šapšchjaka, wošebje, jačo cži šhromadženi mužojo šami wot teho šapocžachu ržezč' a prajichu, hdy dyšmny jendž wjedželi, ka' je so

Miškawšchej šeschko. Wjlecžo džesche wona se jstwy a do šwojeje komorki, hdyž so pschi ložu na kolena šatnu a nutrnu modlitwu s Bohu wuspēwa. Žhku nōž njemōžesche spacž a hdyž nēka' do drēmanja šapadže, dha so jej džišesche wot Miškawšča, so widžesche lužu krwje, w kotrejž wōn ležesche abo wulku jamu, do fo-trejč' bēchu jecho pohrjebali.

Wjele cžaka febi hiščezje ludžo wo wšy wot tuteje bitwy powjedachu a Šilza na šmjercž šrudna a blēda, s žanemu džeku prawje šmana w domje wołoko šhodži-sche a hdyž tež Sawšchnitez macž ju troščtowacž py-tasche, wona s hčowu wijesche a praji: ja šym na jecho šmjercži winowata; moje dla je wōn do šmjercže šchof a ja sa to nihdy žane wodacže dostacž njemōžu.

Wērno bē, so bē so Miškawšch pola Weišenburga pschēd druhimi wušnamjenik. Šizom hdyž so mēsto Weišenburg dobhč' mējesche, bēšče wōn pola šwojeje batterije p'ēni byl, kiž bēšče kanonu do mēsta wjebl' a dofelž tam tež s wołnow a s domow tsčlachu, bu wōn wot kulki do nohi trjeheny, tola pa' jenož ložy ranjeny. Rana drje jecho bolešče a krej s njeje bēžesche, ale wōn teho žaneje ledžby njemēšesche. Wōn se swojej batteriju dale cžerjesche, s mēsta won a na horu, na kotrejž bēchu so Franzowsojo sestajeli a s kotrejč' Pruskič' a Bajerškič' je šylnym tsčlenjom powitachu. Me runje s ta' wulkej mozu schlesynska divižija, s kotrejž bēchu so Bajeršy šjenocžili, na tutu horu šwōj nadpad šezini a s tawšyntkročžym hurra ju sčtōrmowasche. Miškawšchowa batterija so po boju na šamjenjostym pucžu na horu horje wijesche a hdyž lonje šastachu a wjazy cžahnyč' njemōžachu, pschimachu mužtwa sobu do kołow a storkachu a cžiščezachu šredža w najwjet-šchim kulowym desčezju, hacž horjelach njebēchu. Někotři wot kanonitrow bēchu drje ranjeni abo mormi ležo wo-stali a šameho wyšča, kiž tu bateriju nawjedowasche, trjehi to nješbože, so bu jecho lōn šatsčelentý a so dyr-bjesche pēšči dale krocžicz'. Po wulkim p'ozowanju bē ta batterija na wješč' hory dojēla a so tam posta-jila. Wona na nješcheczelow šwōj woheń wotewri. Miškawšch, jačo wyšči kanonier, a wschitzy drušy tu šwoje krawne dželō muwjedžechu a s granatami Fran-zosow hje-wišeho šmiljenja wot boča pschesczechachu. Widžicz' bē, so jim tsčlenje tuteje kanony wulku šchodnu cžinjesche a so jich nufowasche, so bóle do šad ščahnyč'. Kanony hrimotachu, kule hwišdachu, šur so šmahowasche. Ničtō ničžo nješšyschesche ani njemidžisše. Dha na jene dobo s bšiškič' šestow na batterija žyła šompagnija

83e weifenburgfref titwufe.

Turkow a Zuabow a druhich pšćichow nadpadže, so kanonirojo sa swoje tešati pšćimacž a so wobaracž dyrbjachu. Tu nastja nětk možna bitwa, we kotrejž budžichu naschi pšćěhraki, hdyž budžische schwadrona schlesyńskich husarow njepšćilecžaka, kiž Turkow a Kabylow sahna a jich s wjětšcha jatych wsa. Kanonirojo běchu pať tola wulku schłodu czerpili. Djes kanonami a spody nich a njedaloko wot nich na hóržy czi jeni mormi ležachu, drusy pať w swojej krwi so walachu. Djes nimi bě tež Miklawš. Hžom pšći spoczatku tuteho nadpada bě jeho jena kulka do praweho ramjenja, druha do lěweje nohi trječika. S tutech swojich ranow krawjo ležesche wón njedaloko wot swojeje kanony poť mormy. Wlyšle běchu jemu saschle a wón šam wo šebi nicžo njemjedžesche. Wjele hodžinow drje bě wón tať ležat. Witwa bě dale schla. Schlesyńske a bajerske regimenty běchu njepšćeczela pšćemóhli a s hory dele sahnali a sa nim czěřili. Czichoscz czo-pleho wjeczora bě so na semju rosschěřika, jenož s daloła so tsělenje šlyšćecz dasche. Hdyž Miklawš se swojeho spanja wotuczi, ležesche wón w kólni, hdyž běchu jeho šmilne ruki sanitatanych wojaťow na nošy-
blach donješli. Lěkať bě jemu kule s ranow wutor-
hnyť a jeho šwobalať. Wot wulkeho krawjenja jara wofšlabnjeny šapadže wón s nowa do womory. Wjele dnjow ležesche wón w šmjertnej strachosczji, šyma jeho tschapesche a boloscz jeho cžmilowasche. Ale pšćes samaritřku luboscz lěkarja a pólnych diakonow bu wón derje wothladany a sa něotre dny jeho do wosa šadžichu a paromós jeho na želesnyž wotwjese. Naj-
prjedy pšćinidže wón do Braunschweiga, wot tam do Lipska, do Drazdžan, do Šhorjelza a wot tam do Wrótšławja, so by tam žyly dohojenty byť. Tu mě-
jesche wón pať hišćesze wjele wustacž. Žeho rany jara czežž žijachu a šta hžna thoroscz so na njeho dasche, so bě dotho njewěste, hacž pšći žiwjenju wostanje.

W schlesyńskich horach běchu so bjes tym žně dom-
šhowale a wšćitko po starym porjedže džesche. Šilža bě jenat šrudna, tola pať se wšćej šwěrnosczu šwoju šlužbu w Šawšchnitez domje šastara. Šrótte pomjesče a listy běchu do wšy wot wojaťow, pšći wóštu steja-
žych, na staršich doschte, ale wot Miklawšcha nicžo njebě šlyšćecz. To Šilžu hišćesze bole hrjebasche, tať so bě w swojej wutrobje wěšta, wón je w bitwje panyť a wumrjel. Dha so jedyn džěn po wšy pomjedasche, so Miklawš we Wrótšławju w lazarecze ranjenty a thory leže. A jako Šawšchnitez nan wjeczor schlesyń-

ške nowiny domoj pšćinjesche, dha tam w nich wo prawdže stejesche, so je so bjes druhimi tež Miklawš S. s Wadowa, wšći kanonier pola schlesyńskeje artillerie-
brigady, w bitwje pola Weissemburga do lěweho ramje-
nja a do nohi tsěleny czežž ranjenty do Wrótšławja domjesť a tam na swoje rany a na hžnu thoroscz thory dele leži. Ruby nano, luba macžě, šawoła Šilža, hdyž to šastycha, ja dyrbju k njemu, ja dyrbju jeho widžecz, ja dyrbju jeho wothladacž, ja dyrbju jemu wot-
prošćez, šćtož šym jemu šćeho a šrudoby nacžinika. Wotpusczesze mi, so k njemu šhwatam. Tu njebě žane wotradženje, džěn a nóz wona žaneho mēra njemēšesche a Šawšchnitez macž šama napošleť sa to hłogowasche, so by so jeje wola štala. Šćto pomhāsche? Šawš-
nitež nan dyrbjesche so s nej na puč podacž a pšćin-
dže s Šilžu do Wrótšławja. S wulkej nusu bu jemu a Šilži wotpusczesene, do lazaretha k Miklawšcej šancž. Wlědy a šłaby ležesche tón na šwojim tožu, jako Šilža s durjemi nuts šhwatajo na swoje kolena pola jeho toža panu a jeho ruku šapšchimnu. Mož lubowany Miklaw-
šcho, prošesche wona pkaťajo, wodať mi, so šym cze hdy šrudžika, wodať mi wšćitko, šćtož šym tebi pšći naschim rožohnowanju prajika, so njemóžu twoja byčž. Za džu tebi wšćo prajicz a njecham cze ženje wjazy wopusczćicz, jeli so wo mnje rodžisť! Ženož njebudž na mnje šty a wodať mi. Tať wona žalosczesche a šlyšy so po jeje ližomaj ronjachu a s woczow so jej pčomjo najwutrobnischesche lubosczesze šwěczesche. A Mi-
klawš — jemu bě jako by s czežkeho šona wotucžit, wón so s wješetosczu na nju šmēřkotasche a jejnu ruku twjerdže kłocžesche. Rhyčecz wón šłabosczesze dla wjele nje-
mōžesche, ale s jeho miťow bě widžicz, so je wšćitko wodať.

Šilža pať je, hdyž tež s wulkej próžu, dowolnoscz dostata, so šimě w lazarecze wostacž a tam thorych a ranjnych wothladacž pomhacž. Ženeho thoreho tam pať wona s najhorlivišćej šwěrnosczu a lubosczu pšćede wšćitkimi druhimi wothladuje, a tón je Miklawš. Wona je jemu wšćitko wupowjedata, šćto wona je, a cžoho dla je ně prajika, hdyž je ju sa žonu mēcz džpł. Žejneho nana je Woža rucžka bjes tym šajata a s Miklawšchom so s Wožej pomožu a pšćes Šil-
žine šwěrne wothladanje dale bóle polepšchuje. Wón je tať czežž ranjenty, so drje thromy wostanje a wjazy wojerřtu šlužbu njebudže šastacž mōž. Ale wón tón cžas docžatač njemōže, so by šahojenty s lazaretha pu-
šćeseny byť. Šćto potom cžinicž budže, hacž s Šilžu

kwaf smjeje abo niz, ta my njewdny. Zenož to wemty, so staj wonaj, Wiskawfch a Hilza, mēr sczjiniſoj a Bóh chyzł dacž, so by ſo w krótkim tež bjes tymaj ludomaj, bjes Němzami a Franzoſkami, kotraž hiſchje woju hromadže mataj, tajti mēr sczjinil a so by ſo taſ někotry nawoženja, na kotrehož njemjeſta cžala, ſtrowy domoj wrócił a ſ njei kwaf hotował.

5.

Kaſ ſo ſkóržba može dobyčž a paſ tola pſchēbracž.

Tſjo pſchēklepani konjoſkupžy bēchu ſo na to ſjeno-
cžili, ſo chzedža ſwoje pjenjeſy hromadu dacž a ſ nimi
ſwoje wikowanje hnacž. Dwaſj wot nich bēchtaj ſebi
derje bjes ſobu ſnataj, tſeczi paſ zuſomnił, ſ kotrymž
ſo tu a tam na wikach bēchtaj trjedichoj a ſo jimaj
ſdaſche ſamožity muž bječ. Tuczi tſjo ſo na konjazych
wikach něhdže w Poſnanskej w jenej korcžmje na to
ſryczachu, ſo chzedža kóždy 400 tol. hromadu naw-
dacž a ſ tuthmi pjenjeſami někajku prawje muſtku warbu
ſczjinič. Dotełž paſ žadyn druhemu njemērjeſche,
dha wucžinichu, ſo chzedža te nawdate pjenjeſy, nje-
nujžy 1200 toleſ hoſcženjarjei, pala kotrehož ſwoju
hoſpodu mējachu, na khowanje pſchepodacž. To ſo ſta
a woni hoſcženjarjei rjeknychu, ſo njeſmjje te pjenjeſy
ntž jenemu ſamemu wot nich, hdy by po nje pſchi-
ſchoł dacž, ale jenicžy wſchitkim tſjom, hdyž hromadže
po nje pſchiindu. Po ſnědanju wotendžechu cži tſjo na
wiki, ſo bychu tam ſwoje ſbože ſphtali. Sa poſ ho-
džiny pſchibēža jedyn wot nich ſtoł do hoſcženža k ho-
ſcženjarjei prajo: mojej towarſchei mje ſcželetaj po te
pjenjeſy, my mamy možemy dobru kup na wikach ſcži-
nič a ſo bojimy, hdy bychmy wſchitžy woteſchli, ſo
ta žyła wēž hróſno dže. Hoſcženjar ſo drje wob-
raſche temu k woli bječ, ſo na to wumēnjenje powo-
łajo, pod kotrymž ſu jemu te pjenjeſy dowērjene. Tón
paſ, kiž bē pſchibēžal, jemu žaneho mēra njewoſtaji,
wjele bóle k wſchei ſpēſchnoſczi nuſowaſche, prajžy, nje-
ſym dha ja ſprawy muž, njeſym dha ja dobrzy ſa
tute pjenjeſy; njeje dha mój džel a pſchinoſchł tež
póbla? Dyrbjal teju druheju ſem pſchiwjeſcž a pſches
to ta kup róſno dže, dha ſeje wy na tym wina a my
ženje wjaz k wam na hoſpodu njepſchiudžemy. Hoſcžen-
jar ſo napoſledł narbyčecž da a te jemu dowērjene
pjenjeſy temu jenemu, kiž bē po nje pſchichoł, woſtaji;

wón ſebi pſchi tym myſſeſche, to by tola ſa mje
muſka ſchoba byla, hdyž woni wjazžy te mni njebychu
pſchichołi, pſchetož wot kóždy ras kóſchto pjenjeſ,
woſebje hdyž bēchu dobru kup ſczjiniłi, pſchecžinichu.
Tón paſ, kiž bē te pjenjeſy doſtał, poda ſo niz na
wiki, ale na želeſnizu, ſo by na parnym woſa do zuſbž
cžeknył. Pſchipołdnju taj druhaſj k wobjedu pſchindže-
ſchtaj a prēnje praſchenje na hoſcženjarja bē to, hacž
tu jeju towarſch njeje. Wonaj powjedacžtaj, ſo je ſo
na wikach wot njeju ſhubil a ſo ſo jimaj wjazžy poſa-
ſał njeje. Hoſcženjar njemato naſtróžany jimaj wot-
molwi, ſo je tu tón tſeczi drje pobyl a kaſ ſo ta wēž
je mēla, ſo je jemu te pjenjeſy dał. Wobaj na mēſcže
ſpoſnaſchtaj, ſo ſtaj wot teho njebolaka ſjebanaſj, poda-
ſchtaj ſo na polizaiſtwo a daſchtaj jeho phtacž. Ale
wſchitko bē podarmo. Wón ani na wikach ani w mē-
ſcže ani w kraju njebē k namaſanju a bē wēſte, ſo je
do wukraja, do Półſkeje abo do Ameriki abo ſchtó wē
hdže wucžeknył.

Taj dwaſj na to hoſcženjarja wobſkoržičtaj, ſo
dyrbi jimaj te pjenjeſy ſe ſwojeho ſamóženja narunacž,
kotrež jemu pod tym wumēnjenjom dowēriłaj ſtaj, ſo
niz jenemu ale wſchitkim tſjom je dacž dyrbi. Skóržba
dołho doſcž trajeſche, ale wuſubđenje wupraji: hoſcžen-
jar ma placžicž. Na radu ſwojeho mudreho rycžnika
tón ſo temu wuſubđenju podcžičny a rjekny: pjenjeſy
ſu hotowe a ja je wuplacžu, jeli ſo wſchitžy tſjo po
nje pſchiindu. Tón tſeczi paſ hiſchje dženſniſchi džen
namaſany njeje, a teho dla ſtaj taj dwaſj drje ſwoju
ſkóržbu dobyłoj a paſ tola pſchēbratoj.

6.

Jan a pſchedženaf ſo wo wójnje roſryczujetaj.

Pſchedž. Maſch dha, wujo, někajku powjeſcž
wot twojeho ſaluba, hacž je hiſchje ſtrowy a žiny?

Jan. Njedawno halle ſym pólnu khartku wot
njeho doſtał. Wón mi piſche, ſo je, Bohu bu džał,
ſtrowy. Něłł pſched Parisom ſteji, ale ma ſo hubje-
nje doſcž. Šłóđ runje njetrjeba cžerpicž, ale ma hewat
doſcž wobcžežnoſcžow a ſtrachocžow wuſtatč. Wón ma
na piſchedſtraži ſobu ſtejič, wo dnjo a w nožy, hdžej
kulki a granaty jenož tał wokoło njeho létaju. Šdy
by tola ſtoro kónž teje bjeſbóžneje wójnny byl!

Pſchedž. Prjedy tola žadyn kónž njebudže, hacž

Paris njejsu dobyli. Gdy pał to budze, to Bóh wé. Franzowsojo dnrhja prjedy zyle ponizeni bycz, pschetoż prjedy so f nimi nihdy a na nihdy mór seziničz nje- budze a njemóže.

Jan. Czoho dla pał tola niz? Wschal su Pru- szy Napoleona jateho wšali, a pscheczimo temu, niz pał pscheczimo franzowskemu ludu je pruski kral, kaž je sam prajik, tu wójnu sapoczal. Sčto dha tam něł hiščezje čzjedza, f čzomu dha dnrhja to wulke měšio Paris do grunta tšilec? To tola ničzo njeje, khiba tajke prawe prusse wulzhczinjenje! Za tebi praju, wujo, ta zyla wójna je wšchal tola jenož tajta někajta bram- bórsta wobožnoscz a ničtó druhi na nješ wina njeje hačž tón luby Bismarck! Čzepła tola, temu ja nihdy te dobyčza njepopsčezju, lotrež je to šjenoczene němšle wójsto dobyto.

Pščedž. Dha by ty najradšcho widžik, so byču Franzowsojo dobyli a so do naschich krajow walili a nasche měšta a wšy wupuscžili a wurubili?

Jan. Haj! to byč ja Franzowsam popsčal, so byču tyč hordych Pruskich sbili a ponížili, njech by so nam sa to tež srudnje doscz sčto!

Pščedž. Ty šy pał tola wobožna hłowa, wujo.

Jan. Haj! f čzomu dha su Pruszny tu wójnu sapoczeli? Njejsu woni tu zylu naležnoscz tał sasmata- tali, so franzowšti kšezor njeje hinał móhł, hačž se šwojim wójstkom so na nič dačž? Njeje Bismarck hižom dawno na to kałal, so by sašo kruč kraja sa Prustu dobył.

Pščedž. We tym so pał zyle molišč, wujo, hdyž prajišč, so je pruski kral abo jeho ministar Bismarck tu wójnu sapoczal! Nječitasč dha ty Serbske Nowiny, w kotryčž bė to na dróbnje doscz rofestajene, so je Napoleon se šwojim ministerštwom a ludom se wškej lešnosczju pruskeho krala na to hnal, so so tón wobaracz dnrbi?

Jan. Ach! Serbske Nowiny jow, Serbske No- winy tam; redaktor tyč šamnyč je sam f Pruskeje a teho dla je wón to tał pišal. Za šebi to njedam naryčezč, so su Pruszny wójnu mēcz čzžili, a něł woni ju maja a Bohu budž skoržene: sa tu zylu žaloscz a sa tu krej tyč tawšyntow a sašo tawšyntow, kotšiz su panyli, budža woni jara na šudnym dnju wot- molwjenje dačž dnrhječž!

Pščedž. Daj šebi jenož ryčezč, wujo! Ty so molišč a so wot twojeho njepopsčezja, f kotrymž wščitko hidžišč, sčtož pruste reła, so šlepicz dašč! Kšezor

Napoleon III. je tola tu wójnu pschipowjedžik, niz pał pruski kral. Sčtož je kšezora f temu wabito, to kóžde džezjo wē, njenujžny bojosečž, so so na šwojim thronje wjazny šdzeržezč njemóže, khiba so wón šwojeho njemērneho, prošneje čzezče laškomneho a hordeho luda myšlje na něščo druhe wobroczji, sčtož by jón spoko- jicz móhlo. K temu pschindze jeho žona, kotraž je jeho nasčezuwaka, so by kaž jeho wuj Napoleon I. někajtu wójnstku kšwalbu šebi dobył. Krajne nalež- nosczje bėču tał sasmatane, so šebi kšezor žaneje radny njewjedžišče, hačž wójnu sapoczezč. K temu šebi my- šlesche a bė wot šwojich pscheczelow f temu naryčžany, so je něł prawy čzaš, pokóžnomēmštemu swjastej na- pscheczimo šupicz, jón rostorchacz a šebi kruč němšleho kraja annektirowacz.

Jan. Njeryčž mi jenož! To wščitko je f Bismarckom wotryčžana wēž. Napoleon je drje sa tym pschischol, so čzjedza w Franzowškej republiku šalozicz a jeho sahnacz. We tež w Němžach su republikanarjo pschego wjazny pschimišowarjom dobyli. Duž staj Na- poleon a Bismarck wučžinikoj, so čzetaj wójnu sapo- czezč a republikanszy šmyšlene regimenty do prjódla stajicz, so byču te so najprjedy bjes šobu šefatsčeli. To stej wšchal pscheklepanej hłowje Bismarck tał derje kaž Napoleon.

Pščedž. Gdy by to wěrnó byčlo, dha by dawno wójna šwoj kónž mēcz dnrhjač a Napoleon njeby tał dołho jatny šedžik na hrodže Wilhelmshöhe pola Kafela a Pruszny f druhimi Němžami šjenoczeni njebyču tał dołhe mēšazy wojowacz trjebali; dha njeby so škoro zylke franzowške wójsto jate na němšle twjerdžisny wot- wjescz trjebate. Pomyšli šebi jenož, so tu na 339,000 franzowšlich wojakow a na 8000 wšchich offizirow mamy, kotšiz maja so něł wot naš žiwicz — a dha njebudžichu so twjerdžisny kaž Strasbourg, Toul, Metz atd. pschepodake!

Jan. To runje je, sčtož sa to šwjedczji a ryčzi, sčtož ja praju, so staj Bismarck a Napoleon III. psches jene. Pruszny wojuja jenož napscheczimo republiky. Gdyž budze měšio Paris, hdyž něł republikanarjo knježa, dobyte, dha budze Bismarck Napoleona III. sa kšezora postajicz a zylke franzowške wójsto, lotrež je něł pola naš jate džeržane, budze puschczene jemu f pomozny, so by tam a potom tež pola naš wšča šwo- boda dale bóle podtšoczena byčla. Ty budžesč widžicz, wujo, so ja prawje mam!

Pščedž. Mēnišč ty, so nasche wójsto njewē,

čoho dla s tajšej horlivoscju wojuje? Wěřisch ty wo prawdže, so šo najšči wojazy taj htupe wowzy t rěsanju do krawnych bitwow honič dadža Napoleona dla? Džerjšich ty kralow a wjeršow w Němzach sa tať bjesbóžnych mužow, so móhli tajšeje winy dla najščių mužow a młodženzow do tajšeje žałošnje krawneje wójny saplescž Napoleona dla? Ně, ně, wujo, ta wěž je hinascha, hač šebi ty myšlišč. Franzowšti lud je wot hordoseje naduty, sašlepjeny a sraženy. Wón šebi myšli, so žadny lěpšči njeje na šwěcže hač wón a so dyrbi po tajkim wón wšchudžom šwoju wolu wuwjescž a so je t temu powotany, wšchudžom rostasowacž. Wón je jara podobny na israelski lud, wot kotrehož nam biblija powjeda, so šo sa tón wušwoleny lud Boži džeržesche. A franzowšti kšěžor Napoleon je nětl na dwazecži lět kaž móžny tyran tutón lud na wusdže džeržal a bě jemu šadženy wot Boha jako čwila egiptowšfa. Kaž wustojny ketleť je tutón kšěžor šwój lud drje wjele lět s jenej nohu teptať, s druhej nohu pať s nim rejwať. Nětl pať bě čas pšichšok, so běchu jeho šyčži. Zako tón luby muž sa tym pšchindže, praji t nim: pój, mój ludo, my čžemy Němzow ras nadpanyčž. Čži šu šo šwadžili, hřowu posběhnyčž a bjes šobu do wěšeho šjenocženstwa stupičž. Šonny jich rěšno. Špomněje na to, ššto šu najšči wóšojno w přjedawščių lětšotytkačž čžinili, tať šu temu šaparnemu němštemu Michalej jedyn kruč kraja po druhim wotdobyli a wjele nadobišny domoj pšchinješli. Nunje lěšfa mamy wulkeje šuchoty dla hubjene žně, čžehny do Němzow, šo tam najěščž a nakormičž. Wijny a wurubujny jich, woni nješadža naš wjazny sa tón šlawny wušwoleny lud džeržecž, kotryž my tola šmy. Tať Napoleon t šwojemu ludu ryežesche. We wutrobje mějesche pať hinasche myšle, mjenujny někašfu wójnštu haru šapocžecž, so njeby tón lud dale na šwoje hubjenštw špominat. A tutón lud šwojemu kšěžorej pšchihřowowasche — wón pšchimasche sa brónju a wotasche: haj! haj! na Němzow čžemy šo dačž, thy bicž a ponizowacž, jich kraje jim wotdobyčž, jich traschicž a čžwilowacž. Njemol šo pať ničtó; Wěš šo njeba sa šwěčž mčžž! Woni šu šo w pašlach, kotrež druhim šu štajili, šami popanyli, woni šu do jany panyli, kotruž běchu sa druhich wuryli! Ščtőž šo šam powyšhuję, tón budže ponizeny! Němšžy wšchitku staru šwadu, kotrejež dla buchu w přjedawščių wójnach wot Franzosow pšchewinjeni, wostajichu a šo na dobo šjenocžichu, hřozagemu šušodej

napschecžimo wojowacž. Woni šo se šjenocženyimi mozami do wójny dachu a kať lawy musžy napschecžimo nješchecželej stejachu a nětl je tón hordy franzowšti lud pobity. Jeho wójšto je rošehnate a jate a tola wón šo poddacž njecha. Kšěžor Napoleon, tžž je Franzowšom do nješboža pšchinješť, šedži jaty w Němzach; woni šu šebi republiku šakožili a praja, so čžedža šo hač do poškenjeho muža wobaracž.

Šan. To jim jedyn tola sa ščo wšacž njemőže. Wšchal Bismarck na to džęka, so by jim kruč kraja wšak. Wón njecha mēr čžinicž, kšiba šo Franzowšojno jemu Elsaš a Lothringštu wotšupja a to šo jim tola njemőžesč džiwacž, so woni do teho njeswola. To je wšchne pruskeho krala a jeho Bismarka, so hđžej mőžetaj, dha žušym ludam a kralam kraj bjerjetaj. To je šo pšchęd poť šta lětami se Šakškej, pšchęd ščtyrjomi lětami s Hannoverškej, s Šešenškej, s Našawškej štaťo a nětl s Franzowškej.

Pšchędž. Elsaš a Lothringška pať, mój bratšilo, dyrbja Němžy mčžž, hđžž ma šo trajazy mēr ščžinicž. Ty tola nješasč, so by tőžde pječž abo džęšacž lět nowa wójna s tutymi njeměrnymi Franzowšami šo wjedfa. Šdžž nětl w tutej wójnje tať wjele kwoje je pšchelateje a tať wjele woporow šo je pšchinješťo, dha dyrbja Němžy tola šobu na to džeržecž, so by šo Franzowšam na wjele lět škladnosčž wšaka, s nowa wójnu šapocžecž a šo něčžiščesje dla wječičž. To pať šo jeničžny s tym wuwjescž hodži, hđžž šo jim Elsaš a Lothringška wosmję a šo s němštim krajom šjenocži. Pšchetož tutaj dwaj kručaj kraja štaj přjedy Němžam šluskaťoj a šo w Elsašu a we Lothringškej tež němšti ryečži a přęduje. Wobhđlerjo šu Němžy a pšchęd nimale dwě ščži lětami je franzowšti kral Ludwig XIV. taj krajej s lutym lešnym wujebanjom na šo ščžahnyť. Š temu šebi politiška mudrosčž žada, so by šo tutón kruč franzowškeho kraja šašo wot Němzow wobšadžit, dokelž w nim tež najtwjerbschkej twjerdbišnje Strašburg a Męž ležitej, kotrež stej kať muri s napschecža nadpadam franzowškeho luda na řęku Rhein a te podla njeje ležaze jara plődne a rjane němšte kraje. Na te wšchal šu Franzowšojno pšchęzo wulki lőšcht męli, a hđy budžichu w něčžiščej wójnje dobyli, dha wšchal budžichu je bje-wšcheho šmiljenje na šo ščžahnyli. Nětl pať šu woni pšchęhrati, dha budže jim s tej męru męřjene, s kotrež budžichu woni męřili. Dyrbja dha šebi žuše ludy wot tutyh Franzosow wšchitko lubičž dačž? Nješšu woni pšchęd poť šta

Měmzow a Šerbow nělajšte dobre sbože doczajafsch!
 Woſtaſnny pſchi tym, ſchtož mamy, hdyž je runje trochu
 drohe. Njech ſebi Franzowoſojo republiku ſakoža, kaž
 ſhjedža, naſ to ničjo njeſtara, naſ pał njech na pokoj
 woſtaja, hewał ſ nowa pułi doſtamu.

Jan. Za pał pſchi tym woſtanu, njech ſchto
 praji, ſchtož ſhje, lěpje by było, hdy by ſo tuta wójna
 njewjedła, dha by ſo wjele pjenjeſ a wjele młodeho
 luda ſalutowało. Pſchetož jačoſnje tola je, ſchtož je
 luda panhło w tych krawnych bitwach.

Pſchedž. W tym maſch prawje. Ale bjes Wo-
 žeje wole ſo teſ tuta wójna wjedła njeje. A to ſo
 přečz njehodži, ſo je ſo Woža prawdoſeč teſ tudy
 wopolaſała we tym, ſo Franzowoſojo, koſtíž ſu zyle
 njetrjebawſchi jenož ſ horddoſeče, ſe ſawiſeče a ſ hčupoſeče
 tu wěž ſapletli, něl ſa to ſwoje khoſtanje doſtanu.
 Džakuj pał ſo teſ ty Bohu, ſo je twojeho ſyna Žakuba
 do teho čžaſa wobarnował. Proſchmny jeho, ſo by
 ſo ſkerje, lěpje měr ſežinik a čži naſchi domoj pſchiſchli.
 W Wože mje!

8.

Šudancžko 2.

Wubžel ty wot přenjeho
 Wjele, luby Wožo, mi,
 Dha čžu džakowacž ja ſo,
 Štajnje byčž to druhe čži,
 A ſo ſy to žyke ty,
 Šhwaličž w duſchi wjeſečty.

9.

Wjetschi ſy, wjetsche maſch prawo.

Pſched lětom na jara hroſnym dnju, hdyž bč
 hroſne, deſčęziſtojte wjedro, pſchindžechu do korežny w
 R. njedaloko Čžornoboha tjšo woſebni pucžowarjo.
 Woni bčchu ſebi wſchitzy tjšo přjódłwſali na tu horu
 hiečž, wo kotrejež woſebnoſečžach bčchu ſhycheli. Deſčęž
 pał ſo ſ mročželow tał ſylnje lijeſche, ſo bčchu wje-
 ſeli, pod ſuchim byčž a teho dla wobſantnychu, w teč
 korežnje pſches nóz woſtačž, dokełž ſo hižom wječžor
 pſchibłižowafche. Korčžmar pał mjeſeche jenož jene
 jeničke kožo, do kotrehož by ſo jenož jedyn wot nič
 lehnęčž mohl. Wjes tymi knjeſami naſta teho dla
 ſwada, ſchto wot nič by najdoſtojniſchi byčž, ſo do

teho koža lehnęčž. Žadyn wot nič njeſaſche na ſtč-
 mje nožowacž, kotruž čžyſche korežmar na ſhpundo-
 wanje tomory ſa dweju naſlacž dacž. Koždy ſwoje
 prawo wobtwjerdžeſche, ſo jemu přenje měſto ſkuſcha
 a po tajkim teſ to kožo. Dolełž ſami bjes ſobu w
 tym pſches jene pſchiničž njemóžachu, bu korežmar ſa-
 wolany, ſo by tu wěž roſkudžik. „Za ſym wyſchł
 pola wojafow a ſym pjatnacze lět we garniſonie w
 Draždžjanach ležal,“ prajeſche přeni. „Za pał ſym
 ſudniſti hamtman a ſym dwazeczi lět hamtej w Stołp-
 nju přjódłſedžal,“ ſawoła druhi. „Dowolče mi,“
 rjekny tſečži, „ja ſym pjecz a dwazeczi lět mojemu
 předarſtemu doſtojniſtmu w Freibergu přjódłſtejal.“
 Hdyž temu tał je, wotmolwi korežmar, dha ſo ta wěž
 ſ ločkim roſkudžicž hodži. Wy, knjes wyſchł, ſeče
 pjatnacze lět leželi, knjes hamtman pał je dwazecze lět
 ſedžal a knjes duchowny je pjecz a dwazeczi lět ſtejal;
 po tajkim budže drje knjes duchowny najſpřožniſchi a
 jemu ſo ſkuſcha, ſo do teho koža lehnęčž.

10.

Tragunarjo, hulanojo, huſarajo.

Šchto čžermjeni ſo naſdala,
 A pſchebkſtluje woſrjedža?
 Šchto ſemja rži a tſchepota,
 Šchto woła tam „hurra hurra“?
 Šchto lecži tam tał pſches polo
 A ſazpi kulow njewjedro?
 Šchto ſapa khróbkto ſatraſchne
 A ſ mjeczom čžęžkim ſehrawje?
 To ſerbsžy ſu tragunarjo,
 To ſu přynž Jana rajtarjo!

Šchto wot naſ Šerbow tutón ſpěw naſcheho
 ſkawneho ſerbskeho ſpěwarja njefnaje? Wón ſ rja-
 nymi móžnymi ſytkami ſerbskeje ryče khróbkſečž a
 wutrobitoſečž, rjanſečž a ſpěchnoſečž ſerbskich rajtarjow
 abo jeſdnych khwali. We wſchitkich wójnach, kotrež
 ſu ſo ſandžene lětſtotetki wjedke, woſebje w ſydom-
 lětnęj wójnje a we poſlenęj wójnje wot lěta 1806 do
 1813 ſu ſo tragunarjo a huſarajo wuſnamjenili. Ze
 to teſ rjany napohlad wohladacž regiment tajlich jeſ-
 dnych, hdyž młodži čžerſtwi pacholjo w ſwojich piſa-
 nych buknjach na rjanych konkach ſedžo, kaž młodži
 přynžojo, ſo ſe ſwojimi bęhſchęzathymi mjeczami a krót-
 kimi tſělami hordža. A w tutych regimentach a

létami pod namjedowanjom swojeho Napoleona I. Zendzeležanam, Němcam, Rušam, Španiskej, Ital-
skej a sčto wě, kajtemu ludu hewat, dosčz sčtody
nacžinili, kraje wurubili a wupusežili a wjele žakosče
na tamny narod, kiž je tehdy žiwj byl, pschinjegli?
A čomu dha? Esu woni tute ludy a kraje wobso-
žičz čyžli? Ně! jenicžy, so bychu šebi někajke mjeno
sčtinili, so bychu šo nakormili a wobohacžili. Žič
čžaš je dōšchol, so šo to wjazy stacž nješnje.

Jan. We tym ja tebi prawje dacž njemōžu,
wujo! Komu dha mamy šo džakowacž, so mamy
w Sakskej šwobodu, so je robota wotwjafana, so
šu dawki pomjeniščene. Šdyž njebudžiske Napoleon I.
był, dha njebudžičny to hišče dženšniški džen mēli,
ale byčmy pod starym šchlowinstwom žakosčžili! So šo
lēpje mamy, dylžli prjedy, to mamy šo Franzowsam
džakowacž, a teho dla byč šebi s wutrobj požadał,
so bychu Franzowsjo dobyli a njebyč hišče dženša
ničjo radjcho mēli, hacž so bychu tam republikanarjo
Prusskič a wschittkič Němcow pobili a s kraja honili.

Pschedž. Žia haniba na tebj, wujo. Šwobodu
a wschitke dobre krajne prawišna čyž ty jako dar
wot zuseho kšžora a luda bracž? Ty njeby šebi to,
sčtož t krajnemu sbožu luda škuži, šam pschitowacž
čyž na sakonske wasčnje? Wēniški dha ty, so by
šo Napoleon III. ja nēmišeho a šerbšiteho mēščežana a
bura šwobodu starał, kiž je šwōj franzowski lud na
dwazeczi lēt pod knutu djeržal a jemu wsčju šwobodu
po mōžnosčzi pschitōšchil a na wjele tawšynt millionow
dołha nacžinil, so šebi Franzowsjo rady njemjedža,
dañ sa to pčacžič a so dawki wyšole šu, kaž nihdže
bruhdže.

Jan. Tał wulke dawanja, kaž my mamy, woni
tola nimaja, to wērno njeje. Njech tež je Napoleon
wjele pjenješ trjebał a pschecžinil, dha budže to tola
nēt, hdyž kraj je republikanski, žyle hinał.

Pschedž. Wbohi wujo, ty by drje naposled
najradšcho šam w Němcach republiku mēli, kaž šo mi šda.

Jan. Šajl w republiky tola tekto dawanjom
njeje, kaž pola naš! Šdy by pola naš republika
nastaka, dha by najprjedy renta spanyka, kotraž naš
burow matrnje, a te wulke wudawki sa wōjško a wo-
jakow bychu satake a my byčmy wschitzy bōle w mērje
a w pokoju žiwi byli!

Pschedž. Kajtu dha ty republiku šebi myšlišč?
Šajl w Franzowskej šo ta tał mjenowana čjermjena
a socialno-demokratiska republika sakōžecž spyta. Ža

byč ju tebi tež w Němcach popšchal, šo by wot two-
jeho bēuda sahojenny byl. Wēš dha, kał w tajke
republiky je? Bohastwo, praji šo we njei, je paduš-
stwo; psches bohastwo šo šwoboda stasy, žadyn nje-
šnje wjazy mēcz, dylžli druhi; kubka a pjenješy dyrbja
šo po wēštej runocze bjes ludži rosdžēlicž. Dawki šo
njetrjebaja wjazy dacž, ale ničto tež njeje knjes nad
šwōjim samōženjom. Šhudy žadyn wjazy njeje, ale
bohaty tež niž. Bohaty ma šhudemu wot swojeho
samōženja wotstupicž, so tōn bjes starosče žiwj byč
mōže. Wschitko druhe pschindže do krajneje polkadnizy
a sčtož je do teho čžaša džēkał, tōn to wjazy tał
njetrjeba kaž prjedy, pschetōž sa njeho budže s krajny
pjenješami starane, so jemu žana nusa njeje! Kał
dha by šo tebi to lubiko, mōj wujo, hdy by tu tajka
republika nastaka, a by rēkał: ty nješy wjazy bur;
twoje burške kubko tebi wosmjemy a je rosdžēlimy, so
čji, kotšij mjenje maju abo ničjo nimaju, bychu tež
nēšto a tał wjele mēli, jako ty. Ty maš pot šta
akrow dobrego grunta, kotrež ty wobdžēlasč a wot
kotrehož ty šo derje žiwišč. Wotstup wot tuteho
twojeho samōženja 40 akrow, so jenož 10 šthowasč.
To druhe daj jōw, budža republikanarjo prajicž, my
čyžmy to twojim šhudym šušodam wudžēlicž, so čji
tež nēšto maju. Sčto by t temu prajit, bratšiko?

Jan. To by tola wulka njeprawda byla! To
šebi ja njebyč nihdy lubicž dał, wujo!

Pschedž. Šdyž pał republika je, a čji, kotšij ju
sastupja, to tebi pschitaja, dha dyrbišč to čžinicž, hewat
budžejš do jastwa šadženy abo hłowa čji budže wot-
čžata! Ale čžoho dla nječal ty to čžinicž, wsčal
mjene dawlow, haj žane dawacž njetrjebasč!

Jan. To tola mōžno njeje, so by šo to stacž
mōško. Wschal je republika najšwobodnišče štaine
wustajenje a tał wjele hacž ja wēm, maja wschitzy
jenajke prawo a jenajku šwobodu.

Pschedž. Ty njewēš, kaž šo mi šda, sčto re-
publika je? Ty šy runje tał saslepenny, kaž wulki
džēl nasčeho luda, kiž je s nētčičkim wustawjenjom
njespokojny a šebi myšli, hdyž budže to junu pschemē-
njene, dha lēpšči čžaš a lēpšče sbože nastanje. Š tym
pał s luže do bēta pschindžemy. Šdyž ma šo repu-
blika nēhdže sakōžicž, dha dyrbja tam tež dobri repu-
blikanarjo byč a t temu škusča wjele wjazy hacž
mlōčicž a kšēčicž, a jēčž a picž a šwaricž a bledžicž.
Tał wjele tebi praji, so šo žyle molišč, jeli šo wot
franzowskeje republiky, kaž šo tam sakōžicž čže, ja

šwadronach nělotryžkultž młoby Šerb tčži, haj! we
 prjedawšich cjaškach a hiščeže dženša buchu Šerbjo
 najbóle dla swojeje wuškiltnoščeje a pschistojnoščeje ł
 jědnym regimentam wusběhnjeni a wubrani? Šerb-
 ſli nan a šerbska macž wščał se želnimym woblicžom
 swojemu Janej abo Jurzej bože mje prajitaj, hdyž
 jako rekruta ł wojakam powołany šo wot njeju džěli;
 hdyž pał na šwjatki abo na kermuschu ł nimaj hdy
 domoj pschindže, nadobny rajtar, se swojeje rjaney kul-
 nju, ł brodžicžtu nad hubomaj, ščežertotajo se swojim
 mjeczom a brinkotajo se swojimi wotrohami, šo wješne
 džěczi stejo wostanu a šo spodziwajo sa nim hladaja,
 kiž po wšy horje a dele khodži, a wščitke wješne
 holčžti a stare wowli ł wolnam khwatajo šebi teho
 šchwarneho gardhrajtarja abo hulana abo tragunarja
 wobhladuja, — dha je wšča prjedawšcha želnimowšč
 šapomnjena a ł cžičim hordženjom šo macžerne wo-
 blicžo šměškota. Žadny džiw tež njeje, šo młodži Šer-
 bjo šo wulžy jara šraduja, a šo pschi wusběhnjenju
 šebi ničžo bóle nježadaja, hačž šo bychu ł rajtarjam
 pschischi a w nowiškim cjašku to kóždy sa wulku
 cžescž džerži, jeli šo řěta, ty budžesh hulana abo tra-
 gunar abo hufar, hačž runje je runje tał cžěšne, jako
 pščał škuzičž. Těhdy pał šo tón špěw wješele špěwa:

Rekruczi, rekruczi,
 Šsu hólžy nadobni,
 Ša krala, kraj a prawo
 Wron nošyč cžescženi.

Tón hobler, ta khoroj
 Prjed' naš něł smahuje,
 To našče nowe šnamjo
 Še něłto rječejšče.

Trompety a rózki
 Tał jašnje šallincža,
 Do pola, wójny, zušby
 Wotaja pašofa.

Duž božmje, duž božmje
 Čži lubšči nano dam,
 Budž božmje škota macžer,
 Něł kralej poškucham.

Čži bratško, čži šotra
 Tež ruku šawdawam,
 Adej, adej, wy moji,
 Šdyž hič a cžahnyčž mam.

Ščto hladáš, ščto pkašáš,
 Ty rjane holicžo?
 Wščał rješchi w šwjatkej bróni
 Tvoj luby hordži šo.

Wón kawa, budž božmje!
 A wostacž njemóže,
 Do rajtarjom, do pščakow
 Wón rjabowany je.

W něčžiškej wójnje pał šu tragunarjo, hufarajo
 wošebje hulanojo, tučži špěšchni rajtarjo, šo wulžy
 jara wušnamjenjeli a njepščežela štajnje do wulkeje
 hrošy a bojoseje štajeli. Prjedy wójška woni po kraju
 wokoło jěchaju, wšchudžom šo roshladaju, w mjenšich
 abo wjetšich črijóbach šo tu a tam nahle poławuja
 a šašo špěšchnje šo šhubja, šo jedyn njewě, hdyje šu
 wostali. Woni po leškach, po wšach, po měštach, na
 polach a kufach wjele mil do přědka šo poławja, šo
 šebi njepščežel myšli, šo sa nimi žyly wulke wójško
 pschicžehnje. Woni šebi žyrobu a proviant wunufuja,
 nitomu dale žanu wulku šchobu njecžinja, ale tola tu
 a tam na dobo, taj cžert w nožy, wustupja a šašo
 wotenidu, prjedy hačž šo je jedyn teho dohladał. Po
 žylyj Šranzowškej šu wošebje hulanojo wšchelte šmě-
 ščne kufki wumjedli, šo, hdyž woni pschindu, řěka:
 hulanojo tu šul a wobhdlerjo cžělaja abo šo wšchemu
 jich požadanju šwolnimje podčžišnu. Woni šu taž
 šosałajo a Wašktyrojo w l. 1813, a pał njejšu tał
 nješdžěčani, taž tamni, ale taž w swojim šwontomnym
 woblecženju wjele pschistojnišchi, tał tež we swojim ša-
 džerženju pětnišchi. Hulanojo pał šu pschi tym tał
 lešni a šhróbli, šo Šranzowšajo w swojich nowinach
 jich wopřšujaja, jako lud, kiž njeje ł Němžow ale něhdyje
 ł Aflišeje powołany, kiž wulku šdu doštanje a ma
 jenož ščericž a wurubicž. Ně, ně! wy lubi Šranzow-
 šajo, hulanojo a tragunarjo to šu dobri Němžy, Šer-
 bjo a Položy a waškim Turkam a Kabyłam woni šo
 njerunaja. Šladajče šo jich jenož pětnje, woni se
 swojimi lešnym kufkami wašchu knicžomnošč derje
 wotkryja a hdyž waš tyšča a ščerja, jenicžy wopo-
 lawuja, šo šče hubjeni ludžo, totliž šo ponižowacž dyr-
 bja. Dajče šebi powjedacž něłotre tajte kufki, totrež
 šu hulanojo wumjedli.

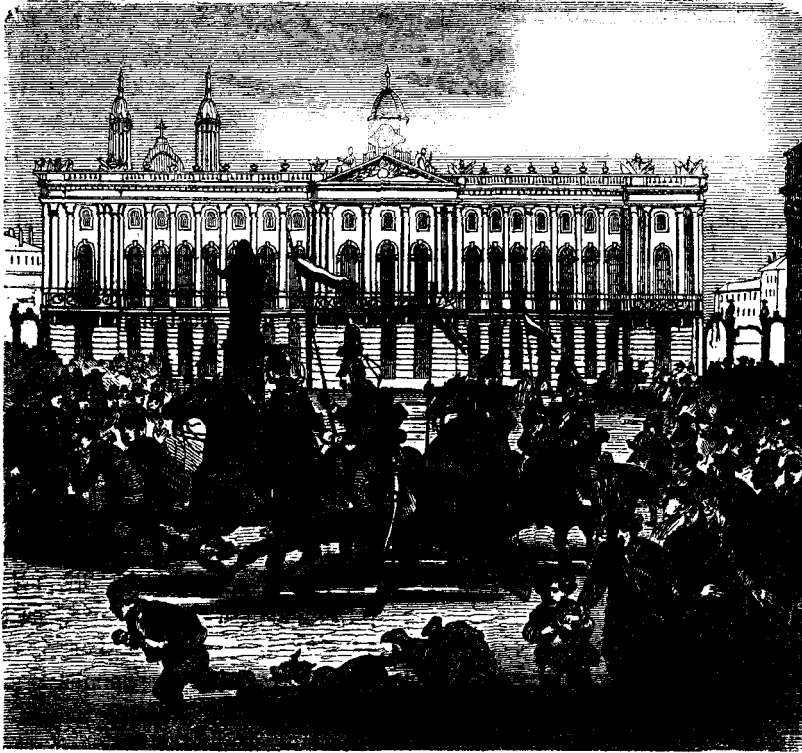
Polka Weišenburga a Wörtha běchu Prusžy a
 Bajeržy Mał-Mahona se swojim wumołanym wój-
 štom šylnje šbili, šo bě wone žyłe rošproščene a roše-
 hnate a špěšchnje ł Parisej zofašče. Wulke črijódy běchu
 psches měšto Nancy pschisčke, ale šo njeběchu šadžer-
 žake. Wobhdlerjo tuteho měšta — wone ma jich na
 50,000 — běchu we wulkej hrošy a bojoseči. Dha
 na jene dobo šchtyrjo hulanojo na torhoščežo pschi-
 jěchaja a tam šastanu. Wulka šyła ludži je tam šhroma-
 5*

madžena a frebža hjes nimi jenož cji ſchtyrjo hulanojo a jich wyſchl ſ možnym hłóſkom woła: hđže je waſch meſchczanoſta. Lud naſtróžany po wſchitkich bołach roſcžęta, ale hulanojo ſ revolverami w ruzy po zhytm torhoſhcžju koło wołoto jęchaju a wyſchl cžim možniſcho pſchitaje: pſchimjedžę waſcheho meſchczanoſtu. Sa krótki cžab tón tež tſchepotajo pſchindže a po krótkim roſtrhcžowanju zhye meſto tym ſchtyrjom hulanam pſchepoda. Na to tucži hulanojo wſchě haſy pſchējchaju, ſo bhychu ſo wo zhye meſto wobhonili a haſle poſ hodžiny ſa nimi 28 druhich pſchijęcha, koſiž wrota a dwórnichcžo wobſabžichu, 300,000 franlow abo nórtow kontribuzije, i temu jędž a picze a cigarry, kotrež ſebi teho runja žadachu a tež doſtaču. Halle poľdra dnja poſbžišcho krónprynzowe wójeſto pſchiczeže a wſchitto derje ſrjadowane a kwartiry pſchihotowane namaf! Schtyrjo hulanojo ſu po tajkim meſto Nancy ſ 50,000 wobydlerjemi dobyli.

Teho runja bęchu huſarajo, něhđe jich 12, do meſta Luneville 11. auguſta pſchichli. Sich wyſchl ſo ſ nimi i domu meſchczanoſty poda, wot njeho klucze meſta žadaſche a wſchitte pjenjeſy, kotrež we poľladnizh mejeſche, a wſcho bje-wſcheho komdženja doſta. Na drugi džen — 12. auguſta — bęchu meſchczanſke wrota pruflemu krónprynzej wotewrjene, kiž do teho meſta ſ wójſtom pſchiczeže.

Nělotre dnj po tym jęchachu hulanojo do jeneje wſy, ſ kotrejež bę nimale 6 hodžinom prjedy franzow-

ſte wóſſto zoſało. Wone bę 3000 razionow ſobu wſało a hulanojo ſebi nětl na meſcže 25000 razionow žadachu. Žim bu wotmolwjene, ſo je zhye njemožno, to žadanje dopjelnicž. Kommandant hulalow na to nělajku knižku wuczeže a hđž bę w njej khwilku cžitał, ſawoła: hđže je Schokta? Žow, wotmolwi na to jedyn bur, kiž ſo njemalo dživawſche, ſo je wot teho wyſchta ſnath. Ty maſch tſi kruny a na poľ ſta kur, ja wěm, hđže ty twoj wowſ maſch a hđže ſy twoju muku ſthował; khwataj a njekomdž ſo, pſchinjeſ to wſchitto ſem!

Teho runja ſawoła wón wſchitkich druhich burrow i ſebi a cžitaſche ſe ſwojich knižkow jich mjena, jim prajo, ſo runje tał derje wě, kaž woni ſami, hđže maja wowſ a muku, a ſo dyrbja khwatač a wſchitto tu pſchinjeſč, hewał — a wón pokaſa na ſwoju tſelbu a na ſwój mjecž. Sa poľ hodžiny mejachu hulanojo, ſchtož meč žzychu, a wopuſhcžichu wjeſ.

Do meſta Bitry jene popoľnje jedyn jenicžki hulalan pſchijęcha a

na torhoſhcžju ſaſta. Wſchitte woľna ſo wotewrichu a ludžo naſtróženi na teho hulana hładachu. Hđž je doſč wołoto jęchał, ſaſtanje wón a rjelnje: ja ſym prufki wojał a w mjenje prufkeho krala jačo namjedowarja němſkeho wójſka, wuprajam ſ tym, ſo je tuto meſto dobyte. Na to wón pomaku a bje-wſcheho ſabžewanja ſo i wrotam poda a ſo ſhubi, ſo ničto njemjedžeſche, hđže je woſtał.

Tajke luſki ſu hulanojo tež w Chalonsu a w druhich meſtach wurjedli, ſo ſo nad tym dživawč njemožemy, ſo ſo ludžo pſched nimi ſtrachowachu.

To pať tež je wěšte, so su so tuczi jěsbni w blitwach kóžby czaš f tej samej khrobkošču bili a so su laž pola Měka, tať pola Sedana pruszij a sakšij hulanojo a rajtarjo f dobhwanja pomhali a so tam w zusbje tať někotry pohrjebany lezi, wopřafowany wot swojich ludbych, a so ženje wjazy domoj njewróczi!

11.

Wět, ale komu?

Zato bajeršte wójšto pšes Wogesh, to su přenjo-wulke hory w Franzowskej, dale bóle f Měkej markschirowasche, dha so jenu nóz přědowazy směšachy powarť sta. Hdyž mějachu wojazy pod hořym njebjom bivouak, běchu pšchedstraže daloko do přědka, hačž do bliskosče wulkeho lěša a hustych křkow postajene. Tam so wokolo potnozy na dobo tšeli. Ofizierjo tam hnydom f žlym bataillonom thwataja, doleťž šebi myšla, so tam Franzosojo někajti nadpad spytuja. Hdyž f pšchedstražnikaj dóndu, prascha so jeho wšichť: šhto je, cžoho dla je tšelik. Někajti Franzowša so mi po šchtyrjoch bližesche a chžysche so na mnje dacz, wotmolwi pšchedstražnik, a teho dla šym na njeho tšelik. Ščeje dha na njeho wotali a šhto dha je prajik, rěkasche dale. Wón jenož „oui oui“ bórčesche a na to so nješym kómbžik, na njeho tšelik. Na to pa-trouillje jow a tam džeja a wšchudžom šwěru pytaja. Po dołhim cžasju nadeńdu teho Franzowšu, kiž je fran-zowšij swoje „oui oui“ t. r. haj, haj, mórczał a šhto bě? tuczne džiwje šwinjo — kotrež bu na měsčeje pod justanjom žpleho bataliona wotnješene a potom f wješelu žpleho regimenta pjecžene.

12.

Wist f Ameriki.

W Nowym Jerusalemje, County Utah, pšchi škonym jěsor, 13. augusta 1870.

Rubny pšchecželo! Moje dobre pšchedewasče, po ka-trymž chžych waš w Europiskej wophtacz, so njeje wuwjedko. Wina teho je, so šym dobru šlužbu pšchi wulkej pacifikskej železnizy doštal, wo kotrečež dotwa-rjenju šym tebi loni pišal. Za šym najwšichi wob-tědžbowat na tudomnym dwórniščuju a mam so derje.

Doleťž je pola waš w Europiskej wójna, nješch tam nicžo wušchny byť a je mi tež teho dla lubo, so so nješšym na pucz dať. Wjes tym, so waš wójnša hara thšchi, šym tudy w nowym Jerusalemje w naj-rjenšim pokoju žiw. Pšchetož to je wěčno, so tudy w kraju Mormonow najrjenšichi měr kčžeje a so žana hara nihdžen njeje šhšchecz, khiba ta, kotruž parne wosy cžinja, hdyž wo dnjo abo w nozy wot Newyorka abo f Kalifornije sahwišdajo pšchijědu.

Za kžěza, w kotrež ja bydlu, lezi na škałojtej hórzy a hdyž f woknom hladam, so woczomaj wulka, krasna, na mjele mil daloka runina a dolina pokasuje, kotraž je plódney sahrodže podobna. Najbliže lezi město, f mjenom Nowy Jerusalem, a wot njeho so cžehnje ta dolina hačž f dalokim horam, na kotrychž wješšchach so šuch běli. We nej su sahrody a pola a we nich domy a dwory a wšchitto so seleni w krasnej plódnosčji; pšchenja a rozka a wšchě druge žita tu rosčja a šadome schtomy, tež same winizy tu su. Domy a wšchitte twarjenja so rjenje běle bljšchčja a šrjedža so rěčki a jěsorci se šlěbornymi žokmlami wija. Za nje-móžu tebi došč wopisacz, kajti krasna napohlad to je!

Njemato pať budžesč so špodžiwacz, hdyž tebi praju, so běšche tutón kraj pšched nimale dwazeczi lě-tami hišchže luta puščžina. Šaj! pěškojty, škałojty, pušty kruč semje bě tu přjedny, hdyž nicžo njerosčžishe, khiba wóšt a kruč rěšny, hdyž w lěčju wšcho wuššhny a w šymje džiwje šwěřjata šwoje lěhwo mějachu, hdyž wšchal so žane škočatko dotho nješadžerža, doleťž jenož škonny jěsor tu dolinu pjelnjesche a so tu žana štrawa čžerstwa woda nježórlesche. Pšches dželawosč, špróžniwosč a pilnosč Mormonow pať je so tuta pu-ščžina w běhu maťo lětkow do maleho paradisa pšche-měnila. Tucz ludžo su semju f mothku a f pluhom wobdžekali, a so by so štrawa a čžerstwa woda f horow f nim daťa, wšchudžom rěki wuryli a šebi studnje wurubali. Ša tajke prózy poľne džěto nješku nicžo doštal a měli, hačž jeniczž to prawo, so tam móž sa-šhdlicž a wěru Mormonow pšfnacz. —

Ty pať, to mēm, šebi hižom dawno we wutrobje žadasch, wo Mormonach něšchto šhonicž, kajti lud to je, kajtu wěru a kajke waschne maju. To čžu tebi f krótkimi šłowami wupowjedacz. Za jich nětko derje došč šnajzu, doleťž nimale lěto bjes nimi bydlu.

Mormonojo — ty drje šebi myšliš, so je to někajti wošebny narod, někajti indianasťki šplah? Wóh šwarnuj! Mormonjo, to su ludžo se wšchěch naro-

dom, ludow a krajow semje hromadu sbežani — Ameri-
kanarjo, Zendzelčenjo, Němžy, Danojo, Franzowsojo,
Ruškojo, Čzechjojo — jenož žadny Eserb njeje bjes
nimi. Kšeseczičenjo woni tež njejsu, ł najmjenšchemu
niž w tym smyštku, so bychu někajte wěruwufnacze měli,
abo so jako stawy kšeseczičianskeje zhrtwje pōsnawali.
Woni su sebi wjele bóle někajte wučzby a wustajenja
postajili, a te po wěštych knihach, s mjenom Mormon.
Woni so po nich mjenuja: swjeczi poslenjeho dnja, a
jich najwšychši nawjedowar, kiž jim we wšchem nastu-
panju, we wězach teho, sčtož maju wěricž a činicž,
rostašuje, mjenuje so Knjesowe profeta, kiž so spu-
schcja na to, sčtož jomu swjaty Duch nutsdama. Tak
wjele, hacž hyn nashonicž móht, dha ma so wěz s
jich swjatymi knihami „Mormon“ takle.

W l. 1827 so w Amerizy njedaloko wot wulkeho
město Newyorka na jene dobo powjedasche, so je wěšty
Josef Smidt něhdže w jenej jamje blislich horow jara
stare knihi namatak. Te same, praješche so, su na
stotu papjeru spisane a se skotymi spinkami a se plē-
bornymi sygelemi santsjene byle. Josefej Smidtej su
so we wěštych čzapsach jandželjo sjewili a s nim rhyželi
a to město pscheradzili, hdžež tute swjate stare knihi
potajene leža. W nich pak je stejalo, so su India-
narjo amerikanškich krajow potomnižy džeczi Israel, so
su s kšwalobneho kraja do Ameriki čzeknyčž dhrhjele a
tudy te stote knihi sobu wšali, do kotrychž su psches
Božich jandželow najstarsche sjewjenja Bože sapisane
a kotrež po swojej wožnosći a starobje swjate knihi
biblije noweho a stareho testamenta we wšchem wjele
pschetrijehja. Na wjele tawšyrt lét su tute stote knihi
w rjenje wumurjowanej jamje ležale a Josef Smidt
je wot Boha ł temu wufwoleny byl, so je te same
zhtemu swětej jako wěrnny ewangelion čžlowjekoweho sboža
sa čzaj a wěcznosč wosjewicž kměł. Sdhyž tuta po-
wjescž wo tutych knihach so bjes ludom rosschěri,
kafachu někotři nječizomnižy na Josefa Smidta, so
bychu te stote knihi s tymi skotymi spinkami a syge-
lemi kranhli. Wón pak jim sbožomnje do Pensylwa-
nije wučekny, hdžež so dołhi čzaj potaji. W l. 1830
pak, hdžež bě Josef Smidt, kaž wudawasche, wjele
sjewjenjow Božich měł, so Bóh sam a swjeczi jan-
dželjo s nim běchu rhyželi, wón tute knihi čžischčecž
da pod mjenom: stota biblija abo knihi Mormon.
K temu Josef Smidt a někotři drusy, kotřiz so japo-
sčtoljo knjefa Jesom Khrysta mjenowachu, tu a tam
na wšach a w městach přédowacž sapočachu a něko-

trhch narhčachu, so do tych knihow a sčtož w nich
stejesche, wěryachu. Tak so mafa gmejna wot sto
dušchow satoži, kotraž so do Palmhry w Pensylwaniji
sasydli, hdžež bu Josef Smidt sa přenjeho a naj-
wšychšeho profetu postajeny a jemu ł pomozh dwa-
nacze mjenšchich profetow abo starschich wufwolenyh.
Dokelž čzi sami s wulkej lefnosčju a mudrosčju wu-
dawachu, so wěste widzenja Bože a sjewjenja psches
swjateho Duha sameho a psches Božich jandželow
dostawachu, dha so ta gmejna dale bóle powjetschesche.
Stawy teje sameje pobóžne, a kaž prajachu, swjate
žiwjenje wjedzichu a, sđaleni wot wšcheho swětneho
waschnja, so psches modlenje, pilnosč a džekawosč wu-
snaamjenjachu. Žene pak bě, sčtož jim wjele pschi-
wikowarjow dobu; to bě to, so bu jim wotpuszczene,
wjazy dajli jemu žonu mēčž. Žich profeta Smidt
njenužy přédowasche, so je jemu swjaty Duch w jenym
sjewjenju prajil: Ty a twój lud a kóždy muž, kiž do
knihow Mormon wěri, a čže junu sbožny byčž, dhrbi
so ženicž, tola budže najisbožnišči, hdhyž ma wjazy
žonow kšiba jemu, pschetož te same psches njecho w
njebjesach do swjateho paradisa s wěstosčju pschindu.
Žedny njeby rjekł, so su ludžo w Amerizy tak hčupi
byli, tajkim schibathm přédowanjam wěricž, ale runje
tute mormonste wustawjenje, so je muzej wotpuszczene,
wjele žonow mēčž, je ł temu pomhale, so so mor-
monsta wěra a gmejna dale bóle rosschěrešche. Dokelž
pak so kšeseczičenjo a stawy zhrtwje dohladachu, so je
tuto Mormonstwo wulke jebanstwo a strašny bšud,
bu profeta Smidt se swojej gmejnu pschesčžehany.
Jemu bu sakasane, so nješnje žane Bože sčuzžy džer-
žecž, so dhrbi swoje stadko rospuschčicž a so wšcheho
přédowanja wostajicž. Tón pak pschi tym wosta, so je
Boži profeta a so je swjaty Duch jemu pschikafal,
mormonšku wěru, jako jenicžy prawu, dale po semi
rosspšesčjeracž. Esamo so wě, so mějachu teho dla
Mormonojo wjele pschesčžehanja wustacž. Josef Smidt,
jich profeta, bu husto do jastwa wotwjedzeny, ale,
kaž praješche, psches Božich jandželow sašo s njeho
wumóženy. Tola so temu samemu džesche, kaž kóž-
demu smjertnemu čžlowjekej, wón wumrje, to rēka,
wón bu satsčleny. Žeho město pak prošne njewosta.
Po jeho smjerczi wěšty Young wufstupawasche, prajizy,
so je swjaty Duch, haj Bóh sam, jemu sjewil, so
zhrkež swjatyh kónž wšacž nješnje, a so je so jemu
porucžnosč dostala, hamt najwšychšeho profety bjes
Mormonami na so wšacž. Wšchizy Mormonajo do

eho swolichu, a tutón mnž nětł hiščeje tudy w Nowym Jerusalemyje swoje knjeſtſtſwo wjedže, a ja ſhm jehſo wjele króć widžik a ſo ſ nim rosrhyčžował. Wón je muž nimale ſchěfěć džeſacž lět ſtary, jara pſcheczelniwy a mudry. Wón tajku móž a tajki nahlad bjeſ tymi ludžimi mužima, ſo ſo jedym nad tym doſeč ſpodžimacž njemóže. Šchtož wón praji, to je kaž ſwjaty ewangeſtion; ſchtož wón pſchikaje, to woni cjinja a ja dyrhju wobſwědčicž, ſo ma ſo ta žyła gmejna, kotraž na 150,000 duſchow wopſchija, pod jehſo regimentom po žele jara derje; ſo žadyn khudy njeje, kiž by po proſchenju khodžik, žadyn khory, kiž njeby wothlabany abo žyłe wopuſchčenjy był. Šchtož pač duſchu nastupa, dha wſchał w najgroſniſchim bėubže khodža.

Ja pač mam czi hiščeje ſ krótkim wupowjedacž, na kaſje waſchnje ſu Mormonſojo do tuteho kraja pſchiſchli, kiž je na wjazh dhyli tawſhnt mil wot Penſylwanije ſbaleny. Žato bė Smidt, přeni profeta, wurjel a to pſcheczehanje mormonſteje gmejny njeſaſta, wobſantny Young, ſo ſ njeſ do dalokje zuſbny podacž, hđžež hiščeje žani ludžo njebėchu pſchikſchli. Wón bė ſo derje wobhonyowacž dač, ſo je tajki kruch kraja tu we Oregomu, hđžež hiščeje ničtſo njebhđleſche. Na to wón předowawe, ſo je jemu ſwjaty duch ſjewit, ſo ma mormonſka gmejna, ſo ma iſraeliſkim dječžom we wſchěm podobna była, do dalokje noweho khwalobneho kraja wuczahnyč. Kaž je Wóh Iſraeliſki ſ Egiptowſteje wumjedł, dže wón ſwojich ſwjatych tež tudy ſe wſcheho pſcheczehanja wumóž a pſchew puſczinu do noweho Kanaana a do noweho Jerusalema domjeſeč, prajeſche wón. Na to ſebra ſo ta žyła gmejna, mužojo, žony, dječzi; woni ſlót a grat ſobu bjerjedu a ſo w nalěžu 1846 na pučž podachu. Me to bė pučžowanje žaſſnije ſtraſchne a wobcežne! Na 1000 mil mējachu pučžowacž. Pučž pſchew lutu puſczinu wjedžeſche, hđžež žana cžlowſka noha ſo hiščeje njebė naſtajika. Na 20,000 ludži bė, kiž ſo na pučž podachu. Wſhkoſe hory, ſe ſněhom kryte, mējachu ſo pſchecroćicž; pſchew wulki pėſtojte runiny mējachu cžahnyč; džiwe ſwěrcjata w kečkach a lėbach na nič kačachu a Indianarjo jich na wſchěch bočach nadpadowachu. Pučžowanje pſchew lėto trajeſche. W lěčžu jich ſhlna cžopkſota a horzota tyſcheſche, a njebė druhdy ſa wjele dnjow žana kapka wody ſa tejtſo ludži k namakanju; naſhmu ſo wulke deſcheje lijachu, ſo wſchitke rėki a rėczki ſo napinachu a dalepučžowanju wobarachu; w ſhnyje wulki ſněh padže a mjerſnjenje a lób kſo wo-

kſo tych pučžowarjow traſcheſche. Tawſhnty a ſaſo tawſhnty ležo wofſtachu a hubjeneje ſmjerčeje wumrjedu, ale profeta Young mucžnyč a lačžnyč ſe ſwojim předomanjom troſchtowawe a nowe doměrjenje w nič budžeſche. Bje= wſcheho mſrcženju a ſkorženja woni wſchitke wobcežnoſčeje ſnjeſedu a ſa nim dječhu, pſchetož woni bėchu teje wėry, ſo ſo jim do wuſtatym czerpjenju lute ſbože a luta ſbóžnoſeč we tym nowym Jerusalemyje doſtanje. W lěče 1847 24. junija runje na Žana woni ſem do tuteho kraja pſchidžedu, hđžež ſtony jeſor leži. Poſtojza tych ſwjatych bė na pučžu kſonž wſała. Žadyn khwalobny kraj tudy tež njebė. Wón bė puſty; ſele bė tam na doſeč, ale žana jėdž tam njebė, kiž by ſo ſelika.

Me Mormonſojo na ſwoje kolena padžedu a khwalobne khėrluſche ſaſpėwachu. Na to woni ſebi ſelene hėty twarjachu a ſwoje možh napinachu a džėlacž ſa pocžinachu. Woni worachu a rhyachu a to ſhntjo ſhyachu, kotrež bėchu ſobu pſchinjeſli — a hlaj! pſchew dwazeći lět je ſo nětſo minyke a tu předy puſta a njeſpėdna dolina je kaž rjana ſahroda, kotraž pſobdy wſchěch družinow njeſe. Mormonſka kolonija je nětł na 150,000 duſchow wulka. Woni ſu ſwojich japoſchtołow do wſchitkich krajow, tež do Europiſkeje, a tam woſebye to Schwedſkeje, do Šendželſkeje a do Němžow roſeſtali a kſóže lėto tam nowe ſobuſtawe, mužojo, žony, hólžy a hólžy pſchicžahnu a móž Mormonow pomjeſchuja. Brigham Young je hiščeje dženſa jich přeni profeta a japoſchtoł teho knjeſa Jeſom Rhyſta. Jemu woni poſłuchaja, po jehſo pſchikafni woni ſo ſa djeržuja. Wón ma na tſječzi žonow, kaž muhamedanſki paſcha, a wjeſchi džel tamnyč mužow ma po jehſo pſchikladže dwė, tſi a wjazh žonow, po tym jaſo je ſežiwicž móže! Kſóždy džen ſo ſ modlitwu ſapocžnje a wobſantnje. A wulki theater (tekeſnja) tu je, w kotrež ſo wſchėdnje hraje a hđžež ſo kſóždu njeđelu rejwa. Wulki tempel tu ſteji, we kotrymž ſo přėduje a modli. Wulke ſchpitalnje tu ſu, we kotrychž ſo khori wothlabuja. Wulke ſchulſke domy tu maja, we kotrychž ſo mſodobſeč roſwucžuje. Wulke khudžinſke kſeže ſu natwarjene, w kotrychž ſtari ludžo, kotſiž džėlacž njemóža, na ſwoje ſtare dny jėdž a picže a wſchitku potrebnſeč žiwjenja doſtanu. Žane ſke hroſne kſieſke ſłowo ſo tu njeſhychi, žanu ſwada a njejednota tu njeſnježi. Wopikſtſwo a paduchſtſwo tu žane njeje. Lud je džėlawy a ſpróžniwy, cžichi a dobrocžiwjy. Žyła gmejna tych ſwjatych dobru khwalbu

wužiwa. Praj mi, luby pscheczelo, hač šo to wščitko w našich kšchesczijanskich gmejnach namala?

Šižom husto šym šo ja mjelcžo pšchi šebi praschač, kač je možno, šo šo to stacž možo — a tola tuczi ludžo, tuczi Mormonojo pod knjeistwom mulkeho bčuda steja! Šhto jich šjenoczi a hromadže džerži? Pšchiwera a bčud! A my družny kšchesczijenjo mamy to czyste bože škowo, tón najlubošniške evangelion teho Knjesa Žesom Khrysta, kotryž wot lubošče Božej k nam šwědčzi a lubošč k bližšchemu tač rjenje prěduje a pšchifasuje, a tola tuta lubošč dosč mož nima? Praj mi, kač to je? Husto dosč w czichich hodžinach šebi tole pschemyšlaju.

Čzaš pač pšchiinže, hđež tuto mormonske towarstwo rospanje. Pšchetož kšęza, kotraž je na pšš twarjena a niz na škalu, šo powali. — Něl mam šo tu jara derje a pšheju wam wšchitkim, moji lubi pscheczjeljo, lute dobre šbože. Šeli šo Böh sečže a ja žiwý wostanu, dha pšchichodnje tola hišče moje pschedewšacze wumjedu a waš wopytam. Praj wjele dobreho wšchitkim šnathm. Twój najšwěrnišchi A.

13.

Šudanežko.

Šdž prawy pišmil prjedy mje wšch šajicž,
Dha dobre maško mašč, šo njetrebašč šo dajicž,
Šdž pač to nječimisch, mje bjes njoh' wužiwašč,
Dha borsy bydjenje we šhtódnym rowje mašč.
W.

14.

Wjele pschezo wjele njepomha.

Šato w lěče 1812 Napoleon I. se šwojim wójštom do Rušomsteje cžehnjesche, dha jedyn franzomski wšchł k wotdželenjom wojalow we wšh Šabrodže pola Wojerez psches nóz wosta. A dolež w Šabrodže tehdy hišče žane murjowane twarjenja njebčhu, dha dhrbjesche špomnijeny wšchł se škomjaney tšechu a k drjewjanym domom ša lubo wšacž, šo by w nim pschenozomač. Wón bč šebi pač k temu dom bura Rubišha wubrač a kasasche hospodarje, šo by škomu nošyl. Šato bč Rubiščez nan šchryri wolepje pšchinješ a šlesche, šo je dosč, kasasche wšchł pschezo wjaz, šo š tamón šchyrnacze wolepijom do jstwy nanošyl, šo š poštanje k wotewrjenymi wočnami won lěšče. Šoto š wšchł lehny, Rubiščej pač šo špacž nochžišče, ale wón džěšče, jako rano trochu šwitasche, wonka psches wočno hladacž, šhto jeho hščž čžini. Šato jeho pač psches wočno njephtny, džěšče jeho k durjemi hladacž, ale hđž jeho tam tež njewuhlada, dha štupi wón do jstwy a pšchi tym wšchleč na nohi, tač šo tón šaktowajo štawasche a šo pšchi tym dohlada, šo bč lědom šchyrnacze štwjelžow škomy pod šobu mčł.

W. k L. p. W.

Pšchi šmjerči lichomnita šo tšjo mjěšela: herba pjenes dla kž po nim doštanje; čžčłowa žona ša k škžžby dla, a djaboč dobyteje dušče dla.